

ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีที่มีต่อชุมชนและพื้นที่โดยรอบ

นางสาวพนิดา คมขำ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมือง
มหาบัณฑิต

สาขาวิชาการวางแผนภาคและเมือง ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2556

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

ECONOMIC IMPACT OF CHIANGMAI NIGHT SAFARI ON THE SURROUNDING
COMMUNITIES

Miss Phanida Khomkhum

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Urban and Regional Planning Program in Urban and
Regional Planning

Department of Urban and Regional Planning

Faculty of Architecture

Chulalongkorn University

Academic Year 2013

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ที่มีต่อชุมชนและพื้นที่โดยรอบ
โดย	นางสาวพินิตา คมขำ
สาขาวิชา	การวางแผนภาคและเมือง
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พินิต ภูจินดา

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ศักดิ์ วัฒนสินธุ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชศรี ภัคดีสุขเจริญ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พินิต ภูจินดา)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิวัฒน์ รัตนวราหะ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณชาติ พานิชภัคดี)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวดี ทองสุกปลั่ง ทรราชสุขสิน)

พนิดา คมขำ : ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีที่มีต่อชุมชน และพื้นที่โดยรอบ. (ECONOMIC IMPACT OF CHIANGMAI NIGHT SAFARI ON THE SURROUNDING COMMUNITIES) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร.พนิต ภูจินดา , 135 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ศึกษาถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีที่มีต่อชุมชนบ้านตองกายและบ้านตองกายเหนือ ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยสมมติฐานคือ โครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีทำให้ชุมชนได้รับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจคือกลุ่มตัวอย่างในชุมชนที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายได้เพิ่มขึ้นสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี หน่วยวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้คือระดับบุคคล ตัวแปรต้นคือ โครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ตัวแปรตามคือ ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี โดยตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจประกอบด้วย รายได้ รายจ่าย หนี้สิน และเงินออม

วิธีการศึกษาคือแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี โดยเปรียบเทียบก่อน-หลังการเกิดโครงการ และเปรียบเทียบระหว่างสองกลุ่มตัวอย่าง ประกอบกับการวิเคราะห์บริบทเชิงพื้นที่

ผลการศึกษาสรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีไม่มีรายได้ที่เพิ่มขึ้นสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี กลุ่มที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ได้รับผลกระทบทางตรงจากโครงการ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ทำงานเป็นลูกจ้าง โดยตรงและกลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์ไม้กึ่ง ในกลุ่มลูกจ้างรูปแบบของงานเปลี่ยนแปลงไปเป็นงานประจำ คือการได้ทำงานเต็มเวลา มีความมั่นคงในรายได้ขึ้น รวมถึงค่าเดินทางไปทำงานและค่าเช่าที่พักอาศัยของกลุ่มลูกจ้างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ก่อนเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีลดลง เนื่องจากมีแหล่งงานใกล้ชุมชน ส่วนผู้ผลิตไม้กึ่งทางเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีและส่วนราชการมีส่วนช่วยในการรวมกลุ่มอาชีพ การพัฒนาผลิตภัณฑ์และการขยายตลาด

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี แบ่งออกเป็นกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพด้านอาชีพด้านพาณิชย์กรรมและการบริการและกลุ่มผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับโครงการ กลุ่มที่ได้รับผลกระทบทางอ้อมจากโครงการคือกลุ่มที่อาชีพด้านพาณิชย์กรรมและการบริการ คือเกิดธุรกิจหอพัก ร้านค้าบริการเพื่อรองรับคนงานจากเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี และเกิดร้านค้าของฝากสำหรับนักท่องเที่ยวจากเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ทำให้ผู้ประกอบการอาชีพค้าขายในมีรายได้สูงขึ้นและเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชน ประกอบกับผลการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินและการพัฒนาพื้นที่ซึ่งมีพื้นที่ที่อยู่อาศัยและพื้นที่พาณิชย์กรรมเพิ่มขึ้น ส่วนกลุ่มผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับโครงการเป็นกลุ่มที่มีรายได้สูง มีโอกาสในการเลือกทำงานที่มากกว่าจึงไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี และอีกส่วนหนึ่งเคยไปสมัครงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี แต่ไม่มีตำแหน่งงานรองรับ

ภาควิชา การวางแผนภาคและเมือง ลายมือชื่อนิสิต .....

สาขาวิชา การวางแผนภาคและเมือง ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก .....

5473339625 : MAJOR URBAN AND REGIONAL PLANNING

KEYWORDS: ECONOMIC IMPACT / CHIANGMAI NIGHT SAFARI

PHANIDA KHOMKHUM: ECONOMIC IMPACT OF CHIANGMAI NIGHT SAFARI ON THE SURROUNDING COMMUNITIES. ADVISOR: ASST. PROF. PANIT PUJINDA, Ph.D., 135 pp.

This thesis studies the economic impact of the chaingmai night safari. The assumption of this project is that the the population sample who work at the Chiangmai Night safari which has earned higher income more than the sample who does not work at the Chiangmai Night safari.

The outcome of the study can be concluded that the population sample which worked at the chiangmai night Safari did not receive higher income than those who did not work there. The population sample which worked at the chiangmai night Safari was directly affected from the establishment of the project, as the population samples were divided into 2 groups: the group which were employed directly by the chiangmai night Safari and the group of lathe wood carpenters. For the first group, the employment condition has been changed from casual to permanent employment, which they could work full time, more secure income, the cost of transportation and renting of those who live in the study area were decreased, as the work location is nearby, while the chiangmai night safari and government sectors supported lathe wood carpenters in term of building up the lathed wood carpenter association, product development and market expansion.

For the population sample, which did not work at the chiangmai night safari, could be divided into the group of traders and service providers, and other occupations which did not related to the chaingmai night safari. Traders and service providers are indirectly affected by the project, as there are souvenir shops for Chiangmai night safari tourist and serviced apartment established nearby, which these traders can earn extra money and this is an economic stimulus for the studied area, including with the change of land using and the expansion of area development.

The population sample which were not affected from the chiangmai night safari was the middle class population which had high educations as they have more career opportunities rather than to work at the chiangmai night safari. While the other population sample used to apply for a job at the chiangmai night safari but there were no vacancy.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Department: Urban and Regional Planning

Student's Signature .....

Field of Study: Urban and Regional Planning

Advisor's Signature .....

Academic Year: 2013

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องผลกระทบทางเศรษฐกิจจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีที่มีต่อชุมชน และพื้นที่โดยรอบนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยการให้ความช่วยเหลือจากอาจารย์หลายท่าน ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.พนิต ภู์จันทา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษาตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องในการทำวิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.ไชศรี ภักดีสุขเจริญ ผศ.ดร.อภิวัฒน์ รัตนวราหะ ผศ.ดร.กฤษณาทิพย์ พานิชภักดี และ ผศ.ดร.สุวดี ทองสุกปลั่ง ทรราชสุขสิน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาสละเวลาตรวจสอบวิทยานิพนธ์และชี้แนะแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่สนับสนุนทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์สำหรับนิสิตในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่โครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี คณะกรรมการชุมชน ตลอดจนชาวชุมชนบ้านตองกายและบ้านกองตายนเหนือ สำหรับข้อมูลในการศึกษาวิจัยและการสัมภาษณ์ ขอขอบคุณเพื่อนการวางแผนภาคและเมืองรุ่น 36 ทุกท่านที่ร่วมแบ่งปันประสบการณ์ ให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ สุดท้ายผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณครอบครัวที่สนับสนุนด้านการศึกษา และให้กำลังใจมาโดยตลอด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	1
สารบัญแผนที่.....	ข
สารบัญแผนภูมิ.....	ค
สารบัญภาพ.....	ง
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 สมมติฐานงานวิจัย.....	2
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.4 ขอบเขตการศึกษา.....	3
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	4
1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.8 คำนิยามในการวิจัย.....	6
บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 แนวคิดผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยว.....	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน.....	9
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบด้านเศรษฐกิจ.....	12
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	17
3.1 ขั้นตอนการศึกษา.....	17
3.2 วิธีการเก็บข้อมูล.....	18
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	19
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	20

บทที่ 4 พื้นที่ศึกษา.....	24
4.1 ลักษณะเชิงพื้นที่.....	24
4.2 ลักษณะทางสังคม.....	28
4.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจ.....	30
บทที่ 5 โครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี.....	37
5.1 โครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี.....	37
5.2 กิจกรรมจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี.....	43
บทที่ 6 การวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจ.....	50
6.1 สถานะทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง.....	50
6.2 การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง.....	55
6.2.1 การเปลี่ยนแปลงด้านรายได้.....	55
6.2.2 การเปลี่ยนแปลงด้านรายจ่าย.....	60
6.2.3 การเปลี่ยนแปลงด้านหนี้สิน.....	77
6.2.4 การเปลี่ยนแปลงด้านเงินออม.....	79
6.3 ความคิดเห็นของครัวเรือนในชุมชน.....	81
6.4 การทดสอบสมมติฐาน.....	84
6.4.1 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจกับปัจจัยด้านสังคม.....	84
6.4.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลังการเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีของกลุ่มตัวอย่าง ที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี.....	89
6.4.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลังการเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีของกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี.....	90
6.4.4 การเปรียบเทียบสัดส่วนของตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี.....	92
6.4.5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตัวชี้วัดของกลุ่มตัวอย่าง.....	94
6.5 การเปลี่ยนแปลงเชิงพื้นที่.....	95
6.6 สรุปผลกระทบจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี.....	112
บทที่ 7 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	116
7.1 สรุปผลการศึกษา.....	116

7.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	120
7.3 ข้อเสนอแนะ.....	122
รายการอ้างอิง	123
ภาคผนวก.....	125
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	135

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3- 1 การศึกษาเปรียบเทียบถึงความเปลี่ยนแปลงในด้านลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ และ การเปลี่ยนแปลงเชิงพื้นที่	23
ตารางที่ 4- 1 จำนวนประชากรบ้านตองกาย จำแนกตามช่วงอายุ.....	28
ตารางที่ 4- 2 จำนวนประชากรบ้านตองกายเหนือ จำแนกตามช่วงอายุ.....	28
ตารางที่ 4- 3 ระดับการศึกษาประชากรบ้านตองกาย จำแนกตามช่วงอายุ ปี 2548 และ ปี 2555..	30
ตารางที่ 4- 4 ระดับการศึกษาประชากรบ้านตองกายเหนือจำแนกตามช่วงอายุปี 2548 และปี 2555	30
ตารางที่ 4- 5 บัญชีครัวเรือนบ้านตองกายและบ้านตองกายเหนือ ปี พ.ศ.2547	35
ตารางที่ 4- 6 บัญชีครัวเรือนบ้านตองกายและบ้านตองกายเหนือ ปี พ.ศ.2555	36
ตารางที่ 5- 1 ตำแหน่งงานของบุคลากรที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี	41
ตารางที่ 5- 2 ระดับการศึกษาของบุคลากรที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี	41
ตารางที่ 5- 3 ระดับการศึกษาของบุคลากรในชุมชนที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี	42
ตารางที่ 5- 4 ภูมิฐานะของบุคลากรที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี.....	42
ตารางที่ 5- 5 จำนวนผู้ที่ร่วมกิจกรรมในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี	43

สารบัญแนที่

หน้า

แนที่ 4- 1 แสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษา	25
แนที่ 4- 2 แสดงเส้นทางคมนาคมในชุมชน	27
แนที่ 6- 1 ภาพถ่ายทางอากาศปี 2547.....	97
แนที่ 6- 2 ภาพถ่ายทางอากาศปี 2556.....	98
แนที่ 6- 3 ผังเมืองรวมจังหวัดเชียงใหม่ปี 2555	100
แนที่ 6- 4 การใช้ประโยชน์ที่ดินปี 2547.....	103
แนที่ 6- 5 การใช้ประโยชน์ที่ดินปี 2556.....	104
แนที่ 6- 6 การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน	105
แนที่ 6- 7 อาคารและสิ่งปลูกสร้างปี 2547	107
แนที่ 6- 8 อาคารและสิ่งปลูกสร้างปี 2556	108
แนที่ 6- 9 ประเภทอาคารปี 2547	109
แนที่ 6- 10 งบประมาณอาคารปี 2556	110
แนที่ 6- 11 แหล่งพาณิชยกรรมในชุมชน	114
แนที่ 6- 12 ตำแหน่งที่พักอาศัยของกลุ่มตัวอย่าง.....	115

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่ 4- 1พีรามิดประชากรบ้านตองกาย ปีพ.ศ. 2548.....	29
แผนภูมิที่ 4- 2พีรามิดประชากรบ้านตองกาย ปีพ.ศ. 2555.....	29
แผนภูมิที่ 4- 3พีรามิดประชากรบ้านตองกายเหนือ ปีพ.ศ. 2548.....	29
แผนภูมิที่ 4- 4พีรามิดประชากรบ้านตองกายเหนือ ปีพ.ศ. 2555.....	29
แผนภูมิที่ 6- 1 ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง.....	51
แผนภูมิที่ 6- 2 ช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่าง.....	52
แผนภูมิที่ 6- 3 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....	53
แผนภูมิที่ 6- 4 ระดับรายได้รายบุคคลต่อเดือน.....	56
แผนภูมิที่ 6- 5 รายได้สุทธิรวมต่อเดือน.....	58
แผนภูมิที่ 6- 6 ค่าใช้จ่ายรายบุคคลต่อเดือน.....	60
แผนภูมิที่ 5- 7 รายจ่ายค่าอาหารต่อเดือน.....	62
แผนภูมิที่ 5- 8 รายจ่ายค่าเสื้อผ้าต่อเดือน.....	63
แผนภูมิที่ 6- 9 รายจ่ายค่าที่พักอาศัยต่อเดือน.....	64
แผนภูมิที่ 6- 10 รายจ่ายด้านสาธารณูปโภคต่อเดือน.....	66
แผนภูมิที่ 6- 11 แสดงรายจ่ายค่าศึกษาเล่าเรียนต่อเดือน.....	67
แผนภูมิที่ 6- 12 รายจ่ายค่ารักษาพยาบาลต่อเดือน.....	68
แผนภูมิที่ 6- 13 รายจ่ายค่าใช้จ่ายอื่นๆ ต่อเดือน.....	69
แผนภูมิที่ 6- 14 รายจ่ายค่าเดินทางรวมต่อเดือน.....	71
แผนภูมิที่ 6- 15 รายจ่ายค่าเดินทางไปทำงานต่อเดือน.....	72
แผนภูมิที่ 6- 16 รายจ่ายจากการประกอบอาชีพต่อเดือน.....	74
แผนภูมิที่ 6- 17 ค่าเฉลี่ยรายจ่ายของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของรายจ่าย.....	75
แผนภูมิที่ 6- 18 หนี้สินรายบุคคลต่อเดือน.....	78
แผนภูมิที่ 6- 19 เงินออมรายบุคคลต่อเดือน.....	80

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 5- 1 กิจกรรมจากเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี.....	44
ภาพที่ 5- 2 การจัดอบรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม้กอล์ฟ.....	46
ภาพที่ 5- 3 ผลิตภัณฑ์จากกลุ่มไม้กอล์ฟ.....	47
ภาพที่ 5- 4 ร้านค้าของฝากในชุมชน.....	48
ภาพที่ 6- 1 สภาพทั่วไปของชุมชน.....	96
ภาพที่ 6- 2 ทิศทางการขยายตัวของชุมชน.....	111

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดเชียงใหม่เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งทรัพยากรป่าไม้ แหล่งต้นน้ำและแหล่งศิลปกรรมที่เก่าแก่ นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์กลางการเมืองการปกครอง การศึกษา และการท่องเที่ยวของภาคเหนือตอนบนมานาน และพบว่าโดยเฉพาะแหล่งธรรมชาติต่างๆ ที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยวค่อนข้างสูงเพื่อให้เกิดการสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการบริการและการท่องเที่ยว ทางสำนักนายกรัฐมนตรีจึงมีการวางแผนและดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดตั้งสวนสัตว์กลางคืน เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อกำหนดกรอบแนวทาง และดำเนินงานจัดตั้งสวนสัตว์กลางคืน เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ชั้นนำของโลก (World Class Destination) ของประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2546 อ้างถึงใน มรรค คงดี, 2551)

เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี (Chiang Mai Night Safari) เปิดให้บริการครั้งแรกเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ.2548 จัดตั้งขึ้นเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลที่ให้มีการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างรายได้ของประเทศโดยเพิ่มความหลากหลายของรูปแบบและเพิ่มระดับความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศ จากนโยบายและความคิดที่ว่าสวนสัตว์เชียงใหม่ที่มีอยู่ในปัจจุบันมีขนาดเล็ก พื้นที่ไม่สามารถขยายได้อีก ในขณะที่จังหวัดเชียงใหม่เป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว จึงมีความคิดที่จะจัดสร้างเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวภาคเหนือ (Hub) ก่อให้เกิดการสร้างรายได้ การจ้างงานในจังหวัดเชียงใหม่และภูมิภาค รวมทั้งการส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งสอดคล้องกับนโยบายหลักที่สำคัญคือ นโยบายของรัฐบาลในการสร้างรายได้เข้าประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย (พ.ศ.2547-2549) นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (2540-2559) รวมทั้งความเชื่อมโยงกับโครงการพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ส่งเสริมสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งทางองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) ได้ให้ความสำคัญกับชุมชนเป็นอย่างมาก เพราะชุมชนคือเจ้าของพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยว(องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน(องค์การมหาชน) 2554)

เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ตั้งอยู่บนพื้นที่ตำบลสุเทพ ตำบลแม่เหียะ และตำบลหนองควาย ทางเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีได้เปิดโอกาสให้ชุมชนที่อยู่รอบพื้นที่จำนวน 3 ตำบล คือตำบลสุเทพ และตำบลแม่เหียะ อำเภอเมือง และตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการตามโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี คือ 1) การสนับสนุนการรวมกลุ่มอาชีพ 2) การจัดตั้ง

กลุ่มวิสาหกิจชุมชน นอกจากนั้นยังมีกิจกรรมที่เอื้อประโยชน์ในการเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนอีกหลายอย่าง เช่น การให้ออกาสประชาชนที่อาศัยอยู่ภายในพื้นที่ 3 ตำบลในการพิจารณาเข้าทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีก่อนพื้นที่อื่น นอกจากนี้ทางเชียงใหม่ไนท์ซาฟารียังมีการเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนเมื่อมีกิจกรรมต่างๆ เกิดขึ้น เพื่อเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ดังนั้นเมื่อเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีจึงมีผลกระทบต่อคนในชุมชน

ลักษณะทางเศรษฐกิจของชุมชนเดิมบริเวณเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรม สภาพความเป็นอยู่มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย เมื่อเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีคนในชุมชนจึงได้รับผลกระทบจากโครงการทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจซึ่งมีทั้งอาชีพ การจ้างงาน รายได้ รวมถึงผลกระทบอื่นๆ ที่ตามมา เช่น ผลกระทบด้านราคาที่ดิน การเชื่อมโยงการคมนาคมขนส่ง และผลประโยชน์ที่โรงแรมต่าง ๆ ได้รับจากการเดินทางมาเที่ยวเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีของนักท่องเที่ยว และจากงานวิจัยที่ผ่านมาผู้ศึกษาในเรื่องปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี แต่ยังไม่มีการศึกษาในเรื่องผลกระทบด้านเศรษฐกิจจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ทางผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีที่มีต่อชุมชนและพื้นที่โดยรอบ งานวิจัยนี้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากประชากรที่อยู่ในพื้นที่ชุมชนทั้งในส่วนของผู้ที่ทำงานในและไม่ได้ทำงานตามโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี เพื่อนำมาวิเคราะห์ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจที่มีต่อชุมชนในพื้นที่โดยรอบเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ซึ่งจะวิเคราะห์เปรียบเทียบถึงผลกระทบด้านเศรษฐกิจในระดับบุคคล

คำถามในการวิจัย

โครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีส่งผลกระทบต่อชุมชนและพื้นที่โดยรอบอย่างไร

1.2 สมมติฐานงานวิจัย

ประชาชนในชุมชนที่ทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายได้เพิ่มขึ้นสูงกว่าประชาชนที่ไม่ทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษารูปแบบนโยบายการดำเนินงานของโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีที่เกี่ยวข้องกับชุมชน
2. ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของบริบทเชิงพื้นที่ของชุมชนก่อนและหลังดำเนินโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี
3. วิเคราะห์ถึงผลกระทบด้านเศรษฐกิจจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีที่มีต่อบุคคลและชุมชน

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เลือกศึกษาจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี โดยเลือกหมู่บ้านตองกาย และหมู่บ้านตองกายเหนือ ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่เป็นกรณีศึกษา ซึ่งสาเหตุที่เลือกโครงการและหมู่บ้านดังกล่าวเป็นกรณีศึกษาเนื่องจาก

■ ขอบเขตเชิงพื้นที่ศึกษา

เชียงใหม่ไนท์ซาฟารีครอบคลุมพื้นที่ 3 ตำบลรอบข้าง คือ ตำบลสุเทพ ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมืองและตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

โดยเลือกศึกษาพื้นที่หมู่บ้านตองกาย ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ มีประชากรที่อยู่อาศัยทั้งหมด 747 คน 195 ครัวเรือน และพื้นที่หมู่บ้านตองกายเหนือ ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ มีประชากรที่อยู่อาศัยทั้งหมด 743 คน 131 ครัวเรือน เนื่องจากเป็นหมู่บ้านที่มีพื้นที่ติดกับเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมากที่สุด ซึ่งคาดว่าจะได้รับผลกระทบมากที่สุดด้วย โดยหมู่บ้านที่เลือกศึกษาเป็นหนึ่งในพื้นที่ 3 ตำบล ที่ได้รับการสนับสนุนในด้านการจ้างงานจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี คือกิจกรรมการจัดตั้งร้านค้าย่อยแก้ว การจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตอาหารสัตว์ กลุ่มบริการรถรับ – ส่งนักท่องเที่ยวเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี การให้สิทธิคนในพื้นที่เข้าทำงานในโครงการก่อนคนนอกพื้นที่สนับสนุน และกลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้กลึง

■ ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้เลือกโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี เป็นกรณีศึกษา โดยสาเหตุที่เลือกโครงการดังกล่าวเป็นกรณีศึกษาเนื่องจาก เป็นโครงการที่มีนโยบายในการสนับสนุนการจ้างงานและส่งเสริมอาชีพแก่ประชากรที่อยู่ในชุมชนใกล้กับเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

การศึกษานี้มุ่งเน้นไปที่การดำเนินโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีกับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ โดยวิเคราะห์ผลกระทบด้านเศรษฐกิจในระดับบุคคล พิจารณาร่วมกับปัจจัยด้านสังคมประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และอาชีพ และบริบทของพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ในการศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาข้อมูลย้อนหลังเปรียบเทียบกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในระดับบุคคลก่อนและหลังจากการเกิดโครงการของเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี และระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี แต่เนื่องจากการศึกษาผลที่เกิดจากการโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ดังนั้นข้อมูลการเปลี่ยนแปลงจึงเน้นศึกษาการเปลี่ยนแปลงภายหลังจากการเกิดจากการโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ข้อมูลเหล่านี้จะใช้ในการวิเคราะห์ผลกระทบด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากโครงการ โดยพิจารณา 1) รายได้ 2) รายจ่าย 3) หนี้สิน 4) เงินออม ว่ามีการเปลี่ยนแปลงแตกต่างจากก่อนเกิดโครงการอย่างไร

จากที่กล่าวมาถึงขอบเขตเชิงพื้นที่และเนื้อหา สามารถสรุปขอบเขตในการศึกษาครั้งนี้ได้ดังนี้

- 1) โครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเป็นโครงการที่สนับสนุนการจ้างงานในชุมชนตามวัตถุประสงค์ของการก่อตั้ง

- 2) เป็น 1 ใน 5 โครงการนำร่องพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) และภาคเอกชน
- 3) เลือกศึกษาหมู่บ้านท่องเที่ยว และหมู่บ้านหนองตองกาย เนื่องจากเป็นหมู่บ้านที่มีพื้นที่ใกล้กับเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมากที่สุดและคาดว่าจะได้รับผลกระทบจากโครงการมากที่สุด
- 4) การเลือกกลุ่มตัวอย่างจะทำการเลือกสุ่มวิเคราะห์ทั้งสมาชิกที่ทำงานและไม่ทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี
- 5) การวิเคราะห์ผลกระทบด้านเศรษฐกิจจะคิดรายได้ รายจ่าย หนี้สิน เงินออมรายบุคคล
- 6) ในการวิเคราะห์ผลกระทบด้านเศรษฐกิจในระดับบุคคลจะพิจารณาความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านสังคมและกายภาพร่วมด้วย โดยปัจจัยด้านสังคมประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และอาชีพของประชากรตัวอย่าง ส่วนปัจจัยด้านกายภาพประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน และพัฒนาการของพื้นที่

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เลือกศึกษาจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี มีหน่วยวิเคราะห์เป็นระดับบุคคล ประกอบด้วย

ตัวแปรต้น	คือโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี
ตัวแปรตาม	คือการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี
ตัวแปรชี้วัด	คือตัวชี้วัดเศรษฐกิจประกอบด้วย รายได้ รายจ่าย หนี้สิน และเงินออม

โดยขั้นตอนวิธีการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในระดับบุคคลภายในชุมชนจากการจ้างงานตามโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารหน่วยงานราชการและเอกชน
3. รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ศึกษา
4. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมมาทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพในระดับชุมชนและบุคคลสรุปผลที่ได้จากการศึกษา
5. อภิปรายผลการวิจัย

ข้อมูลและแหล่งที่มา

1. ข้อมูลขั้นปฐมภูมิ ได้จากการสำรวจข้อมูลภาคสนาม การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ และการออกแบบสอบถาม
2. ข้อมูลขั้นทุติยภูมิ เป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพโดยทั่วไปและศักยภาพในด้านต่าง ๆ ของพื้นที่ศึกษา โดยข้อมูลส่วนใหญ่ได้จากหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่

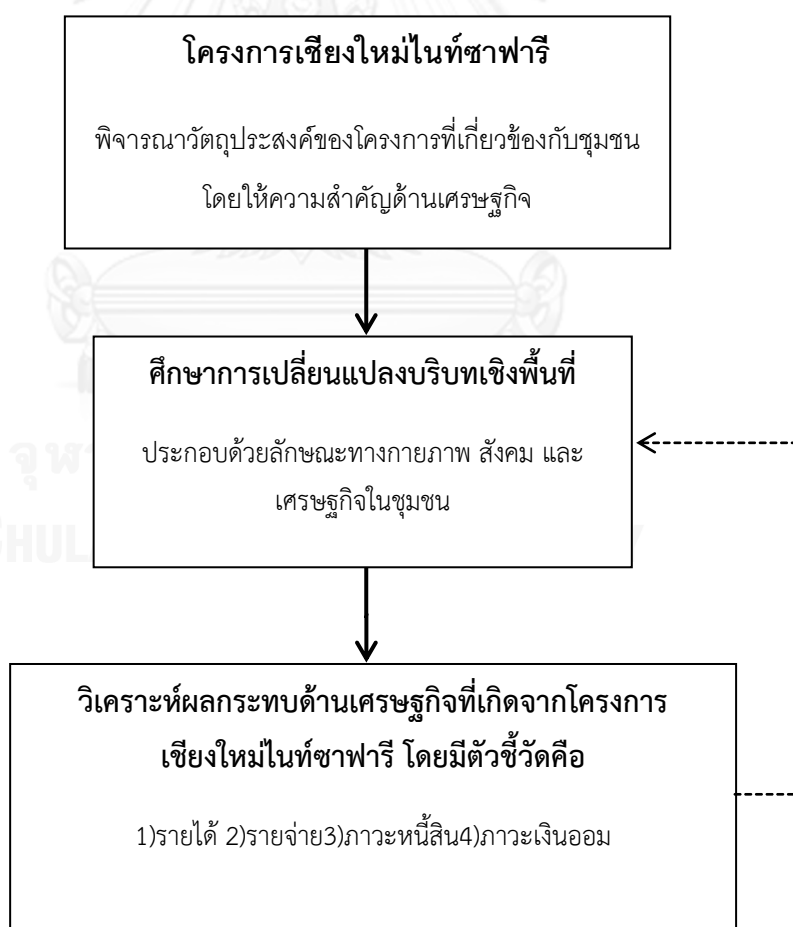
- สำนักงานพัฒนาฟิงคนคร (องค์การมหาชน)
- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองควาย
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหางดง

การประเมินผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากข้อมูลส่วนใหญ่เป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ดังนั้นจึงใช้โปรแกรม Excel ในการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอเปรียบเทียบผ่านตารางและกราฟแท่ง ประกอบกับการใช้โปรแกรม spss หาความสัมพันธ์ของข้อมูลเพื่อให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ ทั้งก่อน-หลังการเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี และระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี เมื่อได้ข้อมูลเรียบร้อยแล้วจึงเขียนพรรณนาผลจากข้อมูล

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษานี้คือ การหาผลกระทบจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีที่มีต่อชุมชนที่ให้ความสำคัญด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ

ภาพที่1- 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงบริบทเชิงพื้นที่ด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคมในพื้นที่ศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจภายในชุมชน
2. ทราบถึงรูปแบบทางกายภาพและเศรษฐกิจของชุมชนในพื้นที่ศึกษา
3. ทราบถึงผลกระทบด้านเศรษฐกิจในระดับบุคคลจากการเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี
4. ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้ในการวางแผนทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชน เพื่อบริหารจัดการพื้นที่อื่น ๆ ได้ต่อไป

1.8 คำนิยามในการวิจัย

1.พื้นที่โดยรอบ คือพื้นที่ชุมชนที่อยู่โดยรอบเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี โดยกำหนดให้พื้นที่บ้านตองกายและบ้านตองกายเหนือ อ.หางดง ซึ่งอยู่ติดกับเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเป็นพื้นที่ศึกษา

2.ผลกระทบต่อชุมชน คือผลลัพธ์หรือสภาพของชุมชนที่เกิดขึ้นหลังจากที่มีการสร้างเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี โดยผลกระทบดังกล่าวหมายถึงผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ

3.เศรษฐกิจชุมชน คือการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจที่องค์กรชุมชนหรือเอกชนร่วมดำเนินงาน โดยการประสานงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนและผู้คนในท้องถิ่น มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีที่เหมาะสมโดยดำเนินงานในด้านการผลิต การบริโภคและการกระจายผลผลิตโดยชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งให้เกิดรายได้

4.เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี คือโครงการที่เกิดขึ้นตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ของจังหวัดเชียงใหม่ เป็นโครงการขนาดใหญ่ที่ดำเนินการก่อสร้างภายในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์วรรณคดีแม่เหียะจำนวน 625 ไร่ ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ – ปุย เขตตำบลแม่เหียะ จังหวัดเชียงใหม่ และตำบลหนองควาย อำเภอหางดง

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องผลกระทบอันเนื่องมาจากการเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีที่มีต่อชุมชนและพื้นที่โดยรอบ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ที่สอดคล้องและเกี่ยวข้องเพื่อสร้างกรอบความเข้าใจถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงของชุมชนอันเนื่องมาจากผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาถึงผลกระทบที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงชุมชนรอบพื้นที่เชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยว
2. แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนและเศรษฐกิจชุมชน
3. แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

2.1 แนวคิดผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยวในปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ประเทศต่าง ๆ พยายามนำทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ทะเล ภูเขา ป่าไม้ ซึ่งมีความงดงามตามธรรมชาติที่มีอยู่มาใช้เป็นวัตถุดิบทางการท่องเที่ยว ทำให้รายได้ประชาชาติจากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การสร้างงาน สร้างอาชีพ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงประเทศชาติ ตลอดจนการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ ดังนั้นนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวจึงเป็นนโยบายที่สำคัญที่รัฐให้การสนับสนุนมาโดยตลอด เนื่องจากการท่องเที่ยวทำรายได้ให้แก่ชุมชนและประเทศชาติเป็นจำนวนมาก

ชัยนัต ผลโภค อ่างถึงใน(สุวณี ทรัพย์วิบูลย์ผล 2544) ได้เสนอว่าธุรกิจการท่องเที่ยวมีลักษณะเป็นอุตสาหกรรมซึ่งพึ่งพาการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ มีการสร้างมลภาวะและจำเป็นต้องมีโครงสร้างพื้นฐานบางประการ ดังจะเห็นได้จากธุรกิจท่องเที่ยวขนาดใหญ่มีความคล้ายคลึงกับอุตสาหกรรมหนักขนาดใหญ่ที่มีการลงทุนสูงในสองลักษณะ คือการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต้องขยายตัวอย่างต่อเนื่องและผลกระทบที่มีส่วนให้ชุมชนดั้งเดิมต้องปรับเปลี่ยนเป็นสังคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่

ธุรกิจการท่องเที่ยวสามารถบริโภคทรัพยากรอย่างหนักหน่วง ลักษณะการเสื่อมโทรมของทรัพยากรจะเป็นรูปแบบที่ค่อย ๆ สะสมขึ้นเรื่อย ๆ แหล่งท่องเที่ยวที่ถูกท่องเที่ยวอย่างหนักจะมีอาการเสื่อมทางสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม การขยายของชุมชนที่ขาดการควบคุมหรือควบคุมไม่ได้ และการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางสังคมของชุมชนในพื้นที่เหล่านี้เป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นว่าระบบสังคมและโครงสร้างทางสังคมถูกกระทบจากการที่นักท่องเที่ยวจำนวนมากเกินไป ดังนั้นเพื่อความอยู่รอดของการดำเนินงานธุรกิจและเพื่อกำไรสูงสุดจึงต้องดิ้นรน เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรซึ่งค่อนข้างจำกัดซึ่งอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งกับชุมชนท้องถิ่นเพราะมีความต้องการใช้พื้นที่หรือทรัพยากรอย่างเดียวกัน ในขณะที่ทรัพยากรมีอยู่อย่างจำกัด บ่อยครั้งที่การแสวงหาผลประโยชน์ของธุรกิจท่องเที่ยวได้กีดกันคนท้องถิ่นออกจากพื้นที่ที่เขาเคยใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันหรือดำรงชีวิตอยู่

เทียนชัย มัชฌมาน (ม.ป.ป อ่างถึงในก้องไพร ต้นสุชาติ, 2550: 10) ได้เรียบเรียงและแปลบทความในหนังสือ “Annals of Tourism Research” ซึ่งเสนอผลกระทบด้านบวกและด้านลบของการท่องเที่ยว ได้แต่พยายามเน้นให้มีความสนใจผลกระทบทางลบให้มากขึ้น โดยได้เสนอผลกระทบทางลบในทางเศรษฐกิจ ที่ได้โต้แย้งคำกล่าวที่ว่า “การท่องเที่ยวช่วยทำให้เกิดรายได้และมีการกระจายรายได้แก่คนในท้องถิ่น” ทั้งนี้โดยได้แสดงให้เห็นว่า สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่ผู้คนยังไม่ค่อยเจริญนั้นสิ่งเหล่านี้มิได้เกิดขึ้น เพราะการที่คนในท้องถิ่นขาดความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินการท่องเที่ยว ทำให้มีความจำเป็นที่ต้องจ้างคนต่างถิ่นที่มีระดับการพัฒนาสูงกว่า และมีความชำนาญสูงกว่ามาดำเนินงานแทน คนในท้องถิ่นเองทำได้เพียงงานเล็ก ๆ มิได้มีการยกระดับความสามารถในการทำงานและสถานภาพของตนขึ้นมาได้เลย ทั้งการเปลี่ยนแปลงไปสู่อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวยังส่งผลต่อทัศนคติ พฤติกรรม และแบบแผนในการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิม

สืบเนื่องไปถึงผลกระทบทางสังคมที่เขารู้สึกว่ามีการย้ายถิ่นไปมากขึ้นจะทำให้เกิดการแข่งขันทางอาชีพมากขึ้น มีความขัดแย้งด้านวัฒนธรรมระหว่างคนในท้องถิ่นกับคนต่างถิ่น และในส่วนของวัฒนธรรม การท่องเที่ยวได้มีบทบาทช่วยให้ศิลปกรรมท้องถิ่นไม่สูญไปตามยุคสมัย แต่ได้ทำให้ศิลปกรรมและวัฒนธรรมเหล่านี้เปลี่ยนไปสู่ “ศิลปะเพื่อการค้า” ทำให้เกิดการอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมไว้เพื่อเป็นการท่องเที่ยว ซึ่งภายหลังก็มักประสบปัญหาการสูญเสียเอกลักษณ์และคุณค่าทางศิลปกรรม ทั้งนี้เนื่องจากบทบาทด้านการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวได้เข้ามามีอิทธิพลมากเกินไป

ขณะเดียวกัน(มนัส สุวรรณ 2538) ได้กล่าวถึงผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในหนังสือ นิเวศวิทยากับการพัฒนาเศรษฐกิจว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวส่งผลกระทบทั้งในแง่บวกและแง่ลบ ทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ดังนี้

ด้านที่หนึ่ง คือผลกระทบทางด้านสังคม วัฒนธรรม ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น มีการตื่นตัวด้านการศึกษา มีการอพยพโยกย้ายเพื่อโอกาสในการทำงาน ที่มีผลต่อโครงสร้างประชากร มีการย้ายออกและเข้าเปลี่ยนไป ปัญหาหญิงบริการ อาชญากรรม ปล้นจี้ ชิงทรัพย์ การค้ากำไรเกินควร และปัญหาการขยายวัฒนธรรม

ด้านที่สอง คือผลกระทบทางเศรษฐกิจ มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางอาชีพของประชาชนจากภาคเกษตรหรือรับจ้างเข้าสู่ภาคบริการ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภค ประชาชนมีรายได้ดีขึ้น ขณะเดียวกันก็มีการใช้จ่ายมากขึ้นเช่นกัน สินค้ามีราคาแพงขึ้น

จากแนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยว สามารถสรุปได้ว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวนั้นมีผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจหลายรูปแบบ มีทั้งผลกระทบด้านบวกและด้านลบคือ ในชุมชนที่มีการพัฒนาการท่องเที่ยวทำให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจทำให้ชุมชนดั้งเดิมต้องปรับเปลี่ยนเป็นสิ่งคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่ นอกจากนั้นผลกระทบจากการแสวงหาผลประโยชน์ของธุรกิจท่องเที่ยวได้กีดกันคนท้องถิ่นออกจากพื้นที่ที่เขาเคยใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันหรือดำรงชีวิตอยู่

ผลกระทบในด้านอาชีพและการจ้างงาน สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่ผู้คนยังไม่ค่อยเจริญ ปัญหาอาจจะยังไม่เกิดขึ้น เพราะคนในท้องถิ่นขาดความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินการท่องเที่ยว จึงทำให้มีความจำเป็นที่ต้องจ้างคนต่างถิ่นที่มีระดับการพัฒนาและความชำนาญสูงกว่ามาดำเนินงานแทน คนในท้องถิ่นเองจึงทำได้เพียงงานเล็ก ๆ ไม่ได้มีการยกระดับความสามารถในการทำงานและ

สถานภาพของของประชากรในชุมชน ส่วนชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวขนาดใหญ่จะได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจคือมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางอาชีพของประชาชนจากภาคเกษตรหรือรับจ้างเข้าสู่ภาคบริการ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบริการบริโภค ประชาชนมีรายได้ดีขึ้น ขณะเดียวกันก็มีการใช้จ่ายมากขึ้นเช่นกัน สินค้ามีราคาแพงขึ้น รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การสร้างงาน สร้างอาชีพแล้วยังรวมถึงการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ และการย้ายถิ่นที่มีมากขึ้นทำให้เกิดการแข่งขันทางอาชีพมากขึ้นตามมา

จากแนวคิดผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยว สรุปประเด็นหลักที่ต้องศึกษาคือผลกระทบในด้านอาชีพ การจ้างงาน รายได้ รายจ่ายของประชากรในชุมชนรวมไปถึงลักษณะทางกายภาพที่ได้รับผลกระทบจากพัฒนาพื้นที่จากการท่องเที่ยวด้วย

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน

จากวัตถุประสงค์ทางด้านเศรษฐกิจของโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีที่มีต่อชุมชน ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจชุมชนในหลายด้าน จึงได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจชุมชน ดังนี้

1) ความหมายของเศรษฐกิจชุมชน

(ธนศ ศรีวิชัยลำพันธ์ 2555) ให้คำนิยามของเศรษฐกิจชุมชน ว่าหมายถึงระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นที่มีลักษณะเป็นองค์รวม ซึ่งไม่ได้มีเพียงมิติเศรษฐกิจที่เป็นตัวเลขรายได้ รายจ่าย การผลิต และการบริโภคเท่านั้น แต่จะเป็นระบบเศรษฐกิจที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม วัฒนธรรม ความสัมพันธ์กับวิถีชีวิต และรวมถึงระบบคุณค่าด้วย

กรมการปกครอง (2544: 21) ให้ความหมายของคำว่า เศรษฐกิจชุมชน ว่าเศรษฐกิจชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจชาติ เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจระดับล่าง คือชุมชนชนบท ที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจระดับบน คือระดับประเทศ โดยมีการรวมกลุ่มทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อทำกิจกรรมทางการเกษตร กิจกรรมการผลิตนอกภาคการเกษตรและกิจกรรมด้านการบริการ

กรมการพัฒนาชุมชน (2542: 55) อ้างถึงใน (กรณพงศ์ ทองศรี, 2552: 25) ให้คำนิยามของคำว่า “เศรษฐกิจชุมชน” หมายถึง แนวคิดในการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำเนินงานเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจระดับรากฐานสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน หมู่บ้าน ตำบล

จากความหมายของเศรษฐกิจชุมชนสามารถสรุปได้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลหรือองค์กรชุมชนหรือเอกชนร่วมกิจการหรือช่วยกันดำเนินงานด้วยตนเองทั้งหมดหรือบางส่วน หรือรับช่วงงานจากเอกชนหรือองค์กรอื่น โดยการประสานงานร่วมกับพหุภาคี หน่วยงานภาครัฐและเอกชนและผู้คนในท้องถิ่น มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีที่เหมาะสมช่วยเหลือการผลิต การตลาด การจัดการร่วมกันในเรื่องเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การค้าขาย การบริการ การท่องเที่ยว การพัฒนาส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อมุ่งผลผลิตให้เกิดรายได้

2) รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

(กรมการปกครอง 2541) ได้กล่าวถึงรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ดังนี้

1. โครงสร้างพัฒนารัฐบาลท้องถิ่น ประกอบด้วย ตำบล ซึ่งมีกิจกรรมการพัฒนาดังเกิดจากกระทรวง ทบวง กรม องค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันศึกษา ธุรกิจเอกชน ตลอดจนองค์กรการกุศลและองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีหน้าที่จัดหาสาธารณูปโภค ส่งเสริมการศึกษาและวัฒนธรรม ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมอุตสาหกรรมในครัวเรือนและส่งเสริมการประกอบอาชีพราษฎร อีกทั้งยังทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานอื่น
2. กิจกรรมทางเศรษฐกิจขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งต้องมีแผนพัฒนาตำบลประจำปีที่สุดคล้องกับปัญหา ความต้องการและศักยภาพของประชาชนส่วนใหญ่ในตำบลนั้น

3) หลักการหรือวิธีการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน มีองค์ประกอบดังนี้

การใช้พื้นที่ คือ หมู่บ้านหรือชุมชน เป็นหน่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพราะชุมชนมีทรัพยากรในการผลิต

1. การพัฒนากลุ่ม องค์กรชุมชนและเครือข่าย ให้เป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ตั้งแต่การผลิต การบริโภค การแปรรูป การตลาด การบริหารจัดการและการบริหารทุนชุมชน
2. การพัฒนากองทุนชุมชนทุกรูปแบบ เพื่อสนับสนุนปัจจัยการผลิต การตลาดและการแปรรูป การจัดการและด้านอื่นที่มีความจำเป็นและต้องการความช่วยเหลือ ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กองทุนสินเชื่อเพื่อการพัฒนาชนบท
3. การพัฒนาด้านการตลาดชุมชน ให้เป็นศูนย์รวมผลิตภัณฑ์ ความต้องการและเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการประสานการตลาดภายนอก ได้แก่ ศูนย์สาธิตการตลาด ลานค้าชุมชน ตลาดนัดชุมชน เป็นต้น
4. การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชนในด้านการจัดการ การพัฒนาทุน การพัฒนาระบบตลาด การพัฒนากระบวนการผลิตและแปรรูป และการจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชน
5. การพัฒนาระบบการทำงานพหุภาคี ประสานหน่วยงานภายในและภายนอกชุมชนภาคราชการเพื่อสนับสนุนกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนด้านต่าง ๆ

4) แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

ธนศ ศรีวิชัยลำพันธ์ (2555: 2) กรมการพัฒนาชุมชนได้ให้นิยามของคำว่า เศรษฐกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลหรือองค์กรชุมชนหรือเอกชนร่วมกิจการและ/หรือ ช่วยกันดำเนินงานด้วยตนเองทั้งหมดหรือบางส่วนหรือการรับช่วงงานไปจากเอกชนหรือกลุ่มองค์กรอื่น โดยการประสานทำงานกับพหุภาคีกับหน่วยงาน/เอกชน และผู้คนในท้องถิ่น มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยี

ที่เหมาะสมช่วยเหลือการผลิต การตลาด ทุน การจัดการร่วมกันในเรื่องเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร กาค้าขาย การบริการ การท่องเที่ยว การพัฒนาส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดรายได้ ส่วนผลต่อคน ครอบครัว ชุมชน และได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนไว้ 3 ระดับคือ

1.ระดับพื้นฐาน คือการพัฒนาให้ชุมชน “พออยู่พอกิน” หมายถึงมีการผลิตให้เพียงพอต่อการบริโภคในครอบครัว ส่วนที่เหลือก็นำไปขาย มีรายได้พอจุนเจือครอบครัว เช่น โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน ช่วยเหลือครัวเรือนยากจน ได้กู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพให้มีรายได้พออยู่พอกิน

2.ระดับปานกลาง คือการพัฒนาให้ชุมชน “อยู่ดี กินดี” หมายถึงการรวมตัวขององค์กรให้มีการผลิตให้เกินพอ เพื่อนำผลผลิตส่วนเกินไปขายเป็นการเพิ่มรายได้

3.ระดับก้าวหน้า คือการพัฒนาให้ชุมชน “มั่งมี ศรีสุข” หมายถึงมีการดำเนินธุรกิจ โดยผู้ประกอบการในระดับครอบครัว กลุ่มและชุมชนที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ ทำให้มีรายได้ตอบแทนเฉลี่ยคือแก่สมาชิกในชุมชนและเป็นสวัสดิการแก่ชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชน (2542: 75) อ้างถึงใน (กรณ์พงศ์ ทองศรี, 2552: 28) ได้วางแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1.การพัฒนาเงินทุน เพื่อให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีทุนในการประกอบอาชีพ โดยเน้นการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกิจกรรมเครือข่าย กลุ่มอาชีพและครัวเรือนยากจน

2.การพัฒนาการผลิต ให้สามารถพัฒนาคุณภาพการผลิตและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ให้ได้คุณภาพและมาตรฐานทั้งด้านวัตถุดิบ การแปรรูปและการบรรจุภัณฑ์

3.การพัฒนาการตลาด ให้สามารถจำหน่ายสินค้าจากชุมชนได้มากขึ้นและซื้อสินค้าได้ในราคาถูก รวมทั้งสามารถประกอบการทางด้านธุรกิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.การพัฒนาการบริหารและการจัดการ เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการให้สามารถบริหารจัดการโครงการและกิจกรรมกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สามารถสรุปได้ว่าการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจะเกิดขึ้นได้ต้องมีปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งผู้นำชุมชน ชาวบ้านและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถ นอกจากนั้นยังต้องมีการพัฒนากลุ่มองค์กรที่เกี่ยวข้องให้มีการทำงานร่วมกัน หลักการในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจะต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ ชุมชนซึ่งเป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรม มีหน่วยประสานงานทั้งภายในและภายนอกชุมชน นอกจากนั้นต้องมีการการพัฒนากลุ่มหรือองค์กรในชุมชน การพัฒนากองทุนของชุมชน และการพัฒนาด้านการตลาดชุมชน ตลอดจนกระบวนการมีส่วนร่วมของประชากรในชุมชน

ดังนั้นแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจะต้องช่วยกันดำเนินงานกิจกรรมระหว่างบุคคลหรือองค์กรชุมชนหรือเอกชนร่วมกันกับผู้ที่อยู่ในท้องถิ่น โดยใช้วิธีการที่เหมาะสม และมีเป้าหมายเพื่อมุ่งให้ชุมชนเกิดรายได้ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังนั้นสิ่งที่สะท้อนถึงการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนสามารถวัดได้จาก 4 ด้านคือ การพัฒนาเงินทุน การผลิต การตลาด และการบริหารจัดการ โดยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เน้นด้านเศรษฐกิจ จึงศึกษาผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ 3 ส่วนหลัก ๆคือ การพัฒนาเงินทุน การผลิต และการตลาด

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

1) ตัวชี้วัดผลกระทบทางเศรษฐกิจ

การวิเคราะห์ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเป็นการศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นในระดับบุคคล และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ลักษณะทางสังคมและตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจด้วย โดยสรุปตัวชี้วัดจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(ปีทมา ว้าพัฒน์วงศ์ 2550) กล่าวว่าในการวัดสถานภาพเศรษฐกิจสังคมนั้นระดับการศึกษาอาชีพ และรายได้นับเป็นตัวชี้วัดที่ดีที่สะท้อนสถานภาพที่แตกต่างกัน (Oakes and Rossi, 2003) เพราะเชื่อว่าเมื่อคนเรามีการศึกษาสูงย่อมมีโอกาสมากกว่าคนที่มีศึกษาน้อยในการเลือกประกอบอาชีพที่ให้รายได้สูง ๆ การสำรวจต่างๆ ที่ต้องการวัดสถานภาพเศรษฐกิจสังคม ซึ่งมักมีการสอบถามระดับการศึกษาและอาชีพของบุคคลเสมอ

นอกจากนั้น(กรรณิการ์ อักษากุล 2515) ยังกล่าวว่า อาชีพ การศึกษา เป็นเครื่องชี้วัดให้ทราบถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวได้ บุคคลใดที่มีอาชีพที่ให้รายได้สูงย่อมมีฐานะทางเศรษฐกิจสูงกว่าบุคคลที่มีอาชีพที่ให้รายได้น้อยกว่า นอกจากนั้นแล้วอาชีพแต่ละอย่างมักมีความสัมพันธ์กับการศึกษาอีกด้วย ดังนั้นในการที่จะกำหนดฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวหรือบุคคล ควรพิจารณาอาชีพของบุคคลหรือหัวหน้าครัวเรือนด้วย

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2527) อ้างถึงใน(สรสิทธิ์, 2553:23) ได้กำหนดให้รายได้ เงินออม ภาวะหนี้สิน และสภาพการทำงานเป็นส่วนหนึ่งในเครื่องชี้วัดการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- รายได้ ประกอบด้วยรายได้ของครอบครัว รายได้ต่อหัว รายจ่ายของครอบครัว
- เงินออม ประกอบด้วยจำนวนเงินออม ความถี่ของการออม วิธีการออม และสถานที่ออมทรัพย์
- ภาวะหนี้สิน ประกอบด้วยภาวะหนี้สินของประชาชน จำนวนผู้เป็นหนี้ จำนวนเงินที่เป็นหนี้ ลักษณะของการกู้เงินไปใช้
- สภาพการทำงานประกอบด้วย สภาพการทำงาน มีการงานทำ การว่างงาน การทำงานต่ำระดับ การอพยพเข้า-ออกเพื่อหางานทำ อัตราค่าจ้างแรงงาน ประเภทของงานที่จ้าง และระยะเวลาจ้าง

(กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 2556) ได้นิยามความหมายของความมั่นคงด้านการมีงานทำและรายได้ว่า หมายถึงการได้ทำงานเต็มเวลาที่มั่นคงและพึงพอใจ มีรายได้และเงินออมที่พอเพียงแก่การดำรงชีพโดยไม่มีหนี้สินที่ไม่มีคุณค่า ความมั่นคงของมนุษย์อีกด้านที่สำคัญคือ การมีงานทำและมีรายได้เพราะทั้งสองสิ่งนี้นำมาซึ่งปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในชีวิต เป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจที่สะท้อนให้เห็นสถานภาพและความเป็นอยู่ วิธีการดำเนินชีวิต และในแง่มุมหนึ่งสามารถบ่งบอกถึงคุณภาพชีวิตของบุคคล

การประกอบอาชีพและการมีรายได้ต้องมีหลักประกันความมั่นคง จะต้องมีความแน่นอนชัดเจนในเรื่องระยะเวลาทำงาน การทำงานได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมหรือไม่ ได้รับตามกฎหมายที่กำหนด มีหลักประกันการทำงานหรือไม่อย่างไร เงื่อนไขการทำงานที่กำหนดขึ้น การได้รับผลประโยชน์หรือสวัสดิการสังคมด้านต่าง ๆ จากการทำงาน เช่น ระบบประกันสังคมเป็นหลักประกัน

ด้านสุขภาพในยามเจ็บป่วย กรณีได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน การได้รับค่าสินไหมทดแทน ระบบกองทุนสะสมต่างๆ เพื่อได้รับประโยชน์จากการทำงานบำเหน็จ บำนาญ การรวมกลุ่มทางการเงินสำหรับผู้ประกอบอาชีพ เป็นต้น

นอกจากนั้น(คณะอนุกรรมการสถิติสาขารายได้และรายจ่ายของครัวเรือน 2555) ได้ให้ความหมายของรายได้ รายจ่าย หนี้สิน เงินออม ดังนี้

1. รายได้ครัวเรือน ความหมายของคำว่ารายได้ว่าหมายถึง “เงินหรือสิ่งของ” ที่ครัวเรือนได้รับมาจากการทำงานหรือผลิตเองหรือจากทรัพย์สินหรือได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นประกอบด้วย

1.1 รายได้ประจำ ได้แก่

1) รายได้ที่เกิดจากการทำงานหรือผลิตเอง ประกอบด้วย

- ค่าจ้างและเงินเดือน (รวมค่าตอบแทนอื่นๆ ที่ได้จากการทำงาน)
- รายได้จากการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรม วิชาชีพ (ที่ไม่ใช่การเกษตร)
- รายได้จากประกอบการเกษตร (มูลค่าการเกษตรทั้งหมดลบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ)

2) รายได้จากแหล่งอื่นที่ไม่ใช่จากการทำงาน

- เงินบำเหน็จ/ บำนาญ เงินประโยชน์ทดแทนต่าง ๆ
- เงินชดเชยการออกจากงาน
- เงินและสิ่งของที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลนอกครัวเรือน/ รัฐ/ องค์กรต่างๆ
- รายได้จากทรัพย์สิน เช่น ค่าเช่าที่ดิน บ้าน ค่าลิขสิทธิ์และสิทธิบัตร ดอกเบี้ยการลงทุน

1.2 รายได้ไม่ประจำ ได้แก่ เงินที่ได้รับเป็นเงินรางวัล เงินถูกสลากกินแบ่ง เงินมรดกของขวัญ เงินที่ได้รับจากการประกันสุขภาพ อุบัติเหตุ ไฟไหม้ หรือค่านายหน้า(ในกรณีที่ไม่ได้ประกอบเป็นธุรกิจ)

นอกจากนี้ยังให้ความหมายกับค่าใช้จ่ายของครัวเรือนว่า หมายถึงการใช้จ่ายเกี่ยวกับ “สิ่งของหรือบริการด้านต่าง ๆ” ที่จำเป็นต่อการครองชีพที่ครัวเรือนต้องซื้อ/จ่ายด้วยเงิน หรือได้มาโดยไม่ได้ซื้อ/จ่าย (ผลิตเอง ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น/รัฐเป็นสวัสดิการจากการทำงาน หรือเบิกได้จากนายจ้าง)

2. ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคและบริโภคของครัวเรือน หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต่อการครองชีพที่ครัวเรือนต้องซื้อ/จ่ายด้วยเงินหรือได้มาโดยไม่ได้ซื้อ/จ่าย (ผลิตเอง ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น รับเป็นสวัสดิการจากการทำงานหรือเบิกได้จากนายจ้าง) ซึ่งค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคและบริโภคของครัวเรือนเป็นตัวบ่งชี้อย่างหนึ่งที่จะบ่งบอกฐานะความเป็นอยู่ของประชากร และมี

ความสัมพันธ์ใกล้ชิดมากกับรายได้ กล่าวคือผู้ที่มีรายได้สูงจะมีความสามารถในการใช้จ่ายสูง โดยปกติผู้มีฐานะดีจะใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคมากกว่าผู้มีฐานะยากจนโดยเฉพาะสินค้าฟุ่มเฟือยที่ไม่จำเป็นต่อการดำรงชีพในขณะที่คนยากจนจะใช้จ่ายน้อยด้วยข้อจำกัดที่มีรายได้ต่ำ ซึ่งค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภคของครัวเรือนดังกล่าว ประกอบด้วย

- ที่อยู่อาศัย
- เครื่องแต่งบ้าน เครื่องใช้เบ็ดเตล็ดและการดำเนินการในครัวเรือน
- ค่าจ้างบุคคลที่ให้บริการแก่ครัวเรือน
- เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย รองเท้า ของใช้/ บริการส่วนบุคคล
- เวชภัณฑ์และคำรักษาพยาบาล
- การเดินทางและการสื่อสาร
- การศึกษา
- การบันเทิง การอ่าน และกิจกรรมทางศาสนา
- ค่าใช้จ่ายด้านอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ

นอกจากที่กล่าวมา รายจ่ายยังสามารถแบ่งได้เป็น รายจ่ายจำเป็น รายจ่ายฟุ่มเฟือย และรายจ่ายเพื่อการลงทุน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) **รายจ่ายจำเป็น** เป็นรายจ่ายที่ทุกคนจำเป็นต้องใช้ ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ในชีวิตประจำวัน เช่น ค่าอาหาร ค่าเดินทาง ค่าเช่าบ้าน ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ฯลฯ

2) **รายจ่ายฟุ่มเฟือย** เป็นรายจ่ายที่ไม่จำเป็นในการดำรงชีวิต แต่บางครั้งเราอาจจะต้องใช้งบ เพื่อความสบายกาย สบายใจ เช่น เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย สิ่งบันเทิงต่างๆ

3) **รายจ่ายเพื่อการลงทุน** เป็นรายจ่ายสำหรับวันข้างหน้า แล้วแต่ความชอบและความถนัดของแต่ละคน เช่น ทองคำ หุ่น อสังหาริมทรัพย์ ฯลฯ

3. **หนี้สิน** หมายถึงเงินกู้ยืมที่ค้างชำระ ทั้งจากสถาบันการเงินและบุคคลอื่นนอกครัวเรือนรวมหนี้ที่เกิดจากการเช่าซื้อ การซื้อสินค้าเงินผ่อน/ การซื้อเชื่อสินค้า การจำนำ และการจำนอง และเงินส่งแชร์ตาย เป็นต้น

(วรชัย ทองไทย 2550) กล่าวว่าการวัดฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนด้วยทรัพย์สินถาวรของครัวเรือนจะถูกต้องตรงตามความเป็นจริงก็ต่อเมื่อฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนต้องไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนหนี้สินของครัวเรือน แต่ถ้าฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจำนวนหนี้สินของครัวเรือนแล้วอาจกล่าวได้ว่าครัวเรือนได้ทรัพย์สินถาวรมาด้วยการก่อหนี้ ซึ่งส่งผลให้ฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนที่คำนวณได้ ไม่ได้แสดงถึงรายได้สะสมเสียแล้ว แต่เป็นเพียงภาพสะท้อนของพฤติกรรมบริโภคที่เกินขอบเขต

4. **เงินออม** หมายถึง รายได้เมื่อหักรายจ่ายแล้ว รายได้ที่เหลืออยู่ซึ่งไม่ได้ถูกใช้สอยออกไปนี้เรียกว่าเงินออม โดยรูปแบบการออมของครัวเรือนมีวิธีการออมหลายรูปแบบด้วยกัน ได้แก่ ออมไว้เองที่บ้าน นำไปลงทุนหาผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น

จากการพิจารณาสรุปได้ว่าการวิเคราะห์ผลกระทบเศรษฐกิจในระดับครัวเรือนนั้นควรวิเคราะห์ที่ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจร่วมกับลักษณะทางสังคมของครัวเรือน โดยตัวชี้วัดเศรษฐกิจหลักประกอบด้วยรายได้ รายจ่าย หนี้สิน เงินออม และลักษณะทางสังคมหลัก ๆ ประกอบด้วยการศึกษา อายุ อาชีพ และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1) งานวิจัยเกี่ยวกับเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีได้มีผู้ศึกษาคือ (มรรค คงดี 2551) โดยทำการศึกษาในเรื่องปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาถึงประเด็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ซึ่งผลการศึกษาพบว่าปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ได้แก่ การย้ายถิ่น ความปลอดภัย การจ้างงานในชุมชนและการสร้างกิจกรรมรายได้ให้กับชุมชน

นอกจากนั้น(ก้องไพร ต้นสุชาติ 2550) ได้ทำการศึกษาถึงผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมต่อชุมชนจากโครงการสวนสัตว์กลางคืน จังหวัดเชียงใหม่ โดยผลการศึกษาพบว่าระหว่างที่มีการดำเนินโครงการสวนสัตว์กลางคืน จังหวัดเชียงใหม่ ได้ส่งผลกระทบต่อ 4 หมู่บ้าน คือหมู่บ้านตองกาย บ้านพ่อน บ้านหนองควาย บ้านตองกายเหนือ โดยเฉพาะหมู่บ้านตองกายและตองกายเหนือ โดยผลกระทบทางสังคมคือวิถีชีวิตการดำเนินชีวิตที่เชื่อมโยงกับวิถีการผลิตเปลี่ยนแปลงไป เกิดระบบความสัมพันธ์เชิงขัดแย้งทางความคิด การลดความศรัทธาต่อผู้นำชุมชนและความสัมพันธ์เชิงหวาดระแวงของคนภายในชุมชนต่อคนภายนอกชุมชนที่มีการเคลื่อนย้ายไปภายในโครงการเพื่อทำงาน ผลกระทบต่อระบบการผลิตและเศรษฐกิจคือ การสูญเสียพื้นที่ทำกิน การถือครองที่ดินโดยคนภายนอกชุมชนที่มีมากขึ้น โครงการได้ลู่ล้าพื้นที่วัด ส่งผลให้วัดต้องสูญเสียกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ดังกล่าว ขณะเดียวกันที่ส่งผลด้านบวกต่ออาชีพค้าขายที่รายได้เพิ่มขึ้นจากการขายอาหารให้กับแรงงานที่เข้ามาทำงานภายในโครงการ รวมถึงผู้จ้างเขียนป้ายจะมีรายได้เพิ่มขึ้นเช่นกัน

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยในเรื่องผลกระทบทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีที่มีต่อชุมชนและพื้นที่โดยรอบ คือในเรื่องปฏิสัมพันธ์ของโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีกับชุมชน พบว่าการเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีนั้นทำให้เกิดมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ได้แก่ การย้ายถิ่น ความปลอดภัย การจ้างงานในชุมชนและการสร้างกิจกรรมรายได้ให้กับชุมชน และพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดคือบ้านตองกายและบ้านตองกายเหนือ

2) แนวคิดงานวิจัยด้านผลกระทบทางเศรษฐกิจ

(กรณิพงศ์ ทองศรี 2552) ได้ทำการศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจของรูปแบบการถือครองที่ดิน : กรณีศึกษาเปรียบเทียบบ้านมั่นคงชนบทตำบลวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมาและบ้านมั่นคงชนบทตำบลดอนยอ จังหวัดนครนายก โดยศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบด้านเศรษฐกิจในระดับครัวเรือนอันเนื่องจากรูปแบบการถือครองที่ดินที่แตกต่างกันโดยตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ รายจ่าย ภาระหนี้สิน การกู้ยืม การลงทุนสำหรับอาชีพซึ่งเป็นผลมาจากการใช้ประโยชน์ที่ดินของกลุ่ม

อาชีพและกลุ่มวิสาหกิจ โดยผลการศึกษาพบว่า การถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินแบบกรรมสิทธิ์ร่วมส่งผลให้สมาชิกตระหนักถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินร่วมกัน ภาคเอกชนเกิดแรงจูงใจในการเข้ามาลงทุน โดยการส่งเสริมอาชีพหรือการรับซื้อผลผลิตจากสมาชิกส่งผลให้เกิดการจ้างงานในพื้นที่และสร้างรายได้ให้กับสมาชิกที่เป็นผลให้สมาชิกในระดับครัวเรือนมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น

ส่วนการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับการจ้างงาน (พิรพงษ์ มหาวงศ์นันท์ 2545) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการจ้างคนงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ขยายตัวด้านเหนือของกรุงเทพมหานคร โดยมีจุดประสงค์เพื่อประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการจ้างคนงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ขยายตัวด้านเหนือของกรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาการเกิดขึ้นของรายได้ทางตรงและทางอ้อมซึ่งเป็นผลมาจากการใช้จ่ายเกี่ยวกับคนงานของโรงงานอุตสาหกรรม คนงาน และประชาชนในพื้นที่ โดยผลการศึกษาพบว่าโรงงานมีรายจ่ายที่สำคัญคือ ค่าจ้างคนงาน ในขณะที่มีรายจ่ายด้านสวัสดิการเพียงเล็กน้อย คนงานทุกกลุ่มมีรายจ่ายในเรื่องของอาหาร การพักผ่อนหย่อนใจ สิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัว และเครื่องนุ่งห่ม ผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการจ้างงานได้สร้างรายได้ในกลุ่มอำเภอที่เป็นแหล่งจ้างงานมากที่สุด

นอกจากนั้น (พรพงษ์ สิริธิป 2551) ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจชุมชนจากการจัดการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ กรณีศึกษา : ขอนแก่นมาราธอนนานาชาติ 2008 โดยศึกษาและเปรียบเทียบผลกระทบทางเศรษฐกิจชุมชนจากการจัดการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ โดยผลการศึกษาพบว่าด้านผลกระทบโดยตรง ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีรายได้สุทธิหลังหักค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับ 1 เดือนก่อนหน้าการแข่งขัน ด้านผลกระทบโดยอ้อม พบว่าในแต่ละกลุ่มผู้ประกอบการได้รับผลกระทบโดยอ้อมในระดับปานกลาง กลุ่มผู้ประกอบการโรงแรมและที่พักอาศัย มีแนวโน้มที่จะได้รับผลกระทบโดยอ้อมมากที่สุด ส่วนผลกระทบโดยเหตุจูงใจพบว่า ในแต่ละกลุ่มผู้ประกอบการได้รับผลกระทบโดยเหตุจูงใจในระดับปานกลาง กลุ่มผู้ประกอบการโรงแรมและที่พักอาศัย มีแนวโน้มที่จะได้รับผลกระทบโดยอ้อมมากที่สุด

จากการทบทวนงานวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบทางเศรษฐกิจพบว่าในการศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจนั้น ส่วนใหญ่จะทำการศึกษาโดยใช้รายได้เป็นตัวแปรหลัก และผลกระทบนั้นก่อให้เกิดรายได้โดยผ่านการจ้างงานและการซื้อปัจจัยการผลิต ตลอดจนการใช้จ่ายของคนงานและประชาชนที่ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจ เพื่อการบริโภคสินค้าและบริการ ซึ่งผลของการใช้จ่ายจะก่อให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจขึ้นในพื้นที่ต่าง ๆ และในการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจ จะใช้ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ รายจ่าย ภาระหนี้สิน และเงินออม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบทางเศรษฐกิจจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีที่มีต่อชุมชนและพื้นที่โดยรอบ โดยมีหน่วยวิเคราะห์เป็นระดับบุคคล แนวทางการวิจัยเป็นการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลักคือการใช้แบบสอบถามเพื่อได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของชุมชนและบุคคลก่อนและหลังการเกิดโครงการ แล้วจึงนำผลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นด้วยเครื่องมือสถิติพื้นฐาน

3.1 ขั้นตอนการศึกษา

1.การกำหนดปัญหาวิจัย

การศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีที่มีต่อชุมชนและพื้นที่โดยรอบ ที่ผ่านมามีการศึกษาในเรื่องผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ปัจจัยที่มีความพึงพอใจต่อการมาเที่ยวเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี และปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ซึ่งผลการศึกษาที่ได้คือโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีผลกระทบต่อชุมชนในหลายด้าน ทั้งสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย การย้ายถิ่น การสร้างกิจกรรมและการจ้างงานในชุมชน แต่ยังไม่มีการศึกษาในด้านผลกระทบทางเศรษฐกิจ งานวิจัยนี้จึงเป็นการศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจที่มีต่อชุมชน และเปรียบเทียบถึงผลกระทบในระดับบุคคล โดยใช้ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจมาเป็นตัววิเคราะห์ ผลการศึกษาจะเป็นตัวบ่งชี้ว่า ภายหลังจากการเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีชุมชนได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจต่างจากก่อนเกิดโครงการอย่างไร และกิจกรรมที่เกิดขึ้นจะส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างประชากรในชุมชนแตกต่างกันอย่างไร

2.วิธีการคัดเลือกกรณีศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เลือกศึกษาจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเนื่องจากเป็น 1 ใน 5 โครงการนำร่องพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน(องค์การมหาชน) และภาคเอกชน

โดยเลือกหมู่บ้านตองกาย และหมู่บ้านหนองตองกาย ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นกรณีศึกษา ซึ่งเหตุผลที่เลือกหมู่บ้านดังกล่าวเป็นกรณีศึกษาเนื่องจาก

- 1) มีโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีตั้งอยู่ในพื้นที่ชุมชน ซึ่งเป็นโครงการที่ส่งเสริมอาชีพและการจ้างงานในชุมชนตามวัตถุประสงค์ของการก่อตั้ง
- 2) หมู่บ้านตองกาย และหมู่บ้านตองกายเหนือ เป็นหมู่บ้านที่มีพื้นที่ใกล้กับเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมากที่สุดและคาดว่าจะได้รับผลกระทบจากโครงการมากที่สุด เนื่องมาจากการศึกษาวิจัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี จังหวัดเชียงใหม่(มรรค คงดี,2551) ที่กล่าวว่า

ชุมชนบ้านตองกายและบ้านตองกายเหนือมีพื้นที่ใกล้กับเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีและมีปฏิสัมพันธ์กับเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมากที่สุด

3. การคัดเลือกประชากรในการศึกษา

ประชากรที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 1) ประชากรในชุมชนบ้านตองกายจำนวน 743 คน
- 2) ประชากรในชุมชนบ้านตองกายเหนือจำนวน 511 คน

เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับโครงการ รวมทั้งคณะกรรมการที่ดูแลโครงการของหมู่บ้าน ประกอบด้วย

- 1) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
- 2) สำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน)
- 3) ผู้นำหมู่บ้านและคณะกรรมการที่ดูแลกิจกรรมของหมู่บ้าน
- 4) เจ้าหน้าที่จากกลุ่มพัฒนาอาชีพ

4. การสุ่มตัวอย่าง

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบ Purposive Sampling เลือกเฉพาะประชากรที่อยู่ในพื้นที่ชุมชน โดยเลือกจากชุมชนที่มีพื้นที่ติดกับเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีซึ่งเชื่อว่าได้รับผลกระทบจากเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมากที่สุด โดยประชากรในชุมชนศึกษามีจำนวนทั้งหมด 1254 คน ผู้วิจัยใช้สูตรทาโร ยามาเน (Taro Yamane) กำหนดของเขตความคลาดเคลื่อน 0.10 ได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาทั้งหมด 92 คน โดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n = ขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้

N = จำนวนประชากรที่ทราบค่า

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่จะยอมรับได้ (allowable error)

วิธีการคำนวณคือ

$$n = \frac{1254}{1 + 1254(0.01)^2}$$

$$n = 92.3$$

3.2 วิธีการเก็บข้อมูล

เพื่อรวบรวมข้อมูลในส่วนของโครงการและข้อมูลเบื้องต้นของชุมชน ในการนำข้อมูลที่ได้มา กำหนดขอบเขตและกลุ่มตัวอย่างงานวิจัย การเก็บข้อมูลงานวิจัยจึงต้องใช้ข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ การเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1) แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจในชุมชน รวบรวมมาจากการสัมภาษณ์ผู้นำหมู่บ้านและคณะกรรมการที่ดูแลโครงการของหมู่บ้านที่อยู่ในพื้นที่ตำบลหนองควาย การสำรวจทางกายภาพในพื้นที่ศึกษา และสร้างแบบสอบถามเพื่อสำรวจเกี่ยวกับลักษณะทางสังคม และข้อมูลหลักด้านเศรษฐกิจที่ประกอบด้วย รายได้ รายจ่าย ภาวะหนี้สิน ภาวะเงินออมของประชากรภายในหมู่บ้าน

การเก็บแบบสอบถามจะแบ่งเป็น 2 ชุดคือแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีและแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีโดยผู้วิจัยได้เข้าพบผู้ใหญ่บ้านเพื่อขอความกรุณาแจ้งวัตถุประสงค์ในการเก็บแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยลงพื้นที่แจกแบบสอบถามโดยใช้วิธีการสุ่มโดยไม่กำหนดจำนวนของแต่ละกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม ทางผู้วิจัยได้แบบสอบถามกลับมาทั้งหมด 91 ชุด

2) แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ

ข้อมูลทุติยภูมิที่ทำการเก็บรวบรวมเพื่อที่จะทราบถึงลักษณะทั่วไปของพื้นที่ที่จะทำการศึกษาจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ได้แก่ ข้อมูลของโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีที่สัมพันธ์กับเศรษฐกิจของชุมชน ข้อมูลกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การรวมกลุ่มอาชีพของชุมชน และการจ้างงานในชุมชน รวมทั้งโครงสร้างทั่วไปของประชากรและข้อมูลด้านกายภาพ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เก็บรวบรวมมาจากการสำรวจที่หน่วยงานราชการและเอกชน คือ สำนักงานพัฒนาพิงคนคร(องค์การมหาชน) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองควาย และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหางดง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้คือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ

1.การศึกษาครั้งนี้จะเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสร้างแบบสอบถาม สัมภาษณ์ประชากรที่สุ่มโดยในแบบสอบถามจะประกอบด้วยคำถามปลายเปิด (Opened-end question) และคำถามปลายปิด (Closed-end question) แบบสอบถามจะแบ่งเป็น 2 ชุด คือ 1) แบบสอบถามสำหรับผู้ที่ร่วมทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี 2) แบบสอบถามสำหรับผู้ที่ไม่ร่วมทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี โดยแบบสอบถามสำหรับผู้ที่ร่วมทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี จะแบ่งเนื้อหาเป็น 3 ส่วน เพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อนำมาทำการวิเคราะห์ดังนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไปเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปและลักษณะสังคมของกลุ่มประชากร ได้แก่ ข้อมูลการตั้งถิ่นฐาน อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกและอาชีพก่อน-หลัง ทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี
- 2) ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย รายได้ รายจ่าย หนี้สิน เงินออมของกลุ่มตัวอย่าง ก่อน - หลังการเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี
- 3) ข้อมูลด้านความคิดเห็น ได้แก่ เหตุผลในการเลือกทำงานในโครงการ ข้อดี - ข้อเสียจากการเข้าร่วมโครงการ ข้อเสนอแนะ

ในส่วนของแบบสอบถามสำหรับประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ จะแบ่งเนื้อหาเป็น 3 ส่วน เช่นกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อนำมาทำการวิเคราะห์ดังนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไปเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปและลักษณะสังคมของกลุ่มประชากร ได้แก่ ข้อมูลการตั้งถิ่นฐาน อายุ การศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของกลุ่มประชากรตัวอย่าง
  - 2) ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย รายจ่าย รายได้ หนี้สิน เงินออมของกลุ่มประชากรตัวอย่าง
  - 3) ข้อมูลด้านความคิดเห็น ได้แก่ เหตุผลที่ไม่เข้าร่วมโครงการ และความคิดเห็นที่มีต่อโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ข้อเสนอแนะ
2. สังเกตแบบมีส่วนร่วม เพื่อการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะด้านกายภาพและเศรษฐกิจ ผู้วิจัยได้ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล การจดบันทึกและการถ่ายภาพเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้ทั้งข้อมูลในระดับปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม มาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้อธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1. อัตราส่วนร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic mean) มีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์บริบทเชิงพื้นที่

โดยศึกษาเปรียบเทียบทิศทางการเปลี่ยนแปลงด้านกายภาพของชุมชน การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการใช้ประโยชน์อาคารก่อนและหลังการเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

2. การวิเคราะห์ถึงผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

การศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจภายในชุมชน ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบก่อน - หลัง และระหว่าง 2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติควบคุมอิทธิพลของตัวแปร โดยมุ่งเน้นที่การเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจในระดับบุคคล คือการที่คนในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านรายจ่าย รายได้ ภาวะหนี้สินและเงินออมหลังจากการทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

▪ การวิเคราะห์เศรษฐกิจในระดับชุมชน

ในการศึกษาถึงผลกระทบด้านเศรษฐกิจของชุมชนจากการเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี มีกลุ่มทดลองคือชุมชนบ้านตองกาย และบ้านตองกายเหนือ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบก่อน-หลัง เป็นการวิเคราะห์แบบพรรณนา โดยใช้วิธีทางสถิติแบบง่าย เช่น ค่าเฉลี่ย ร้อยละ เป็นต้นและนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางต่าง ๆ โดยการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจในชุมชน ประกอบด้วยการพัฒนาเงินทุนในชุมชน การผลิตและการตลาด ความเปลี่ยนแปลงของกลุ่มอาชีพเพื่อการผลิตในชุมชน

■ การวิเคราะห์เศรษฐกิจในระดับบุคคล

ในการศึกษาถึงผลกระทบด้านเศรษฐกิจจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีในระดับบุคคล กลุ่มทดลองมาจากประชากรในพื้นที่ชุมชนรอบข้าง โดยระบบการวิจัยมีการทดสอบทั้งก่อนและหลัง การเกิดโครงการ และระหว่างกลุ่มบุคคลที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี เพื่อให้เห็น ความแตกต่างที่เกิดขึ้นภายในชุมชน โดยใช้วิธีทางสถิติพิจารณาผลของการเกิดโครงการ โดยใช้วิธีทาง สถิติแบบง่าย เช่น ค่าเฉลี่ย ร้อยละ เป็นต้น และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางและกราฟ ต่างๆ ข้อมูลในตารางจะแสดงตามสูตรคำนวณ แต่เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงของผลการศึกษาก็ต้องใช้ทำ การทดสอบสมมติฐาน โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างด้วยการทดสอบค่า t (t-test) สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวน (Anova) ประกอบกับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของลักษณะ ทางสังคมกับตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างด้วยการทดสอบแบบไคสแควร์ (Chi-squared test)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ในการทดสอบสมมติฐานจะแบ่งเป็น 3 ส่วน คือทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ของตัวชี้วัดด้าน เศรษฐกิจกับปัจจัยด้านสังคมด้วยการทดสอบแบบไคสแควร์ (Chi-squared test) การทดสอบ สมมติฐานการวิจัยด้วยสถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงของตัวชี้วัด ด้านเศรษฐกิจ และใช้สถิติ Anova เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวชี้วัดเศรษฐกิจระหว่างแต่ละ กลุ่มที่ได้รับผลกระทบ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

■ ทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วยไคสแควร์ (Chi-squared test)

การทดสอบแบบไคสแควร์ (Chi-squared test) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบหาความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรกลุ่มหรือตัวแปรเชิงคุณภาพคือ การทดสอบแบบไคสแควร์(Chi-squared test) เพื่อ วิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลกระทบทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างในประประเด็นที่ศึกษา เป็น เทคนิคที่ใช้ทดสอบทางสถิติสำหรับข้อมูลระดับกลุ่มที่นำเสนอผลอยู่ในรูปของตารางไขว้ (Cross tabulation) ในการศึกษาด้วยสถิติทดสอบเพียร์สันไคสแควร์ต้องสร้างตารางไขว้ (Cross-tabulation) และการทดสอบแบบไคสแควร์จะต้องมีการตั้งสมมติฐาน (Hypotheses) เพื่อพิสูจน์ค่าความสัมพันธ์ ของตัวแปรที่ต้องการศึกษาในงานวิจัย โดยจะกำหนดให้ H_0 (Null hypothesis) คือตัวแปรกลุ่มสอง ตัวแปรเป็นอิสระต่อกัน และ H_1 (Alternative hypothesis) คือตัวแปรกลุ่มสองตัวแปรไม่เป็นอิสระ ต่อกัน

■ การทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยสถิติ t-test

การทดสอบที่ (t-test) เป็นเทคนิคการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ทดสอบความแตกต่างของ ค่าเฉลี่ย การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ด้วยสถิติ t-test ซึ่งมี 2 แบบ คือ t-test แบบ Independent และ t-test แบบ Dependent ในการทดสอบสมมติฐานส่วนแรกคือหาค่าแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยในกลุ่มประชากรตัวอย่างระหว่างก่อน-หลัง การเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีจะใช้ t- test แบบ dependent ซึ่งเป็นสถิติที่ใช้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระ

จากกัน และกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว เพื่อเปรียบเทียบผลระหว่างก่อนทดลองกับหลังทดลองหรือเปรียบเทียบผลระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ได้จากการจับคู่ และใช้ t-test แบบ Independent เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ระหว่างกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน โดยจะเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวชี้วัดระหว่างกลุ่มครัวเรือนที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

■ การทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวน

การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) เป็นสถิติที่ให้ทดสอบความแตกต่างของตัวแปรอิสระที่มีเพียงตัวเดียวแต่มีมากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป ในงานวิจัยนี้จะใช้วิเคราะห์ความแตกต่างของตัวชี้วัดเศรษฐกิจที่ประกอบด้วยรายได้ รายจ่าย หนี้สิน และเงินออมกับกลุ่มประชากรตัวอย่างที่ทำการแบ่งหลังจากวิเคราะห์กลุ่มที่ได้รับผลกระทบแล้ว

4. ตัวแปรในการศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎี บทความ และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ ทำให้สามารถสรุปตัวแปรได้ดังนี้

1. ตัวแปรต้น คือ โครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี
2. ตัวแปรตาม คือ การเกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นภายหลังจากการเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ได้แก่ รายได้ รายจ่าย รายได้สุทธิ ภาวะหนี้สินและเงินออม

4. ตัวชี้วัดในการศึกษา

ตัวชี้วัดในการศึกษาประกอบด้วย

- ความเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจในชุมชน ได้แก่ โครงการสนับสนุนกลุ่มอาชีพ การสนับสนุนเงินทุนในการผลิต การสนับสนุนของภาคเอกชนในด้านธุรกิจชุมชน การลงทุนในภาคการผลิต ความเปลี่ยนแปลงกลุ่มอาชีพเพื่อการผลิต
- ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจระดับบุคคล ได้แก่ รายได้ รายจ่าย ภาวะหนี้สิน ภาวะเงินออม
- ความเปลี่ยนแปลงในบริบทเชิงพื้นที่ ได้แก่ ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของชุมชน การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการใช้ประโยชน์อาคารในพื้นที่ศึกษา

5. การเปรียบเทียบข้อมูลผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

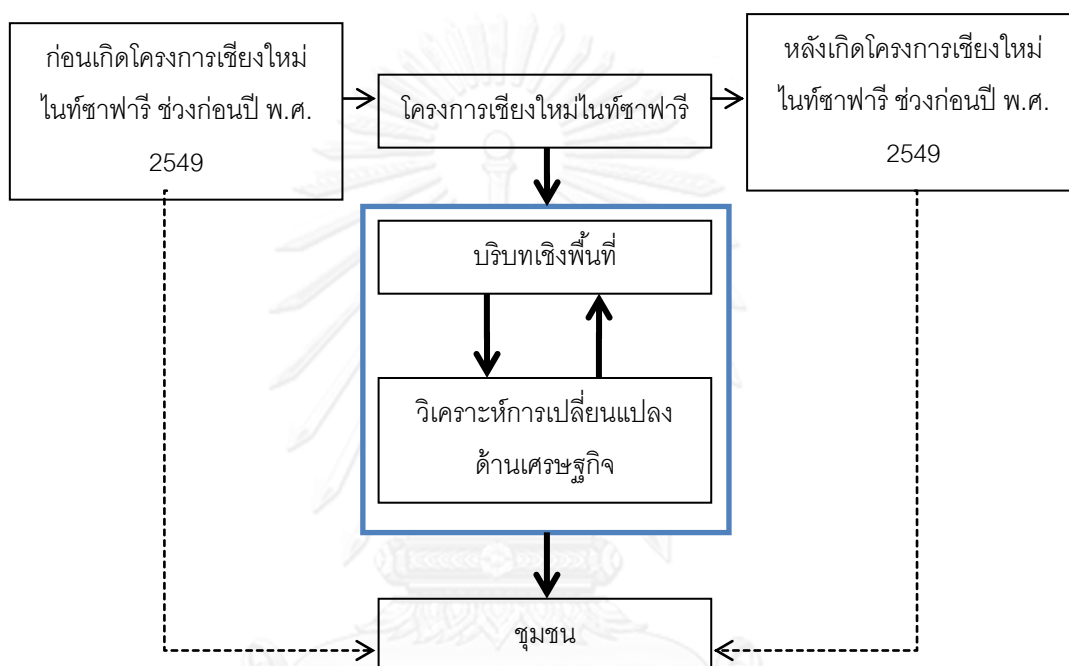
■ การเปรียบเทียบข้อมูลความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

ใช้ค่าทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของลักษณะทางสังคมกับเศรษฐกิจ เพื่อนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาแปรผลนำเสนอในเชิงพรรณนา ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่

- 1) อัตราส่วนร้อยละ (Percentage)
- 2) ค่าเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิต (Arithmetic mean)
- 3) ค่าไคสแควร์ (Chi-squared test)

■ การเปรียบเทียบข้อมูลความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและกายภาพ

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงด้านกายภาพก่อนและหลังการเกิดโครงการ เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี จะใช้แผนที่แสดงการเปลี่ยนแปลงโดยประกอบด้วยแผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนที่แสดงการพัฒนาในพื้นที่ ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของชุมชน โดยเน้นพิจารณาการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพอันเนื่องมาจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีที่มีผลต่อเศรษฐกิจ

ภาพที่ 3- 1 แนวทางการวิเคราะห์ผลกระทบ

ตารางที่ 3- 1 การศึกษาเปรียบเทียบถึงความเปลี่ยนแปลงในด้านลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงเชิงพื้นที่

ประเด็น	เนื้อหา
1. ลักษณะทางสังคม	ระดับการศึกษา/อายุ/จำนวนสมาชิกในครัวเรือน/อาชีพ
2. ข้อมูลเชิงพื้นที่	ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของชุมชน/การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน/รูปแบบการใช้ประโยชน์อาคารในพื้นที่
3. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ	รายได้/รายจ่าย/หนี้สิน/เงินออม/รายได้สุทธิ

การวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอการเปรียบเทียบผ่านตารางและกราฟแท่ง เพื่อให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงก่อน - หลังการเข้าร่วมโครงการ เมื่อได้ข้อมูลเรียบร้อยแล้วจึงเขียนพรรณนาเพื่อเปรียบเทียบผลจากข้อมูล ซึ่งเน้นผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก

บทที่ 4 พื้นที่ศึกษา

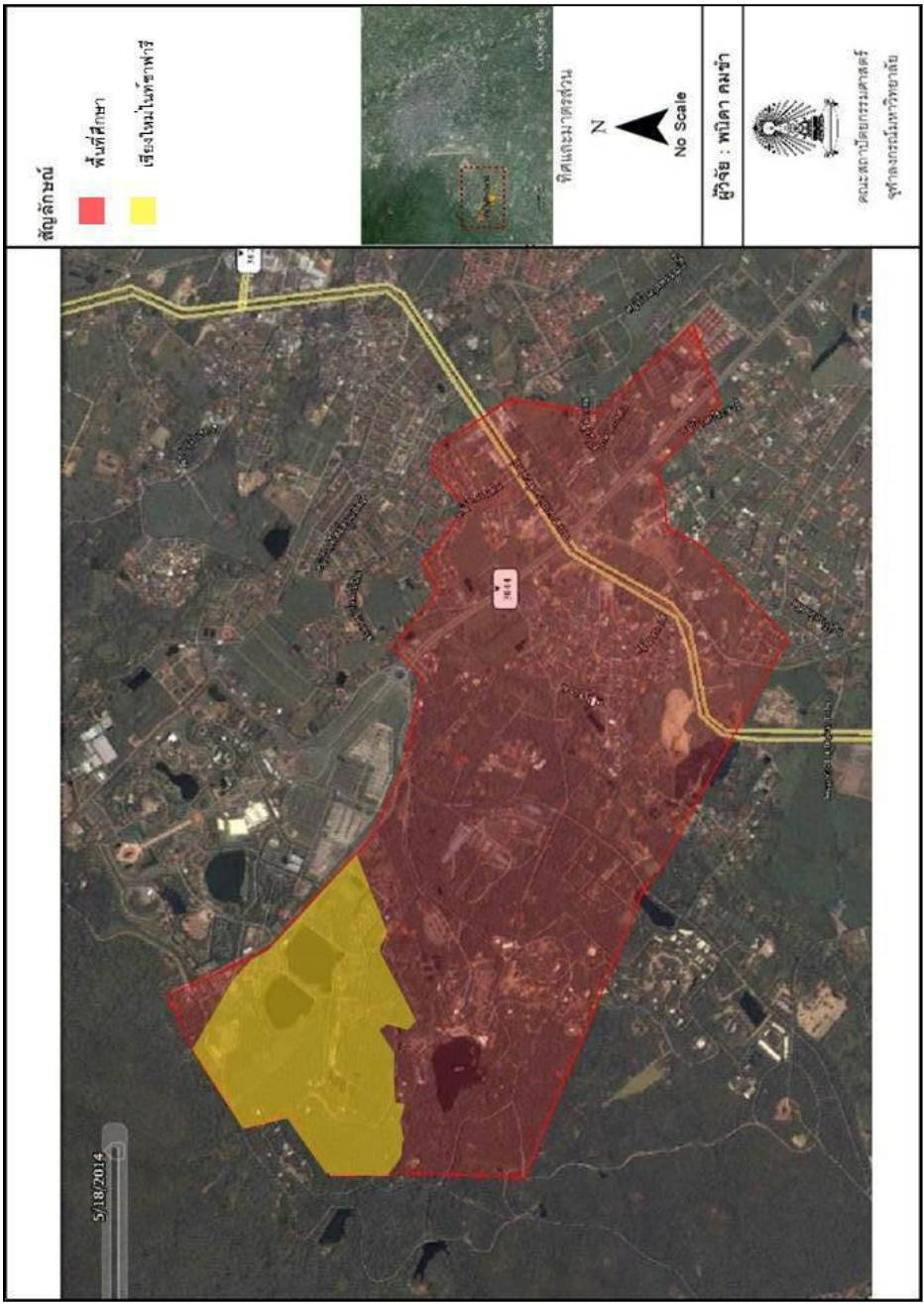
ข้อมูลสภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษาประกอบทั้งหมด 2 ชุมชน คือ ชุมชนบ้านตองกายและชุมชนบ้านตองกายเหนือ ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ส่วน คือ ลักษณะเชิงพื้นที่ ลักษณะทางสังคม และลักษณะทางเศรษฐกิจ โดยมีข้อมูลดังต่อไปนี้

4.1 ลักษณะเชิงพื้นที่

1) ที่ตั้งและอาณาเขต

บ้านตองกายและบ้านตองกายเหนือตั้งอยู่ห่างจากอำเภอหางดงไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือประมาณ 6 กิโลเมตร และห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ประมาณ 7 กิโลเมตร โดยบ้านตองกายมีเนื้อที่แบ่งเป็นที่อยู่อาศัย 200 ไร่ และที่ดินทำกิน 60 ไร่ ส่วนบ้านหนองตองกายมีเนื้อที่แบ่งเป็นที่อยู่อาศัย 670 ไร่ ที่ดินทำกิน 47 ไร่ และที่ดินเพาะปลูก 92 ไร่ หมู่บ้านทั้ง 2 มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเชิงเขา โดยมีคลองชลประทานขนาดใหญ่ที่ขนานไปกับถนน เชียงใหม่ – หางดง ตัดผ่านหน้าหมู่บ้านทางทิศตะวันออกและถนนสายหางดง – สะเมิง ถัดไปทางทิศตะวันตกเป็นพื้นที่เชิงเขา มีเนินสูงสลับกับพื้นที่ราบต่อเนื่องไปจนถึงภูเขาสูงในเขตอุทยานแห่งชาติสุเทพ – ปุย ที่มีลักษณะเป็นป่าเบญจพรรณ ซึ่งบริเวณดังกล่าวในด้านที่ติดกับหมู่บ้านเป็นพื้นที่เชิงใหม่ไนท์ซาฟารี โดยแต่ละหมู่บ้านมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (ก้องไพร ต้นสุชาติ 2550:44)

- หมู่บ้านตองกายตั้งอยู่บนถนนสายคลองชลประทาน โดยมีขอบเขตหมู่บ้านดังนี้ทิศเหนือติดต่อกับหมู่ที่ 12 บ้านตองกายเหนือทิศใต้ติดต่อกับหมู่ที่ 5 บ้านหนองควายทิศตะวันออกติดต่อกับคลองชลประทานทิศตะวันตกติดต่อกับสวนเกษตร
- หมู่บ้านตองกายเหนือตั้งอยู่บนถนนสายคลองชลประทาน โดยมีเขตติดต่อดังนี้ ทิศเหนือติดต่อกับตำบลแม่เหียะทิศใต้ติดต่อกับหมู่บ้านตองกาย ตำบลหนองควายทิศตะวันออกติดต่อกับหมู่บ้านเหมืองกุง ตำบลหนองควายทิศตะวันตกติดต่อกับศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 7 ตำบลหนองควาย

แผนที่ 4-1 แสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษา

ที่มา : google earth 2013 และผู้วิจัย

2) โครงสร้างพื้นฐานในชุมชน

ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานประกอบด้วย ระบบไฟฟ้า ระบบน้ำประปา และการคมนาคม ดังนี้

- **ระบบไฟฟ้า** ในอดีตชุมชนใช้น้ำมันก๊าดและไม้เป็นเชื้อเพลิง เพราะความจำเป็นในการใช้ไฟยังน้อยประกอบกับขณะนั้นยังไม่มีพลังงานไฟฟ้า ต่อมาในปี 2522 ทางกรมได้นำพลังงานไฟฟ้าเข้ามาในชุมชน แต่มีเงื่อนไขให้ชุมชนต้องช่วยกันจัดหาเสาไฟฟ้าและหม้อแปลงไฟฟ้า และจัดหาวัสดุอุปกรณ์การติดตั้งในครัวเรือนเอง ซึ่งบางครัวเรือนในขณะนั้นไม่มีทุนทรัพย์ที่เพียงพอในการจัดหาอุปกรณ์จึงทำให้ชุมชนไม่มีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน แต่ในปัจจุบันทุกครัวเรือนในชุมชนมีไฟฟ้าใช้กันอย่างทั่วถึงทุกครัวเรือน

- **ระบบน้ำประปา** ในช่วงแรก ระบบน้ำประปาประสบกับปัญหาปริมาณน้ำที่ไม่เพียงพอต่อการสูบขึ้นไปเก็บไว้ในที่สูงดังกล่าว จึงต้องเปลี่ยนแปลงจุดบ่อน้ำไปเรื่อยๆ จนกว่าจะได้ที่ดีที่สุด ซึ่งวัดตองกลายเป็นจุดหนึ่งที่ชาวบ้านเคยใช้พื้นที่ขุดเจาะน้ำใต้ดินแล้วย้ายถังน้ำขนาดใหญ่มาตั้งไว้ที่วัดด้วย แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จ จึงได้ทำการย้ายแล้วจึงได้ขุดเจาะเป็นน้ำประปาแทน ทำให้ระบบน้ำประปามีความมั่นคงมากขึ้น และจากการสำรวจยังพบบ่อกักเก็บน้ำขนาดใหญ่เป็นลักษณะของบ่อดินเพื่อสำรองน้ำไว้ใช้ในชวงหน้าแล้งที่พบว่ามีการขาดแคลนน้ำมากขึ้นทุกปี

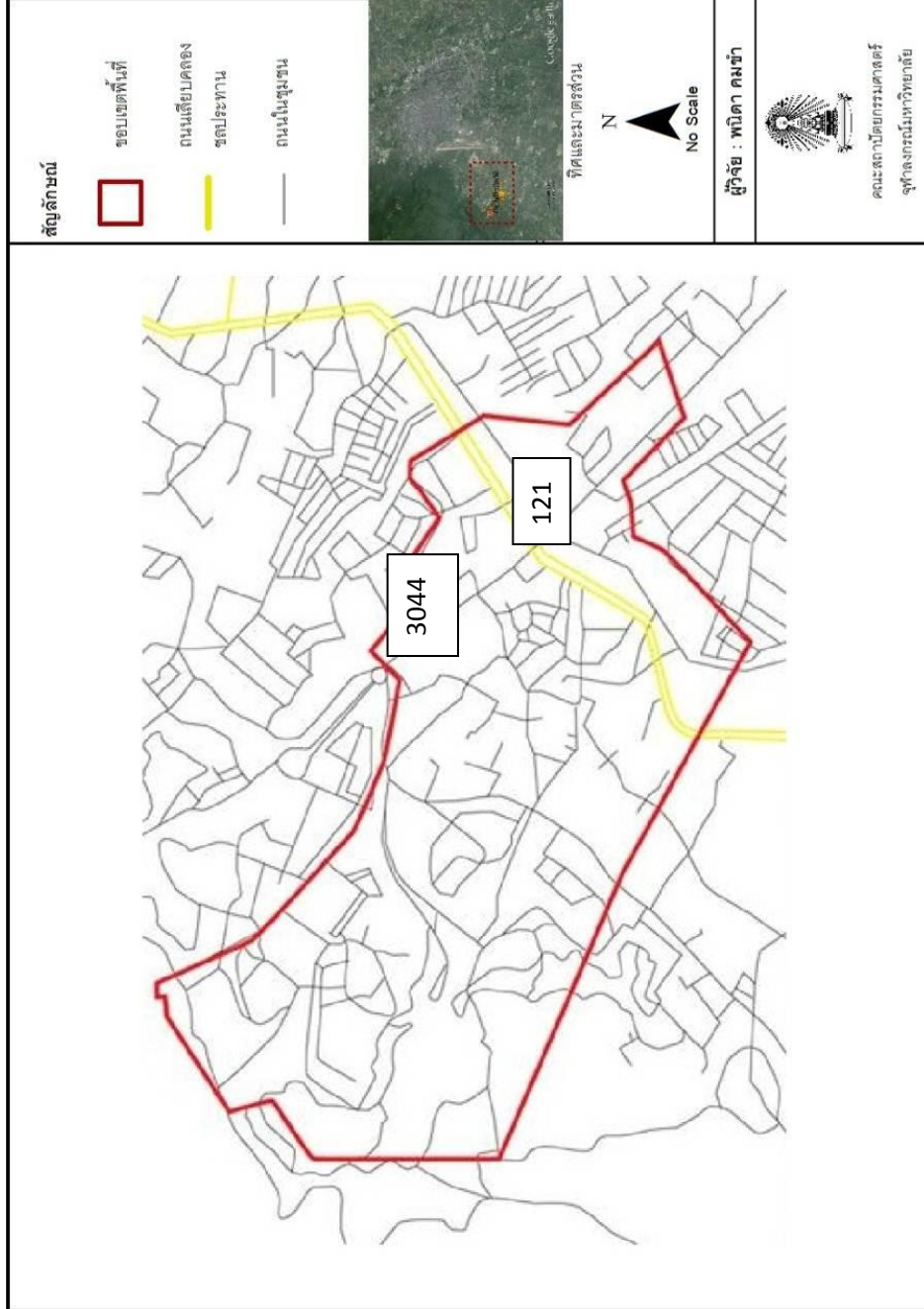
- **การคมนาคมของชุมชน** เส้นทางที่ใช้ติดต่อภายในหมู่บ้านและระหว่างหมู่บ้านประกอบด้วย 3 เส้นทางคือ

- 1) ถนนสาย 1269 (หางดง – สะเมิง) เป็นถนนที่สร้างหลังสุด แต่มีความสะดวกสบายกว่าเส้นทางอื่น โดยสร้างเชื่อมต่อกับทางสาย 108 (เชียงใหม่ – ฮอด) เข้าสู่ชุมชน จุดที่เชื่อมต่อกันคือสี่แยกสะเมิงในปัจจุบัน ทำให้ในระยะหลังหันมาใช้ถนนสายนี้มากขึ้นถึงแม้จะเป็นเส้นทางที่ค่อนข้างไกลกว่าเส้นทางอื่นก็ตาม

- 2) ถนนเลียบบคลองชลประทาน เป็นถนนที่เกิดจากการสร้างคลองชลประทานเมื่อปี พ.ศ.2518 หลังจากนั้นมีการขยายเป็นถนนสี่เลนเมื่อปีพ.ศ.2547 เพื่ออำนวยความสะดวกและความรวดเร็วแก่การจราจรและการขนส่ง เนื่องจากบริเวณถนนเส้นนี้มีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมาก ปัจจุบันเส้นทางคมนาคมสายนี้จึงเป็นเส้นทางที่สำคัญในเมืองเชียงใหม่

- 3) ถนนสาย 3044 (ราชพฤกษ์) เริ่มก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ.2546 เชื่อมต่อจากทางหลวงหมายเลข 108 เข้าสู่บริเวณอุทยานหลวงราชพฤกษ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับการจัดงานมหกรรมพืชสวนโลกในปี พ.ศ.2549 และเป็นเส้นทางเข้าสู่โครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี และรองรับการใช้ประโยชน์จากกิจกรรมต่อเนื่องอื่นๆ ภายหลังจากเสร็จสิ้นงานมหกรรมพืชสวนโลก

กล่าวได้ว่าถนนราชพฤกษ์เส้นทางสู่เชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเป็นถนนที่ได้รับผลประโยชน์จากการเตรียมจัดงานมหกรรมพืชสวนโลกในปี พ.ศ.2549

แผนที่ 4-2 แสดงเส้นทางคมนาคมในชุมชน

ที่มา : google earth 2013 และผู้วิจัย

4.2 ลักษณะทางสังคม

ข้อมูลลักษณะทางประชากร ประกอบด้วยข้อมูลด้านอายุและระดับการศึกษา ข้อมูลในส่วนนี้เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างอายุและเพศของประชากรวัยที่อยู่ในพื้นที่ศึกษา โดยมีข้อมูลดังต่อไปนี้

1) อายุ

จากข้อมูลประชากรชุมชนบ้านตองกาย(องค์การบริหารส่วนตำบลหนองควาย 2556) พบว่าในปี 2548 บ้านตองกายมีจำนวนประชากรทั้งหมด 540 คน โดยแบ่งเป็นชาย 268 คน และหญิง 272 คน และในปี 2555 มีจำนวนประชากรทั้งหมด 747 คน โดยแบ่งเป็นชาย 367 คน และหญิง 380 คน ส่วนบ้านตองกายเหนือในปีพ.ศ.2548 มีจำนวนประชากรทั้งหมด 512 คน โดยแบ่งเป็นชาย 301 คน และหญิง 287 คน และในปี 2555 มีจำนวนประชากรทั้งหมด 734 คน โดยแบ่งเป็นชาย 359 คน และหญิง 375 คน สรุปได้ว่าในชุมชนมีประชากรเพิ่มขึ้นประชากรส่วนใหญ่ในชุมชนอยู่ในช่วงวัยทำงานคือช่วงอายุ 26 ปีเต็ม – 59 ปี ดังตารางที่ 4-1 และตารางที่ 4-2 และประชากรส่วนใหญ่ในชุมชนมีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ดังตารางที่ 4-3 และตารางที่ 4-4

ตารางที่ 4- 1 จำนวนประชากรบ้านตองกาย จำแนกตามช่วงอายุ

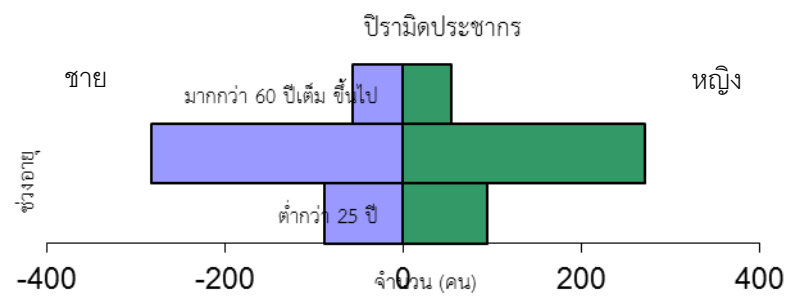
ช่วงอายุ(ปี)	ปีพ.ศ.2548			ปีพ.ศ.2555		
	ชาย(คน)	หญิง(คน)	รวม(คน)	ชาย(คน)	หญิง(คน)	รวม(คน)
ต่ำกว่า 25 ปี	78	71	149	98	114	212
26 ปี – 59 ปี	151	159	310	218	219	437
มากกว่า 60 ปี เต็ม ขึ้นไป	39	42	81	51	57	108
รวม	268	272	540	367	380	747

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองควาย ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานระดับหมู่บ้าน

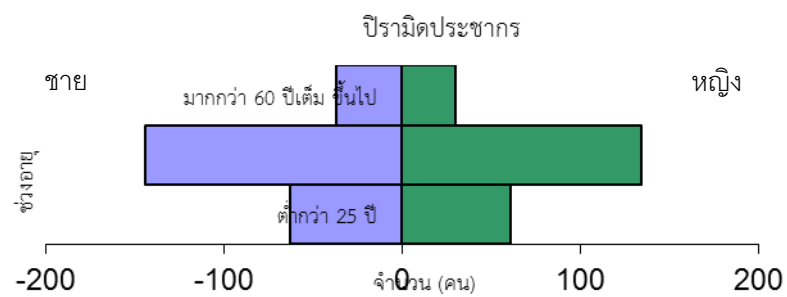
ตารางที่ 4- 2 จำนวนประชากรบ้านตองกายเหนือ จำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ(ปี)	ปีพ.ศ.2548			ปีพ.ศ.2555		
	ชาย(คน)	หญิง(คน)	รวม(คน)	ชาย(คน)	หญิง(คน)	รวม(คน)
ต่ำกว่า 25 ปี	73	76	149	67	78	145
26 ปี – 59 ปี	180	175	353	239	239	478
มากกว่า 60 ปี เต็ม ขึ้นไป	48	46	94	53	58	111
รวม	301	287	512	359	375	734

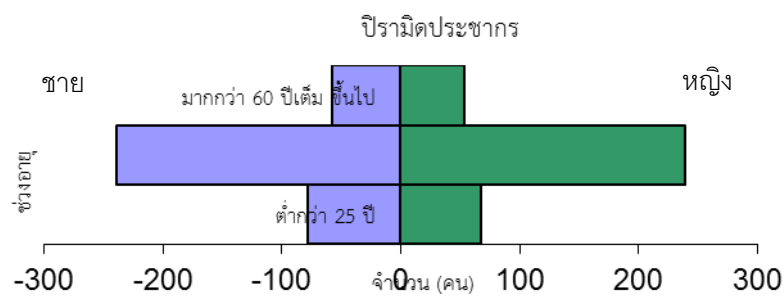
ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองควาย ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานระดับหมู่บ้าน

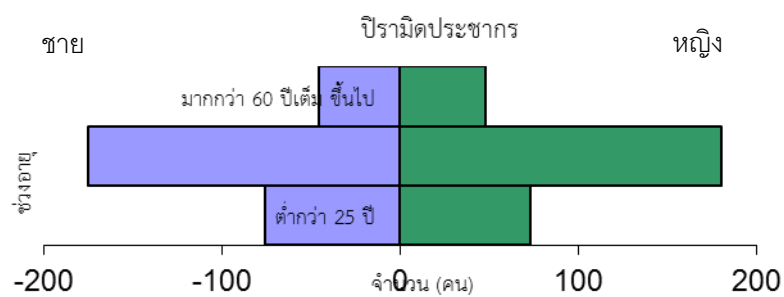
แผนภูมิที่ 4- 1 ปิรามิดประชากรบ้านตองกาย ปีพ.ศ. 2548

แผนภูมิที่ 4- 2 ปิรามิดประชากรบ้านตองกาย ปีพ.ศ. 2555

แผนภูมิที่ 4- 3 ปิรามิดประชากรบ้านตองกายเหนือ ปีพ.ศ. 2548

แผนภูมิที่ 4- 4 ปิรามิดประชากรบ้านตองกายเหนือ ปีพ.ศ. 2555

2) ระดับการศึกษา

จากข้อมูลสรุปได้ว่าระดับการศึกษาของประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ศึกษาอยู่ที่ระดับประถมศึกษา รองลงมาคือมีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า ดังตารางที่ 4-3 และ ตารางที่ 4-4

ตารางที่ 4- 3 ระดับการศึกษาประชากรบ้านตองกาย จำแนกตามช่วงอายุ ปี 2548 และ ปี 2555

ระดับการศึกษา	ปีพ.ศ.2548			ปีพ.ศ.2555		
	ชาย(คน)	หญิง(คน)	รวม(คน)	ชาย(คน)	หญิง(คน)	รวม(คน)
ไม่เคยศึกษา	4	8	12	8	27	35
ประถมศึกษา	167	169	336	186	208	394
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	96	62	158	133	93	326
ปริญญาตรีขึ้นไป	8	26	34	40	52	92
รวม	364	366	540	367	376	747

ที่มา : ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานระดับหมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองควาย

ตารางที่ 4- 4 ระดับการศึกษาประชากรบ้านตองกายเหนือจำแนกตามช่วงอายุปี 2548 และปี 2555

ระดับการศึกษา	ปีพ.ศ.2548			ปีพ.ศ.2555		
	ชาย(คน)	หญิง(คน)	รวม(คน)	ชาย(คน)	หญิง(คน)	รวม(คน)
ไม่เคยศึกษา	5	8	13	8	24	32
ประถมศึกษา	152	161	315	197	201	398
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	81	74	155	127	94	221
ปริญญาตรีขึ้นไป	14	17	31	32	51	83
รวม	260	272	512	364	366	734

ที่มา : ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานระดับหมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองควาย

4.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจ

ด้านเศรษฐกิจประชากรทั้งสองหมู่บ้านประกอบอาชีพที่หลากหลายทั้งอาชีพรับจ้างทั่วไปที่มีทั้งส่วนที่ทำงานในชุมชนและนอกชุมชน อาชีพเกษตรกรรมที่ค่อย ๆ ลดลง เนื่องจากพื้นที่ทำกินเหลือน้อย และอาชีพค้าขายในชุมชน รวมถึงอาชีพเดิมของชาวบ้านในชุมชนคือการกลึงไม้ ซึ่งเป็นอาชีพที่ได้รับการสืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ และเป็นอาชีพที่ได้รับความนิยมเมื่อเทียบกับชุมชนอื่นในตำบลหนองควาย

แต่เดิมอาชีพหลักในชุมชนคือเกษตรกรรม ทำนาแบบอาศัยน้ำฝนและน้ำจากน้ำแม่ท่าช้าง ซึ่งบางครั้งก็เกิดปัญหาขาดแคลนน้ำสำหรับการเกษตร ต่อมาในปี 2508 ได้มีโครงการขุดคลองส่งน้ำชลประทานเพื่อกระจายน้ำจากเขื่อนแม่แตงอุทุมมารามายังพื้นที่เกษตรกรรมในชุมชน ทำให้ชาวบ้าน

มีน้ำใช้เพื่อการเกษตรอย่างเพียงพอ จากการขาดคลองชลประทานยังทำให้เกิดถนนที่ใช้ในการเชื่อมต่อกับชุมชนอื่น ทำให้ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงตลอดมาจนปี 2516 ได้มีแนวคิดจัดตั้งธนาคารเพื่อการเกษตร เพื่อเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้กู้ยืมเงินเพื่อนำไปประกอบอาชีพ ส่งผลให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น ต่อมาในช่วงปี 2518 กรมป่าไม้ได้เข้ามาจัดตั้งสถานีการเกษตรบริเวณด้านทิศตะวันตกของชุมชน ชาวบ้านประมาณร้อยละ 10 ได้เข้าไปทำงานในสถานีการเกษตร ทำให้ชาวบ้านในชุมชนมีงานทำมากขึ้น สืบเนื่องให้ถนนเลียบบคลองชลประทานถูกพัฒนาขึ้นและเชื่อมต่อกับถนนสาย 108 (เชียงใหม่-หางดง) ตัดผ่านหมู่บ้านตอกลงกายเหนือทางด้านทิศเหนือเพื่อเข้าสู่สถานีการเกษตร

ชุมชนเริ่มเกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนาจากสังคมเกษตรสู่สังคมเมืองคือในระยะเวลาต่อมามีกลุ่มนายทุนเข้ามากว้านซื้อที่ดินลงทุนเพื่อสร้างบ้านจัดสรร ประกอบกับแหล่งน้ำในชุมชนที่เคยอุดมสมบูรณ์เริ่มแห้งแล้ง น้ำไม่เพียงพอกับการทำการเกษตร ทำให้ชาวบ้านขายที่ดินให้กับนายทุน ด้วยเหตุผลเหล่านี้จึงส่งผลให้ชาวบ้านเกิดการเปลี่ยนแปลงอาชีพจากเกษตรกรรมไปประกอบอาชีพค้าขายและรับจ้างทั่วไปมากขึ้น และในปัจจุบันต้นทุนในการทำการเกษตรเพิ่มสูงขึ้นชาวบ้านจึงทำนาลดลงเหลือแต่เพียงการทำสวนเล็กน้อย เช่น สวนลำไย อาชีพที่สำคัญในปัจจุบันของชาวบ้านในชุมชนมีดังนี้

1) อาชีพ

ประชากรในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปจำนวน 500 คน คิดเป็นร้อยละ 47.3 ของประชากรในชุมชน(ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานระดับหมู่บ้าน, 2555) นอกจากนั้นยังมีอาชีพอื่นๆ ในหมู่บ้าน โดยแต่ละอาชีพมีรายละเอียด ดังนี้

■ การเก็บของป่า

ในอดีตก่อนเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีชาวบ้านจะมีรายได้จากการเก็บของป่าเพื่อนำมาขายสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน โดยจะเข้าไปในผืนป่าบริเวณอุทยานแห่งชาติสุเทพ-ปุยได้อย่างอิสระ แต่เมื่อเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีพื้นที่ป่าถูกล้อมรั้ว จึงส่งผลให้ชาวบ้านไม่สามารถเข้าไปเก็บของป่าเพื่อนำมาขายได้ อาชีพเก็บของป่าจึงหมดไปจากชุมชน

■ เกษตรกรรม

อาชีพเกษตรกรรมลดลงจากแต่ก่อนมาก สาเหตุที่อาชีพเกษตรกรรมเนื่องมาจากการขายพื้นที่ทำกินให้กับนายทุน บทบาทของการเกษตรที่เปลี่ยนแปลงไปต้นทุนในการทำการเกษตรที่สูงขึ้น ชาวบ้านจึงหันมาประกอบอาชีพอื่นโดยเฉพาะอาชีพรับจ้างทั่วไปและค้าขาย

■ การกลึงไม้

อาชีพดั้งเดิมของชาวบ้านในชุมชนคือการประกอบอาชีพกลึงไม้ ผลิตเครื่องเงินและพันธ์ที่ผลิตภัณฑ์ไม้มะม่วง แต่เดิมจะผลิตเพื่อมาใช้ในครัวเรือนได้ปรับเปลี่ยนมาเป็นในเชิงธุรกิจมากขึ้น โดยชาวบ้านจะขายไม้กลึงให้กับพ่อค้าคนอกชุมชน เช่น บ้านถวาย แล้วพ่อค้าจะนำไม้กลึงที่รับซื้อจากชาวบ้านไปพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อขายต่อให้กับนักท่องเที่ยวหรือพ่อค้าจากต่างจังหวัดที่เข้ามารับซื้อ ในด้านราคาชาวบ้านกล่าวว่าการซื้อขายราคาเมื่อก่อนกับปัจจุบันเทียบกันแล้วต่างกันมากในปัจจุบันราคาการขายต่ำลง คือเมื่อก่อนจะซื้อเหมาลำเป็นตัน เดียวนี้ซื้อเป็นท่อนเพราะไม้หายาก ราคาสูง ต้นทุนสูง แต่ค่าจ้างกลับลดลง คือเมื่อก่อนใบหนึ่งหน้า 12 นิ้ว ราคา 15 บาท 14 นิ้ว ราคา 25 บาท

เดี๋ยวนี้อาชีพลดลงคือ 12 นิ้ว ลดลงเหลือ 12 บาท และ 25 นิ้วลดลงเหลือ 20 บาท (บทสัมภาษณ์นาย นคร ก้อนพวงค์ชัย)

ภาพที่ 4 - 1 อาชีพกลึงไม้ในชุมชน

ที่มา : ผู้วิจัย สํารวจวันที่ 20 เมษายน พ.ศ.2556

■ รับจ้างทั่วไป

อาชีพรับจ้างทั่วไป เป็นอาชีพที่ทำกันมากที่สุดเ็นชุมชน เริ่มมาจากช่วงที่พื้นที่เกษตรลดลง เนื่องมาจากการขายที่ดินให้กับนายทุน หลังจากนั้นชาวบ้านจึงหันมาประกอบอาชีพรับจ้างกันมากขึ้น โดยส่วนใหญ่ชาวบ้านจะออกไปรับจ้างนอกชุมชนเพราะมีผู้จ้างงานมากกว่าในชุมชน รายได้ที่ได้รับจะไม่แน่นอน จะได้รับรายได้เป็นรายวันหรือตามข้อตกลงกับนายจ้าง

■ พาณิชยกรรมและการบริการ

การค้าของชุมชนมีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปคือจากเดิมส่วนใหญ่เป็นร้านค้าขายพืชผลทางการเกษตร ขายของป่า ต่อมาพื้นที่ทำกินลดลงประกอบกับอาชีพเก็บของป่าที่ไม่เหลือในชุมชน ทำให้ร้านค้าขายพืชผลทางการเกษตรลดลง เปลี่ยนมาเป็นร้านขายของชำในชุมชน จำหน่ายเครื่องอุปโภคบริโภค การเปลี่ยนแปลงอีกช่วงหนึ่งคือหลังการเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีในชุมชนเริ่มมี

ร้านค้าขายของที่ระลึกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาในชุมชน เจ้าของร้านค้าในชุมชนกล่าวว่าเปิดร้านค้ามา 20 กว่าปี ลูกค้าส่วนใหญ่ก็เป็นคนในหมู่บ้าน ร้านค้าในหมู่บ้านเพิ่มขึ้นช่วงเริ่มสร้างเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี เพราะคนงานเข้ามาก่อสร้างจึงเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านมากขึ้น ลูกจ้างและคนงานที่พักอาศัยอยู่หอพักหรือห้องเช่าจึงเข้ามาซื้อสินค้า ในส่วนของรายได้รายจ่ายไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปมาก (บทสัมภาษณ์นายสุรินทร์ คำม่วง) ขณะนี้กำลังจะมีร้านค้ามาเปิดใหม่อีกเพราะมีคนนอกชุมชนเข้ามาอยู่อาศัยเพิ่มขึ้น ซึ่งทางร้านก็ได้รับผลประโยชน์คือขายของได้มากขึ้น ในส่วนของรายได้ก็เพิ่มขึ้น หนี้สินคงตัว แต่ครอบครัวไม่มีเงินออมเพราะกำลังสร้างหอพักในหมู่บ้านเพื่อรองรับคนที่กำลังจะเข้ามาอาศัยในหมู่บ้าน ซึ่งทำให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้น (บทสัมภาษณ์ชัชวฤทธิ์ แซ่จิว)

อาชีพการบริการ (หอพัก) เป็นธุรกิจหนึ่งที่จะเพิ่มเข้ามาหลังจากเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีคือหอพักหรือห้องเช่า โดยหอพักหรือห้องเช่าในชุมชนผู้ที่มีมาเช่ามีทั้งผู้ที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี จากการสอบถามเจ้าของหอพักในชุมชนกล่าวว่าหอพักเปิดมา 7 ปี ค่าเช่าเดือนละ 1,200 บาท ส่วนใหญ่คนที่มาเช่าอาศัยเป็นคนวัยทำงานทั้งคนงานก่อสร้างและลูกจ้างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี โดยก่อนที่จะมาสร้างหอพักได้ประกอบอาชีพทำรถคิว (รถรับส่งประจำทาง) มีรายได้พอเลี้ยงครอบครัวแต่ไม่มีเงินออม แต่เมื่อสร้างหอพักทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งตนคิดเห็นว่าโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีต้องจ้างคนจำนวนมากจึงทำให้คนนอกชุมชนต้องเข้ามาพักอาศัยอยู่ในชุมชนซึ่งอยู่ใกล้กับโครงการ จึงส่งผลให้ตนเริ่มคิดสร้างหอพักส่งผลให้มีรายได้จุนเจือเพิ่มขึ้นด้วย (บทสัมภาษณ์ทอน กองมูล)

ภาพที่ 4 - 2 : ห้องเช่า หอพักในชุมชน

ที่มา : ผู้วิจัย สํารวจวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2556

กล่าวได้ว่าปัจจุบันอาชีพหลักในชุมชนคืออาชีพรับจ้างทั่วไป โดยมีชาวบ้านบางส่วนที่เปลี่ยนแปลงอาชีพมาจากการเกษตรและการเก็บของป่า ซึ่งการเปลี่ยนอาชีพจากการเก็บของป่ามีผล

มาจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีโดยตรงเพราะปิดกันล้อมรั้วแนวเขตบริเวณเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีไว้อย่างชัดเจน ส่วนการเปลี่ยนแปลงของอาชีพเกษตรกรกรรม มีผลมาจากการขยายตัวของเมือง การขายที่ให้นายทุนและบทบาททางการเกษตรที่เปลี่ยนแปลงไป ส่วนโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี เป็นเสมือนตัวเร่งให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในพื้นที่

2) สภาพทางเศรษฐกิจในครัวเรือน

ด้านเศรษฐกิจของครัวเรือนจะพิจารณาข้อมูลด้านเศรษฐกิจของชุมชนจากบัญชีครัวเรือนโดยประกอบด้วยรายได้ รายจ่าย หนี้สิน เงินออม พบว่า

จากข้อมูลบัญชีครัวเรือน(องค์การบริหารส่วนตำบลหนองควาย 2556) ด้านรายรับพบว่าชุมชนมีรายได้มีรายได้อื่นๆ ซึ่งประกอบด้วยรายได้จากเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน รายได้จาก การค้าขาย รายได้จากการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมและบริการ รายรับด้านการเกษตร และอื่นๆ ในปี.ศ.2548 บ้านตองกายมีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 309.374.27บาท/ครัวเรือน/ปี 91,964.68บาท/คน/ปี บ้านตองกายเหนือมีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 61,138.42บาท/ครัวเรือน/ปี 17,238.28บาท/คน/ปี ในปี พ.ศ.2555 บ้านตองกายมีเงินรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 182,896.09บาท/ครัวเรือน/ปี และ 56,313.39 บาท/คน/ปี ส่วนบ้านตองกายเหนือมีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 221,378.22บาท/ครัวเรือน/ปี และ 63,559.76บาท/คน/ปี

รายจ่ายจากบัญชีครัวเรือนแยกเป็น 12 ประเภทคือ ค่าอาหาร ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้า ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา ค่าการเดินทาง ค่าสาธารณูปโภค (ค่าน้ำ ค่าไฟ) ค่าโทรศัพท์ ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล ค่าบันเทิง หวย และการพนัน ค่าบุหรี่ยี่เหล้า และค่าใช้จ่ายอื่นๆ พบว่าบ้านตองกายเหนือมีรายจ่ายรวมทั้งสูงกว่าบ้านตองกาย ในปีพ.ศ.2548 บ้านตองกายมีรายจ่ายเฉลี่ย 134,552.94 บาท/ครัวเรือน/ปี 39,997.25 บาท/คน/ปี บ้านตองกายมี ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 68,625.27 บาท/ครัวเรือน/ปี 19,349.23 บาท/คน/ปี ในปี พ.ศ.2555 บ้านตองกายเหนือมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 118,611.24 บาท/ครัวเรือน/ปี และ 34,054.40 บาท/คน/ปี บ้านตองกายมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 79,504.78 บาท/ครัวเรือน/ปี และ 24,478.38 บาท/คน/ปี ค่าใช้จ่ายสูงสุดของทั้ง 2 หมู่บ้านคือค่าอาหาร ค่าใช้จ่ายน้อยสุดของบ้านตองกายคือค่าบุหรี่ยี่เหล้า ส่วนค่าใช้จ่ายน้อยสุดของบ้านตองกายเหนือคือค่าใช้จ่ายอื่นๆ

ในส่วนของหนี้สินพบว่าหนี้สินเฉลี่ยของหมู่บ้านตองกายเหนือสูงกว่าหมู่บ้านตองกาย ในปี พ.ศ.2548 บ้านตองกายมีหนี้สินเฉลี่ย 25,405.41 บาท/ครัวเรือน/ปี 7,552.02 บาท/คน/ปี บ้านตองกายเหนือมีหนี้สินเฉลี่ย 920.00 บาท/ครัวเรือน/ปี 259.40 บาท/คน/ปี ในปีพ.ศ.2555 บ้านตองกายเหนือมีหนี้สินเฉลี่ยเท่ากับ 16,670.07 บาท/ครัวเรือน/ปี และ 4,786.13 บาท/คน/ปี ส่วนบ้านตองกายมีหนี้สินเฉลี่ยเท่ากับ 5,992.17 บาท/ครัวเรือน/ปี และ 1,844.98 บาท/คน/ปี

ในส่วนสุดท้ายคือเงินออมพบว่าหมู่บ้านตองกายมีเงินออมที่สูงกว่าหมู่บ้านตองกายเหนือ ในปีพ.ศ.2548 บ้านตองกายมีเงินออมเฉลี่ย 87,890.50 บาท/ครัวเรือน/ปี 26,126.35 บาท/คน/ปี บ้านตองกายเหนือมีเงินออมเฉลี่ย 28,930.69 บาท/ครัวเรือน/ปี 8,157.15 บาท/คน/ปี ในปีพ.ศ. 2555 บ้านตองกายมีเงินออมเฉลี่ยเท่ากับ 21,764.78 บาท/ครัวเรือน/ปี และ 6,701.34 บาท/คน/ปี

ส่วนบ้านตอังกายเหนือมีเงินออมเฉลี่ยเท่ากับ 7,423.74 บาท/ครัวเรือน/ปี และ 2,131.43 บาท/คน/ปี

จากข้อมูลบัญชีครัวเรือนแสดงให้เห็นว่ารายได้หลักของชุมชนมาจากรายได้ประเภทเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน รายได้จากการค้าขาย รายได้จากการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมและบริการ และอื่นๆ เมื่อเทียบรายได้ รายจ่าย หนี้สิน และเงินออมระหว่างปีพ.ศ.2548 กับปี พ.ศ.2555 พบว่าประชากรบ้านตอังกายมีรายได้เฉลี่ยต่อคนเพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับ 1.6 รายจ่ายลดลงคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับ 1.6 หนี้สินลดลงคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับ 1.2 เงินออมลดลงคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับ 1.2 ส่วนประชากรบ้านตอังกายเหนือมีรายได้เฉลี่ยต่อคนเพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับ 3.6 รายจ่ายเพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับ 1.7 หนี้สินเพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับ 18.4 เงินออมลดลงคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับ 1.2 ดังตารางที่ 4-5 และตารางที่ 4-6

ตารางที่ 4- 5 บัญชีครัวเรือนบ้านตอังกายและบ้านตอังกายเหนือ ปี พ.ศ.2547

ประเภทรายจ่าย	เฉลี่ยต่อครัวเรือน(บาท/คร./ปี)		เฉลี่ยต่อคน(บาท/คน/ปี)	
	ตอังกาย	ตอังกายเหนือ	ตอังกาย	ตอังกายเหนือ
1.รายรับจากบัญชีครัวเรือน	309,374.27	61,138.42	91,964.68	17,238.28
2.รายจ่ายจากบัญชีครัวเรือน				
1) ค่าอาหาร	28,410.03	35,699.24	8,445.17	10,065.58
2)ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้า	1,233.64	2,279.33	1,614.08	642.67
3) ค่าใช้จ่ายที่อยู่อาศัย	5,790.78	18.67	366.71	5.26
4) ค่ารักษาพยาบาล	10,154.38	397.73	1,721.37	112.14
5) ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา	12,258.99	5,511.33	3,018.49	1,553.95
6) ค่าการเดินทาง	11,071.07	14,742.23	3,644.11	4,156.64
7)ค่าสาธารณูปโภค	6,520.38	4,586.03	3,290.99	1,293.05
8) ค่าโทรศัพท์	6,327.08	3,253.84	1,938.25	917.44
9) ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	6,133.53	950.47	1,880.79	267.99
10) ค่าบันเทิง หวย พนัน	4,311.52	70.73	1,823.26	19.94
11) ค่าบุหรี่ยี่ เหล้า	36,911.70	555.67	1,281.64	156.67
12) ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	36,911.70	560.00	10,972.38	157.89
รวมรายจ่าย	134,552.94	68,625.27	39,997.25	19,349.23
3.หนี้สินจากบัญชีครัวเรือน	25,405.41	920.00	7,552.02	259.40
4.เงินออมจากบัญชีครัวเรือน	87,890.50	28,930.69	26,126.35	8,157.15

ที่มา : บัญชีครัวเรือนบ้านตอังกายและบ้านตอังกายเหนือปี 2548 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองควาย

ตารางที่ 4- 6 บัญชีครัวเรือนบ้านตองกายและบ้านตองกายเหนือ ปี พ.ศ.2555

ประเภทรายจ่าย	เฉลี่ยต่อครัวเรือน(บาท/คร./ปี)		เฉลี่ยต่อคน(บาท/คน/ปี)	
	ตองกาย	ตองกายเหนือ	ตองกาย	ตองกายเหนือ
1.รายรับจากบัญชีครัวเรือน	182,896.09	221,378.22	56,313.39	63,559.76
2.รายจ่ายจากบัญชีครัวเรือน				
1) ค่าอาหาร	23,077.61	50,220.48	7,105.56	14,418.77
2)ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้า	5,328.70	7,696.33	1,640.70	2,209.69
3) ค่าใช้จ่ายที่อยู่อาศัย	4,740.00	132.65	1,459.44	38.09
4) ค่ารักษาพยาบาล	2,685.22	994.83	826.77	285.63
5) ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา	7,136.09	13,759.86	2,197.19	3,950.59
6) ค่าการเดินทาง	8,035.43	18,800.00	2,474.10	5,397.66
7)ค่าสาธารณูปโภค	4,986.74	8,923.20	1,535.41	2,561.93
8) ค่าโทรศัพท์	3,451.30	7,236.95	1,062.65	2,077.80
9) ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	3,429.30	3,345.24	1,055.88	960.45
10) ค่าบันเทิง หวาน พนัน	2,855.70	2,569.73	879.26	737.79
11) ค่าบุหรี เหล้า	2,172.61	4,380.95	668.94	1,257.81
12) ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	11,606.09	551.02	3,573.49	158.20
รวมรายจ่าย	79,504.78	118,611.24	24,478.38	34,054.40
3.หนี้สินจากบัญชีครัวเรือน	5,992.17	16,670.07	1,844.98	4,786.13
4.เงินออมจากบัญชีครัวเรือน	21,764.78	7,423.74	6,701.34	2,131.43

ที่มา : บัญชีครัวเรือนบ้านตองกายและบ้านตองกายเหนือ ปี 2555 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองควาย

บทที่ 5

โครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

ข้อมูลโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วนหลักๆ คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของโครงการ ประกอบด้วย ที่ตั้ง แนวคิดในการจัดสร้าง วัตถุประสงค์ของโครงการ การดำเนินงาน กิจกรรมด้านการจ้างงานที่มีต่อชุมชน 2) การจ้างงานจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี รายละเอียดมีดังนี้

5.1 โครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

1) ที่ตั้งโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

โครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี (ChiangMai Night Safari)ตั้งอยู่บนพื้นที่ตำบลสุเทพ ตำบลแม่เหียะ และตำบลหนองควาย ในบริเวณพื้นที่ชานเมืองระหว่างอำเภอเมืองและอำเภอหางดง โดยมีพื้นที่โครงการทั้งหมด 625 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อบริเวณโครงการ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับพื้นที่ป่าไม้ที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ – ปุย ด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือเป็นที่ตั้งของสำนักงานวิจัยและพัฒนาเกษตรที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่ และศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่

ทิศตะวันออก ติดกับศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร จังหวัดเชียงใหม่และวัดดอยแก้ว ถัดออกไปจากพื้นที่โครงการ 200 เมตร เป็นที่ตั้งของชุมชนแม่เหียะและชุมชนในตำบลหนองควาย ด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้มีพื้นที่ติดต่อกับศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาโครงการ จังหวัดเชียงใหม่ และถัดไประยะห่างประมาณ 500 เมตร เป็นที่ตั้งชุมชนตำบลหนองควาย

ทิศใต้ เป็นพื้นที่ป่าไม้ ห่างออกไป 800 เมตร จะเป็นถนนสายหางดง – สะเมิง ซึ่งทางด้านทิศใต้ของถนนจะเป็นที่ตั้งของชุมชนตำบลหนองควาย และตำบลน้ำแพร่

ทิศตะวันตก ตลอดแนวเป็นพื้นที่ป่าไม้ซึ่งอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติสุเทพ – ปุย

2) แนวคิดในการจัดสร้างโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

โครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีได้จัดสร้างขึ้นเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลที่ใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างรายได้ให้ประเทศ โดยเพิ่มความหลากหลายของรูปแบบและเพิ่มระดับความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศ ซึ่งได้กำหนดให้จังหวัดเชียงใหม่ในฐานะเมืองหลักในภาคเหนือและมีความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวสูง ประกอบกับจังหวัดเชียงใหม่มีแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเฉพาะกลางวัน สำหรับช่วงกลางคืนยังไม่มีรูปแบบที่หลากหลาย การจัดตั้งโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีจะสามารถพัฒนาเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำของโลก (World Class Destination) และคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ความเป็นไทย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับนโยบายและแผนหลักที่สำคัญคือ นโยบายของรัฐบาล ที่มีนโยบายการสร้างรายได้เข้าประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9

จากแนวคิดดังกล่าว การจัดตั้งโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีจึงเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะสร้างรายได้เข้าประเทศ โดยมุ่งเน้นพัฒนาการท่องเที่ยวของเชียงใหม่และนอกจากนั้นยังเอื้อต่อโครงการขนาดใหญ่ที่จะเกิดขึ้นตามมาภายหลังจากการจัดตั้งโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

3) วัตถุประสงค์ของโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

โครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศและภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก และวัตถุประสงค์รองคือก่อให้เกิดรายได้ การจ้างงานในจังหวัดเชียงใหม่และภูมิภาค เป็นการยกระดับสินค้าและบริการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ให้มีคุณภาพรวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้และการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการนี้คือ ประเทศไทยจะมีสวนสัตว์กลางคืนชั้นนำของโลก และทำให้ท้องถิ่นมีรายได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยวและธุรกิจการลงทุนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสร้างโอกาสในการจ้างงานให้แก่ประชากรในท้องถิ่น และหากการจัดตั้งโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีประสบความสำเร็จ จะเป็นรูปแบบการพัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ในพื้นที่อื่นต่อไป

จากแนวคิดและวัตถุประสงค์ของโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีที่นอกจากจัดตั้งขึ้นเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลที่ให้มีการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างรายได้ของประเทศโดยเพิ่มความหลากหลายของรูปแบบการท่องเที่ยวและเพิ่มระดับความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศแล้ว วัตถุประสงค์อีกข้อหนึ่งในการก่อตั้งคือการส่งเสริมการจ้างงานให้กับชุมชนการเพิ่มรายได้ ให้กับประชาชนในชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ติดกับเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ทางเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีจึงให้ความสำคัญกับชุมชนเป็นอย่างมากและมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมรายได้ร่วมกับชุมชนตลอดมา

4) การดำเนินงานกิจกรรมด้านการจ้างงานที่มีต่อชุมชน

ทางเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีได้เปิดโอกาสให้ชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงโดยรอบเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมในการจัดตั้งโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี และประชุมเรื่องเกี่ยวกับการจ้างงาน การสร้างรายได้อยู่เรื่อยๆตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีจนถึงปัจจุบัน ทางเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีได้มีการจัดส่งหนังสือเชิญประชุมผู้นำชุมชน 3 ตำบลได้แก่ตำบลหนองควาย ตำบลแม่เหียะ ตำบลสุเทพ ซึ่งเนื้อหาหลักในการประชุมจะพูดถึงการให้สิทธิ์กับชาวบ้าน 3 ตำบล ที่อยู่ในพื้นที่โดยรอบได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีในการสร้างรายได้ร่วมกัน การให้ประชากรในชุมชนรอบข้างได้รับการจ้างงานมากที่สุดตามความเหมาะสม ส่วนในเรื่องเกี่ยวกับการสร้างรายได้ให้กับชุมชนนอกจากจะมีการจ้างงานเชียงใหม่ไนท์ซาฟารียังต้องการให้ชาวบ้านเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกิจกรรมหลายๆอย่างในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีซึ่งจะต้องเป็นกิจกรรมที่ชาวบ้านในชุมชนมีความถนัดและสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพจากการร่วมประชุมกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีในการสร้างกิจกรรมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนและเป็นการสร้างความมีส่วนร่วมของชุมชนรอบๆจนถึงปัจจุบันได้ผลสรุปกิจกรรมที่ส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน มีดังนี้

1.จัดให้มีกลุ่มให้บริการรถรับ – ส่ง (รถสีส้มแดง) นักท่องเที่ยวเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีและเป็นสมาชิกในการให้บริการ ซึ่งสมาชิกในกลุ่มมีสิทธิ์จอดรถ ณ จุดบริการรถรับส่งที่เชียงใหม่ไนท์ซาฟารีจัดให้เพื่อรถรับนักท่องเที่ยวในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

2. จัดให้มีกลุ่มจำหน่ายสินค้า OTOP ในพื้นที่บริการของเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี (ร้านดอยแก้ว) ร่วมเป็นสมาชิกผู้ค้า

3. เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตอาหารสัตว์ 3 ตำบลเพื่อจัดส่งอาหารสัตว์ให้เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

4. ประชาชนในชุมชนได้เป็นเจ้าของที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีให้โอกาสประชาชนที่อาศัยอยู่ภายในพื้นที่ 3 ตำบลในการพิจารณาเข้าทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีก่อนพื้นที่อื่น

นอกจากนั้นยังได้รับสิทธิในการเข้าชมเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีฟรี ปีละ 1 ครั้ง ร่วมกิจกรรมอื่นๆ ที่เชียงใหม่ไนท์ซาฟารีจัดตามเทศกาลต่างๆ

จากการประชุมในเรื่องความร่วมมือการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่พิเศษร่วมกับชุมชน กิจกรรมความร่วมมือระหว่างเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีกับชุมชนในปีพ.ศ.2555 จะเริ่มดำเนินการกับชุมชนใน ต.หนองควาย ก่อนเป็นที่แรก ซึ่งมี 52 ครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรม โดยมีกิจกรรมทั้งหมด 6 ประเภท ไว้ให้บริการและจัดจำหน่ายสินค้าแก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ 1) นวดแผนไทย 2) เครื่องปั้นดินเผา 3) ไม้กลึงแกะสลัก 4) ผักปลอดสารพิษ 5) ปุยจากมูลสัตว์ที่ได้จากสัตว์ในไนท์ซาฟารี และ 6) รถ 2 แถวรับจ้างของชาวบ้านเข้ามาให้บริการรับส่งนักท่องเที่ยวผลของกิจกรรมดังกล่าวสามารถสร้างรายได้ของชาวบ้านในปีพ.ศ. 2555 ช่วง 6 เดือนแรก ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงมิถุนายน เป็นจำนวนทั้งสิ้น 5.6 แสนบาท โดยมีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นจำนวน 5.7 หมื่นบาท ในทุกๆ เดือนหรือขึ้นเป็นร้อยละ 11 จากกิจกรรมทั้งหมดของเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีที่มีร่วมกับชุมชนทั้ง 3 (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองควาย 2556)

5) ข้อมูลด้านการจ้างงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

ข้อมูลด้านการจ้างงานประกอบด้วยข้อกำหนดและเกณฑ์การจ้างงาน อัตราการจ้างงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ระดับการศึกษาของบุคลากรที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ภูมิฐานะของบุคลากรที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

■ ข้อกำหนดและเกณฑ์การจ้างงาน

ตามข้อบังคับบุคคลสำนักงานพัฒนาพิงคนคร ข้อกำหนดการรับบุคคลเข้าทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ตำแหน่งและคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานของสำนักงานแบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้ (สำนักงานพัฒนาพิงคนคร(องค์การมหาชน) 2556) เจ้าหน้าที่แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ 1) กลุ่มนักบริหาร ได้แก่ รองผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการ 2) กลุ่มงานปฏิบัติการ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ

1. ลูกจ้าง
2. ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์พื้นฐานในการรับเข้าทำงานประกอบด้วย อายุ การจ้างงาน เงินเดือน สวัสดิการ โดยเกณฑ์พื้นฐานด้านอายุผู้สมัครงานจะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์และไม่เกิน 60 ปีบริบูรณ์ ด้านการบรรจุแต่งตั้งและการจ้างงาน เจ้าหน้าที่ซึ่งดำรงตำแหน่งกลุ่มนักบริหารมีระยะเวลาที่กำหนดให้

สัญญาไม่เกินคราวละ 4 ปี เจ้าหน้าที่ซึ่งดำรงตำแหน่งกลุ่มงานปฏิบัติการมีระยะเวลาที่กำหนดให้สัญญาไม่เกินคราวละ 5 ปี ส่วนลูกจ้างมีสภาพการจ้างตามระยะเวลาที่กำหนดในสัญญาจ้างแต่ไม่เกินคราวละ 1 ปี และมีการประเมินประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างปีละ 1 ครั้ง เพื่อใช้ผลการประเมินนั้นเป็นตัวชี้วัดในการเลื่อนเงินเดือนหรือเลื่อนตำแหน่ง ซึ่งอัตราเงินเดือนของผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามบัญชีเงินเดือน ค่าจ้างที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยเจ้าหน้าที่ลูกจ้างของสำนักงานมีวันและเวลาปฏิบัติงานสัปดาห์ละ 5 วัน โดยมีกำหนดเวลาทำงานวันละ 8 ชั่วโมง รวมสัปดาห์ละไม่เกิน 40 ชั่วโมง และมีวันหยุดประจำสัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วันหรือเทียบเท่า ด้านสวัสดิการนั้นผู้ปฏิบัติงานได้รับสวัสดิการจากสำนักงานดังนี้

1) การรักษาพยาบาลและการตรวจสุขภาพประจำปี และให้รวมถึงบิดา มารดา คู่สมรสและบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะของผู้ปฏิบัติงานด้วย

2) การศึกษาของบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ

3) การสงเคราะห์เนื่องจากได้รับอันตรายหรือเจ็บป่วย เพราะเหตุปฏิบัติงานในหน้าที่

4) เงินช่วยเหลือกรณีถึงแก่กรรม

5) สวัสดิการอื่นที่ผู้อำนวยการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

นอกจากนั้นทางสำนักงานได้จัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพขึ้นเพื่อส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ออมทรัพย์และเป็นสวัสดิการให้แก่เจ้าหน้าที่หรือครอบครัวเมื่อเจ้าหน้าที่ออกจากงานหรือถึงแก่ความตายแล้วแต่กรณี โดยเจ้าหน้าที่เป็นผู้เลือกอัตราเงินสะสมในอัตราตั้งแต่ร้อยละ 3 ของเดือน แต่ไม่เกินอัตราเงินสมทบที่สำนักงานจ่ายให้

จากเกณฑ์ข้อบังคับบุคคลสรุปได้ว่าบุคลากรที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีจะมีระยะเวลาการจ้างงานและเงินเดือนที่แน่นอนตามข้อกำหนด รวมไปถึงการได้รับสวัสดิการจากการเป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการและลูกจ้าง

▪ อัตราการจ้างงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

อัตราการจ้างงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีบุคลากรทั้งหมด 263 คน แบ่งเป็นเจ้าหน้าที่ 188 คน ลูกจ้าง 75 คน ตำแหน่งงานของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการและลูกจ้างประกอบด้วยฝ่ายอำนวยการร้อยละ 12.2 ฝ่ายบริหารจัดการสัตว์ร้อยละ 39.9 ฝ่ายปฏิบัติการและซ่อมบำรุงร้อยละ 19.8 ฝ่ายพัฒนาธุรกิจร้อยละ 5.7 และฝ่ายบริการร้อยละ 22.4 ดังตารางที่ 5-1

จากข้อมูลบุคคลที่อยู่ในชุมชนเข้าไปทำงานที่เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี 72 คน ซึ่งสัดส่วนของบุคคลในชุมชนที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีคิดเป็นร้อยละ 27.75 เมื่อแยกตามประเภทตำแหน่งงานพบว่าตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานคิด 27 คนเป็นร้อยละ 37.5 และลูกจ้าง 45 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 เมื่อเทียบกับจำนวนบุคลากรทั้งหมดในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

ตารางที่ 5- 1 ตำแหน่งงานของบุคลากรที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

ระดับการศึกษา	เจ้าหน้าที่		ลูกจ้าง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ฝ่ายอำนวยการ	26	13.8	6	8.00	32	12.2
ฝ่ายบริหารจัดการสัตว์	78	41.5	27	36.00	105	39.90
ฝ่ายปฏิบัติการและซ่อมบำรุง	19	10.1	33	44.00	52	19.8
ฝ่ายพัฒนารูทกิจ	14	7.4	1	1.30	15	5.7
ฝ่ายบริการ	51	27.1	8	10.70	59	22.4
รวม	188	100.00	75	100.00	263	100.00

ที่มา : สำนักงานพัฒนาพิงคนคร(องค์การมหาชน)

■ ระดับการศึกษาของบุคลากรที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

ระดับการศึกษาของบุคลากรพบว่าส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป 149 คน คิดเป็นร้อยละ 56.70 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า 100 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 เมื่อแบ่งเป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการและลูกจ้างพบว่า เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 69.68 ส่วนลูกจ้างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าคิดเป็นร้อยละ 60.00 ดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5- 2 ระดับการศึกษาของบุคลากรที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

ระดับการศึกษา	เจ้าหน้าที่		ลูกจ้าง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	2	1.06	12	16.00	14	5.30
มัธยมศึกษา	55	29.26	45	60.00	100	38.00
ป.ตรีขึ้นไป	131	69.68	18	24.00	149	56.70
รวม	188	100.00	75	100.00	263	100.00

ที่มา : สำนักงานพัฒนาพิงคนคร(องค์การมหาชน)

เมื่อพิจารณาสัดส่วนระดับการศึกษาของบุคลากรในชุมชนที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี พบว่ากลุ่มบุคลากรที่อยู่ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการมีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 70.50 ส่วนบุคลากรที่อยู่ในตำแหน่งลูกจ้างการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาเช่นเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 47.20 ดังตารางที่ 5-3

ตารางที่ 5- 3 ระดับการศึกษาของบุคลากรในชุมชนที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

ระดับการศึกษา	เจ้าหน้าที่		ลูกจ้าง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	6	22.20	1	2.20	7	9.70
มัธยมศึกษา	19	70.40	15	33.00	34	47.20
ป.ตรีขึ้นไป	2	7.40	29	64.4	31	43.10
รวม	27	100.00	45	100.00	72	100.00

ที่มา : ผู้วิจัย สํารวจวันที่ 20 เมษายน พ.ศ.2556

■ ภูมิลาเนาของบุคลากรที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

ตามวัตถุประสงค์ด้านการจ้างงานทางเชียงใหม่มีนโยบายการรับสมัครบุคลากรเข้าทำงานโดยจะพิจารณาผู้สมัครงานที่อยู่ในชุมชนเข้าทำงานก่อนผู้สมัครนอกชุมชน โดย 3 ชุมชนในเขตพื้นที่เชียงใหม่ไนท์ซาฟารีประกอบด้วยพื้นที่ ตำบลแม่เหียะ ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง และตำบลหนองควมอำเภอหางดง จากข้อมูลพบว่ามีบุคลากรที่อยู่ในชุมชนทั้งหมด 73 คน คิดเป็นร้อยละ 27.80 และบุคลากรนอกชุมชน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 72.20 คน โดยเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอยู่ในชุมชน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 24.47 ส่วนเจ้าหน้าที่อยู่ในชุมชนจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 ดังตารางที่ 5-4

ตารางที่ 5- 4 ภูมิลาเนาของบุคลากรที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

ภูมิลาเนา	เจ้าหน้าที่		ลูกจ้าง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ในชุมชน	46	24.47	27	36.00	73	27.80
นอกชุมชน	142	75.53	48	64.00	190	72.20
รวม	188	100.00	75	100.00	263	100.00

ที่มา : สำนักงานพัฒนาพิงคนคร(องค์การมหาชน)

จากข้อมูลอัตราการจ้างงาน ระดับการศึกษา และภูมิลาเนา สรุปได้ว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ส่วนลูกจ้างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า ซึ่งความแตกต่างระหว่างเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการและเจ้าหน้าที่คือระดับการศึกษา โดยบุคลากรในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีที่อยู่ในชุมชนส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นลูกจ้าง

5.2 กิจกรรมจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

กิจกรรมที่ครัวเรือนในชุมชนบ้านตองกายและบ้านตองกายเหนือเข้าร่วมคือกลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้ก๊ิ่งและการเป็นลูกจ้างในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ซึ่งจากแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนที่เข้าร่วมกิจกรรมในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ส่วนใหญ่เข้าไปทำงานเป็นลูกจ้างในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี 26 คน รองลงมาคือกิจกรรมกลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้ก๊ิ่ง 13 คน ดังตารางที่ 5-5 และภาพที่ 5-1 ซึ่งการดำเนินกิจกรรมทำให้ครัวเรือนได้รับผลกระทบ ดังนี้

ตารางที่ 5- 5 จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

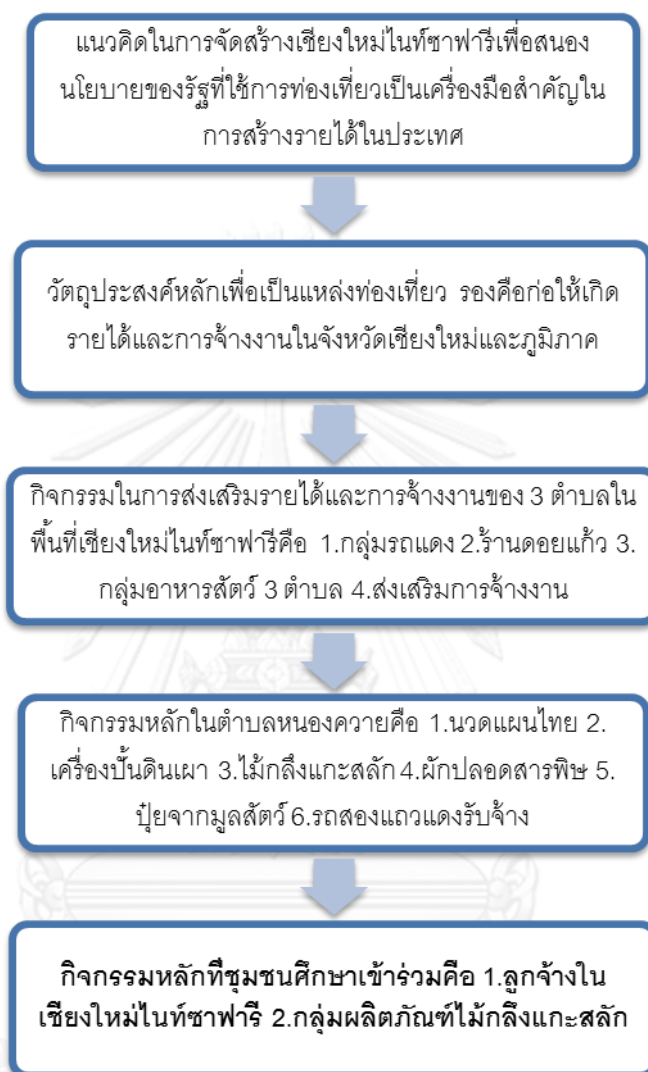
สมาชิกครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
วิสาหกิจชุมชนร้านดอยแก้ว	0	0.0
วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตอาหารสัตว์	0	0.0
กลุ่มบริการรถรับ-ส่งนักท่องเที่ยว	0	0.0
ลูกจ้างในโครงการ	26	66.7
กลุ่มไม้ก๊ิ่ง	13	33.3
รวม	39	100

ที่มา :ผู้วิจัย สํารวจวันที่ 20 เมษายน พ.ศ.2556

1) ลูกจ้างในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

ในระยะแรกทางเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเปิดรับสมัครงานในตำแหน่งต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมการจ้างงานในชุมชน จึงทำให้มีชาวบ้านในชุมชนจำนวนมากไปสมัครงาน แต่จากผลประกาศการสมัครงานชาวบ้านจำนวนมากได้รับการคัดเลือก แต่เป็นคนนอกพื้นที่ที่ได้รับการจ้างงานมากกว่า ดังนั้นชาวบ้านจึงเกิดความไม่พอใจ และได้รวมกลุ่มกันเพื่อเรียกร้องในส่วนของข้อตกลงเมื่อครั้งก่อนการก่อตั้ง หลังจากเหตุการณ์นี้ ทำให้ทางเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีได้มีการพิจารณารับบุคคลเข้าทำงานอีกครั้ง ทำให้ชาวบ้านได้เข้าไปทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมากขึ้นจากการสัมภาษณ์ลูกจ้างเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีกล่าวว่า ก่อนที่มาเป็นลูกจ้างในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีตนได้ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ทำงานตามที่จะมีนายจ้างโดยทำงานรับจ้างทั่วไปเป็นระยะเวลา 10 กว่าปี แล้วเปลี่ยนอาชีพมาเป็นลูกจ้างในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีซึ่งทำงานถึงตอนนี้เป็นเวลา 3-4 ปีแล้ว โดยสาเหตุที่เปลี่ยนมาเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเพราะอาชีพเก่าทำงานหนัก รายได้ไม่มั่นคงจึงมาทำงานร้านอาหารในโครงการเนื่องจากตนไม่มีความรู้ อีกเหตุผลหนึ่งที่ทำในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเพราะใกล้บ้านเดินทางสะดวก ถ้าใกล้บ้านตนก็จะไม่เลือกทำงานซึ่งเงินเดือนที่ได้รับเดือนละ 7,000 บาท ทำตั้งแต่เวลา 3 โมง – 5 โมง แต่ทำอาชีพเป็นลูกจ้างอย่างเดียวเงินเดือนยังคงไม่พอใช้เพราะลูกยังเรียนอยู่ทั้ง 2 คน ตนจึงหารายได้พิเศษคือรับจ้างทั่วไปตามผู้ว่าจ้าง(บทสัมภาษณ์สายพิณ เจริญศรี) กล่าวได้ว่าหลังจากเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีและมีนโยบายการจ้างงานชาวบ้านในพื้นที่รอบเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีทำให้ชาวบ้านในชุมชนเข้ามาสมัครเป็นลูกจ้างในโครงการมากขึ้น

ภาพที่ 5- 1 กิจกรรมจากเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

2) กลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้กลึง

จากผลการศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจในชุมชนจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้านตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน คือผลกระทบด้านการพัฒนาเงินทุน การผลิต และการตลาดพบว่า

■ ผลกระทบด้านการพัฒนาเงินทุน

ชุมชนบ้านตองกายและตองกายเหนือ มีการประกอบอาชีพการกลึงไม้มากที่สุดในตำบลหนองควาย สืบทอดมีความโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์มาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษแต่เดิมนั้นการกลึงไม้ นั้นเป็นการกลึงไม้สักเพราะมีมากในชุมชน และจะทำหลังจากว่างเว้นจากการทำนา โดยใช้แรงงานคน และอุปกรณ์ที่ใช้ในการกลึง ซึ่งเรียกว่า ดวน การกลึงไม้ส่วนใหญ่จะเป็นภาชนะ ข้าวของเครื่องใช้ ภายในครัวเรือน เช่น ถ้วย ชาม โถก เมื่อเสร็จจากฤดูการทำนาชาวบ้านจะนำวั ว ควาย ไปเลี้ยงไว้ในป่า พร้อมกันนั้นก็เข้าไปกลึงไม้ ในการเข้าป่าไปกลึงไม้ครั้งหนึ่งจะใช้เวลาดั้งแต่ 1-3 เดือน เมื่อกลึงไม้เสร็จก็จะหาออกมาเพื่อนำมาเป็นเครื่องใช้ในครัวเรือนและเพื่อจำหน่ายโดยมีผู้มารับซื้อภายในชุมชนและชาวบ้านนำออกไปขายเองในตัวเมืองเชียงใหม่

ในระยะต่อมาการกลึงไม้ได้ปรับเปลี่ยนไปทำในเชิงธุรกิจมากขึ้น และไม้ที่กลึงเป็นไม้มะม่วงที่สั่งมาจากภายนอกชุมชน เพราะไม้สักเริ่มหายากประกอบกับมีราคาแพง ส่วนอุปกรณ์ที่ใช้ได้เปลี่ยนเป็นเครื่องจักรทำให้ผลิตได้มากต่อวันอย่างน้อย 10 ชิ้น ทำให้อาชีพหลักของหมู่บ้านตองกายและตองกายเหนือคือการกลึงไม้ประมาณร้อยละ 80 ของชาวบ้าน และจากข้อมูลในปี.ศ.2550 พบว่าอาชีพกลึงไม้สร้างรายได้ให้กับชาวบ้านประมาณวันละ 700 – 1,000 บาท

ทางเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีได้ให้การสนับสนุนโดยการนำเสนอโครงการกับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองควาย ได้ร่วมประชุมกันได้ข้อสรุปคือจะทำการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากของเดิมให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น โดยทางเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีใช้เงินทุนในการจัดซื้ออุปกรณ์สำหรับเตรียมสถานที่จัดจำหน่ายสินค้า ส่วนทางองค์การบริหารส่วนตำบลหนองควายดูแลให้งบประมาณในส่วนของการอบรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ เริ่มจากการประชาสัมพันธ์โครงการให้ชาวบ้านได้ทราบ และทำการรวมกลุ่มสมาชิกให้เข้าร่วมการอบรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม้กลึงโดยมีผู้ให้ความรู้จากคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลประโยชน์ที่ชาวบ้านได้รับคือจากเดิมไม้กลึงที่ผลิตได้จะส่งต่อให้กับพ่อค้าคนกลางนอกหมู่บ้านนำไปตัดแปลงเพิ่มมูลในสินค้านั้น ชาวบ้านสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้เอง และทำให้สินค้ามีมูลค่าเพิ่มขึ้นด้วย

ในส่วนของเงินทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพมีเพียงเงินสนับสนุนจากทางหน่วยงานรัฐเท่านั้น ที่ใช้ในการสนับสนุนด้านการจัดอบรมเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ และผลประโยชน์ที่ชาวบ้านได้รับคือจากเดิมไม้กลึงที่ผลิตได้จะส่งต่อให้กับพ่อค้าคนกลางนอกหมู่บ้านนำไปตัดแปลงเพิ่มมูลในสินค้านั้น ชาวบ้านสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้เอง และทำให้สินค้ามีมูลค่าเพิ่มขึ้นด้วย รายได้ที่ได้รับจากกลุ่มไม้กลึงในปี พ.ศ.2555 เป็นเงิน 850,000 บาท

ภาพที่ 5- 2 การจัดอบรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม้กิ้ง

ที่มา :ผู้วิจัย สํารวจวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2556

■ ผลกระทบด้านการพัฒนาการผลิต

ในการรวมกลุ่มอาชีพของชุมชนบ้านตองกายและบ้านตองกายเหนือ พบว่าในชุมชนมีการรวมกลุ่มอาชีพขึ้นคือแต่เดิมนั้นในชุมชนมีอาชีพหลักคือการค้าปลีกไม้อยู่แล้วแต่ไม่มีการรวมกลุ่มอาชีพขึ้นทางเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีจึงได้ให้การสนับสนุนและร่วมมือกับหน่วยงานรัฐในชุมชน โดยส่งเสริมให้ประชาชนเกิดการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สมาชิกในกลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้กิ้งมีอาชีพเดิมคือการทำไม้กิ้งอยู่แล้ว ไม่มีสมาชิกที่เปลี่ยนแปลงมาจากอาชีพอื่นและมีทั้งสมาชิกที่ประกอบเป็นอาชีพหลักและอาชีพรอง ซึ่งสมาชิกของกลุ่มไม้กิ้งนั้นเป็นครัวเรือนในบ้านตองกายเหนือทั้งหมดเนื่องจากประชากรในบ้านตองกายเหนือประกอบอาชีพไม้กิ้งมากกว่าบ้านตองกาย โดยประชากรบ้านตองกายเหนือส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถม ส่วนประชากรในบ้านตองกายมีระดับการศึกษาที่สูงกว่าและออกไปทำงานนอกหมู่บ้านมากกว่าบ้านตองกายเหนือ

ภาพที่ 5- 3 ผลิตภัณฑ์จากกลุ่มไม้กลึง

ที่มา :ผู้วิจัย สํารวจวันที่ 21 เมษายน พ.ศ.2556

■ ผลกระทบด้านการพัฒนาการตลาด

ในส่วนของการตลาดแต่เดิมเมื่อสมาชิกครัวเรือนผลิตภัณฑ์ไม้กลึงออกมาแล้ว จะส่งขายไปที่พ่อค้าคนกลางนอกหมู่บ้านเท่านั้น ซึ่งเป็นการผูกขาดทางการค้า และผลิตภัณฑ์ยังมีมูลค่าที่ต่ำเนื่องจากถูกกดราคา แต่เมื่อได้เริ่มมีกิจกรรมการรวมกลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้กลึง ทางเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีได้เตรียมสถานที่จัดตั้งเป็นร้านจำหน่ายของที่ระลึกในพื้นที่ของเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเอง เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาซื้อสินค้า สมาชิกที่อยู่ในกลุ่มอาชีพ สามารถนำสินค้ามาวางจำหน่ายโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ซึ่งถือว่าเป็นการเปิดตลาดใหม่ให้กับชุมชนได้มีโอกาสหรือเป็นช่องทางหนึ่งได้นำผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นออกจำหน่าย นอกจากนั้นผลิตภัณฑ์ยังจำหน่ายได้ในราคาที่สูงกว่าการจำหน่ายให้พ่อค้าคนกลางหมู่บ้าน เพราะผลิตภัณฑ์ได้มีการพัฒนาขึ้นรูปโดยสมบูรณ์ด้วยตัวของสมาชิกเอง และไม่ถูกกดราคาด้วย ดังนั้นนโยบายที่ผู้จัดการพื้นที่พิเศษเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีได้กล่าวไว้ว่า “แต่เดิมก่อนที่ชุมชนดังกล่าวจะร่วมมือกับเรา สภาพความเป็นอยู่ถือว่าพออยู่พอกินแบบธรรมดา แต่ปัญหาของเขาคือมีของดีอยู่ แต่ถูกจำกัดเพราะไม่มีช่องทางจัดจำหน่าย เมื่อเราเข้าไปสิ่งแรกที่เห็นคือช่องทางด้านการตลาด จึงสร้างศูนย์จำหน่ายสินค้าให้พวกเขา ทำเส้นทางให้นักท่องเที่ยวผ่านร้านค้าทำให้พวกเขามีรายได้เพิ่มขึ้นทุกปี ในบางครั้งมีทัวร์นักท่องเที่ยวต่างชาติมาลงคราวละ 2พันคน ชาวบ้านที่นวดแผน

โบราณก็ให้บริการกันจะไม่ไหวแล้ว” ปัจจุบันในชุมชนมีร้านค้าของฝากที่ระลึก เพื่อบริการนักท่องเที่ยวที่ผ่านเข้ามาในหมู่บ้าน

ภาพที่ 5- 4 ร้านค้าของฝากในชุมชน

ที่มา :ผู้วิจัย สํารวจวันที่ 21 เมษายน พ.ศ.2556

สรุปได้ว่ากลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้กลึงได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีในด้านการพัฒนาการผลิต มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้กลึงขึ้นเพื่อส่งเสริมอาชีพให้กับสมาชิกครัวเรือน ซึ่งในชุมชนอาชีพกลึงไม้เป็นอาชีพที่สมาชิกครัวเรือนมีความถนัด จึงเกิดการประสานงานร่วมกันระหว่างเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี องค์การบริหารส่วนตำบลหนองควาย และสมาชิกในชุมชน จัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพขึ้นในชุมชน มีการจัดอบรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ทำให้สมาชิกครัวเรือนพัฒนาคุณภาพในการผลิตได้ดียิ่งขึ้นส่งผลต่อเนื้อให้สามารถขายได้ในราคาที่สูงกว่าเดิม และเกิดการพัฒนาเงินทุนในหมู่บ้าน โดยมีงบประมาณจากหน่วยงานรัฐ คือองค์การบริหารส่วนตำบลหนองควายให้การสนับสนุนในด้านการจัดอบรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ ในด้านการตลาดจากเดิมที่ต้องขายให้กับพ่อค้าคนกลางนอกหมู่บ้านเท่านั้นก็สามารถนำผลิตภัณฑ์ไปวางจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีได้ซึ่งเป็นการพัฒนาในด้านการตลาด จากผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาชุมชนที่ต้องมีการพัฒนาทั้ง 3 ด้านคือผลกระทบภาคการผลิตที่มาจากการลงทุนภาคการผลิตร่วมกันของสมาชิกภายในชุมชนผลกระทบด้านการพัฒนาเงินทุน เกิดจากการพัฒนาทุนที่มาจากการลงทุนสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาอาชีพและผลกระทบภาคการตลาด เป็นการขยายตลาด สามารถจำหน่ายสินค้าจากชุมชนได้มากขึ้น

■ ภาพรวมการเปลี่ยนแปลงของชุมชนหลังเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

ในปี พ.ศ.2549 เกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเข้ามาตั้งอยู่ในพื้นที่ชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว นอกจากนั้นยังมีนโยบายทางด้านเศรษฐกิจคือการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชนที่อยู่บริเวณโดยรอบ ทำให้หลังการเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีชุมชนจึงได้รับผลกระทบโดยตรงจากวัตถุประสงค์ของโครงการคือส่งเสริมด้านการจ้างงานในชุมชน ถึงแม้รายได้หลักในชุมชนจะมาจากการประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป แต่มีประชากรบางส่วนในชุมชน

เปลี่ยนอาชีพมาทำงานเป็นลูกจ้างในโครงการ เกิดการรวมกลุ่มอาชีพผลิตภัณท์ไม้กลึงซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมของชุมชน ในส่วนการวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากโครงการจะทำการศึกษาในบทต่อไป

บทที่ 6

การวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจ

ในการวิจัยเรื่องนี้ จะเป็นการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี โดยแบ่งเป็นกลุ่มประชากรที่ทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี และกลุ่มประชากรที่ไม่ทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี จากการเก็บตัวอย่างทั้งหมด 91 คน ได้ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีจำนวน 39 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีจำนวน 52 คน ซึ่งแบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 ส่วน ได้แก่ 1) สถานะทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง 2) ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ตามตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ รายจ่าย หนี้สิน และเงินออม 3) ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงเชิงพื้นที่ 4) ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง 5) วิเคราะห์ผลกระทบด้านเศรษฐกิจจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี 5) สรุปผลกระทบด้านเศรษฐกิจจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ผลการศึกษาที่ได้มีดังนี้

6.1 สถานะทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

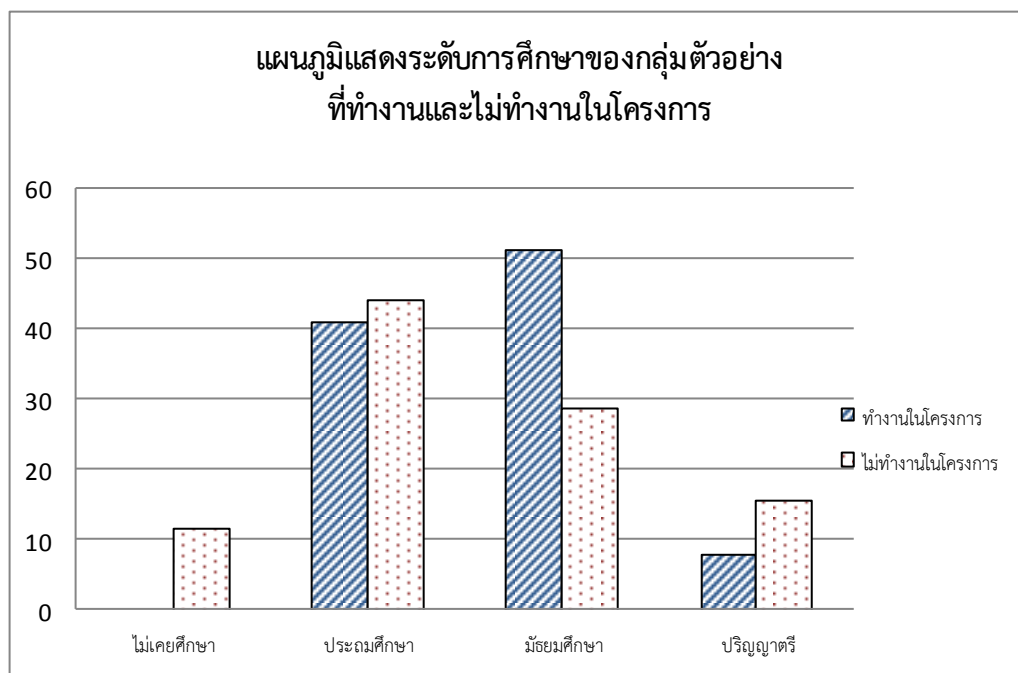
ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ระดับการศึกษา อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และอาชีพก่อนและหลังการเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

1) ระดับการศึกษา

ข้อมูลระดับการศึกษาใช้ในการศึกษาแนวโน้มของกลุ่มอาชีพ บุคคลที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีโอกาสประกอบอาชีพประจำและรายได้สูงกว่าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า โดยกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 51.3 (20 คน) รองลงมาคือระดับประถมศึกษาร้อยละ 41.1 (16 คน) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาร้อยละ 44.2 (23 คน) รองลงมาคือมัธยมศึกษาร้อยละ 28.8 (15 คน) ตามลำดับ ดังตารางที่ 6-1

ตารางที่ 6- 1 ระดับการศึกษา

สมาชิกครัวเรือน	ทำงานในโครงการ(คน)		ไม่ทำงานในโครงการ(คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่เคยศึกษา	-	-	6	11.5
2. ประถมศึกษา	16	41.1	23	44.2
3. มัธยมศึกษา	20	51.3	15	28.8
4. ปริญญาตรีขึ้นไป	3	7.7	8	15.4
รวม	39	100	52	100

แผนภูมิที่ 6- 1 ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

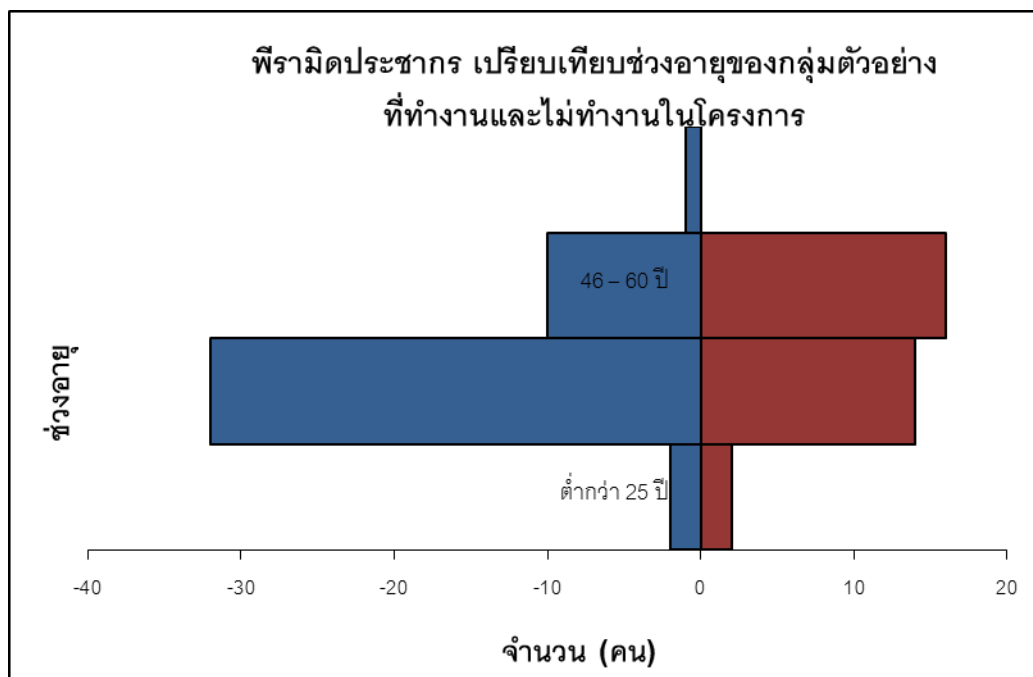
2) อายุ

ผลการศึกษาด้านอายุพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีส่วนใหญ่มีช่วงอายุที่ 26 – 60 ปี ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีส่วนใหญ่มีช่วงอายุที่ 26 – 60 ปี เช่นกัน ซึ่งสมาชิกครัวเรือนของทั้งสองกลุ่มตัวอย่างมีอายุอยู่ในวัยเดียวกัน แต่ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีประชากรกลุ่มที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ดังตารางที่ 6-2

ตารางที่ 6- 2 ช่วงอายุ

อายุ	ทำงานในโครงการ(คน)		ไม่ทำงานในโครงการ(คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ต่ำกว่า 25 ปี	2	5.1	4	7.7
2. 26 – 60 ปี	33	84.7	47	90.9
4.60 ปีขึ้นไป	4	10.3	1	1.9
รวม	39	100	52	100

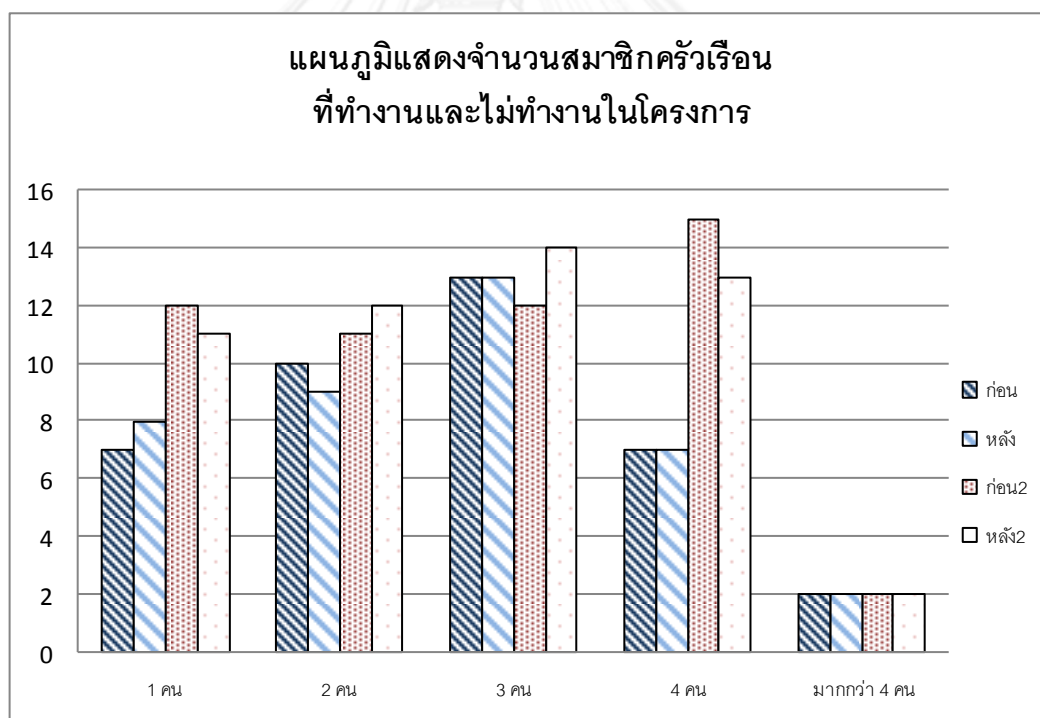
แผนภูมิที่ 6- 2 ช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่าง

3) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีในช่วงก่อนการเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีส่วนใหญ่จะมีสมาชิกครัวเรือน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาคือ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 25.6 ในช่วงหลังการเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีส่วนใหญ่จะมีสมาชิกครัวเรือน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาคือ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 22.1 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีในช่วงก่อนเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีส่วนใหญ่จะมีสมาชิกครัวเรือน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 รองลงมาคือ 1 คนและ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 23.1 และในช่วงหลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีส่วนใหญ่จะมีสมาชิกครัวเรือน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 26.9 รองลงมาคือ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ดังตารางที่ 6-3

ตารางที่ 6- 3 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

สมาชิก ครัวเรือน	ทำงานในโครงการ(คน)				ไม่ทำงานในโครงการ(คน)			
	ก่อน		หลัง		ก่อน		หลัง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 คน	7	17.9	8	20.5	12	23.1	11	21.2
2 คน	10	25.6	9	23.1	11	21.2	12	23.1
3 คน	13	33.3	13	33.3	12	23.1	14	26.9
4 คน	7	17.9	7	17.9	15	28.8	13	25.0
มากกว่า 4 คน	2	5.1	2	5.1	2	3.8	2	3.8
รวม	39	100	39	100	52	100	52	100

แผนภูมิที่ 6- 3 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

4) อาชีพ ประกอบด้วยลักษณะการประกอบอาชีพ ประเภทของอาชีพ และการเปลี่ยนแปลงอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

▪ **ลักษณะการประกอบอาชีพ** สัดส่วนการประกอบอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่**ทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี** พบว่าประกอบเฉพาะอาชีพหลักคิดเป็นร้อยละ 87.2(34 คน) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพหลักและเสริมคิดเป็นร้อยละ 12.8(5 คน) กลุ่มตัวอย่างที่**ไม่ทำงานใน**

โครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี พบว่าประกอบเฉพาะอาชีพหลักคิดเป็นร้อยละ 76.9 (40 คน) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพหลักและเสริมคิดเป็นร้อยละ 23.1 (12 คน) ตามลำดับ ดังตารางที่ 6-4

ตารางที่ 6- 4 ลักษณะการประกอบอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ทำงานในโครงการ(คน)		ไม่ทำงานในโครงการ(คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประกอบเฉพาะอาชีพหลัก	34	87.2	40	76.9
ประกอบอาชีพหลักและเสริม	5	12.8	12	23.1
รวม	39	100.0	52	100.0

▪ **ประเภทอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง** ข้อมูลด้านอาชีพของกลุ่มตัวอย่างจะใช้แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงกลุ่มอาชีพเมื่อเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีของผู้ที่ทำงานในโครงการ พบว่าก่อนเกิดโครงการกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือรับจ้างทั่วไป 19 คน คิดเป็นร้อยละ 48.7 แต่เมื่อเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีกลุ่มตัวอย่างเกิดการเปลี่ยนแปลงอาชีพมาเป็นลูกจ้างในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี 26 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 และกลุ่มอาชีพผู้ผลิตไม้กอล์ฟ 13 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 ดังตารางที่ 5-5

ตารางที่ 6- 5 ประเภทอาชีพ

อาชีพ	ทำงานในโครงการ(คน)				ไม่ทำงานในโครงการ(คน)			
	ก่อน		หลัง		ก่อน		หลัง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.ไม่มีอาชีพ	2	5.1	0	0.0	0	0.0	0	0.0
2.รับจ้างทั่วไป	19	48.7	0	0.0	15	28.8	17	32.7
3.รับราชการ	0	0.0	0	0.0	6	11.5	7	13.5
4.เอกชน	0	0.0	0	0.0	4	7.7	4	7.7
5.เกษตรกรรม	2	5.1	0	0.0	3	5.7	0	0.0
6.ค้าขาย	3	7.7	0	0.0	9	17.3	11	21.2
7.ลูกจ้างเชียงใหม่	0	0.0	26	66.7	0	0.0	0	0.0
8.กลุ่มไม้กอล์ฟ	13	33.3	13	33.3	8	15.4	6	11.5
9.อื่นๆ	0	0.0	0	0.0	7	13.5	7	13.5
รวม	39	100	39	100	52	100	52	100

ข้อมูลด้านอาชีพของกลุ่มตัวอย่างจะใช้แสดงถึงลักษณะของกลุ่มอาชีพก่อนและหลังการเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี และความแตกต่างด้านอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ความมั่นคงของอาชีพและจะใช้แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงกลุ่มอาชีพเมื่อเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีของผู้ที่ทำงานในโครงการ ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเปลี่ยนแปลงมาจากอาชีพรับจ้างทั่วไป โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบเฉพาะอาชีพหลัก ข้อมูลในส่วนนี้สะท้อนให้เห็นถึงความไม่มั่นคงในอาชีพเดิม ในส่วนของกลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์ไม้กึ่งกล่าว่าได้ว่าอาชีพนี้ไม่ได้เกิดจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีโดยตรงแต่เชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการรวมกลุ่มมากขึ้น ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีส่วนใหญ่ยังคงประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป

6.2 การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจจะแบ่งออกเป็น 4 ส่วนตามตัวชี้วัดเศรษฐกิจครัวเรือน ประกอบด้วยรายได้ รายจ่าย หนี้สิน และเงินออม โดยเปรียบเทียบก่อนและหลังการเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีและระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามการสัมภาษณ์เชิงลึกผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติพื้นฐาน เช่น ค่าเฉลี่ย และสถิติสำหรับการทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

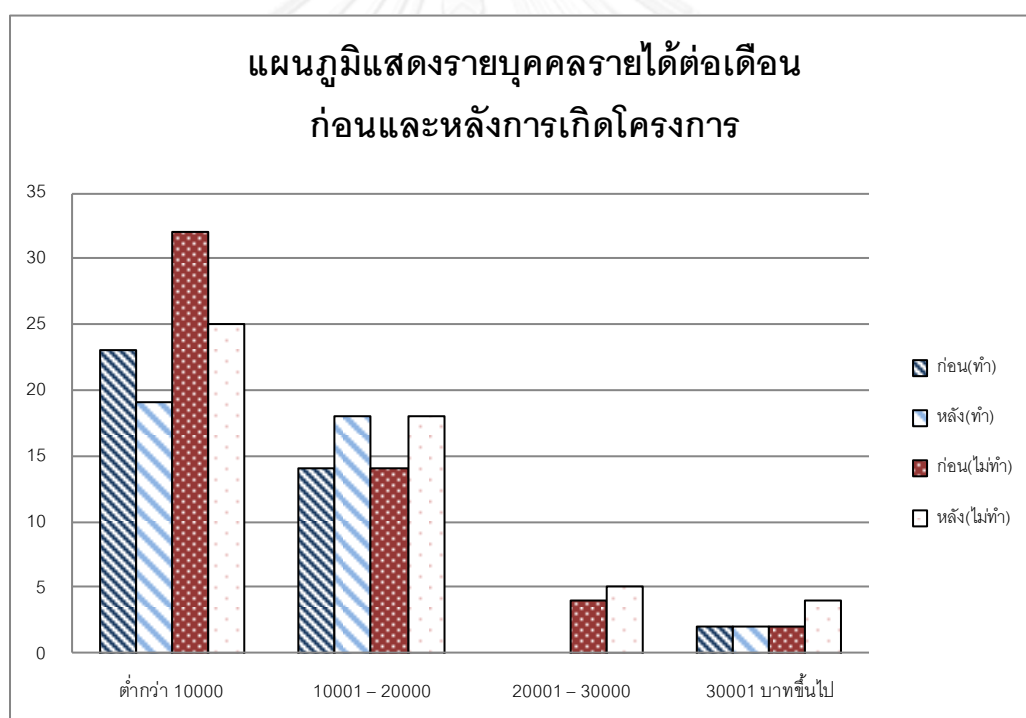
6.2.1 การเปลี่ยนแปลงด้านรายได้

ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงด้านรายได้ประกอบด้วย 4 ส่วนคือ ระดับรายได้รายบุคคลต่อเดือน รายได้สุทธิ แหล่งที่มาของรายได้และประเภทของรายได้ ผลการวิเคราะห์จากการเก็บแบบสอบถามมีดังนี้

- **ระดับรายได้รายบุคคลต่อเดือน** จากการวิเคราะห์ระดับรายได้รายบุคคลต่อเดือนจากกลุ่มตัวอย่างพบว่ามีการเพิ่มสูงขึ้นหลังจากการเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี โดย **ก่อนเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี** กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีส่วนใหญ่จะมีรายได้รวมต่ำกว่า 10000 บาท (23 ครัวเรือน) รองลงมาคือช่วง 10001 – 20000 บาท(14 ครัวเรือน) ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในโครงการส่วนใหญ่มีรายได้รวมต่ำกว่า 10000 บาท (32 ครัวเรือน) รองลงมาคือช่วง 10001 – 20000 บาท(14 ครัวเรือน) ตามลำดับ และ**หลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี** พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีส่วนใหญ่จะมีรายได้รวมต่ำกว่า 10000 บาท (19 ครัวเรือน) รองลงมาคือช่วง 10001 – 20000 บาท(18 ครัวเรือน) ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายได้รวมส่วนใหญ่ช่วง รวมต่ำกว่า 10000 บาท (25 ครัวเรือน) รองลงมาคือช่วง 10001 – 20000 บาท(18 ครัวเรือน) ตามลำดับ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6- 6 ระดับรายได้รายบุคคลต่อเดือน

ระดับรายได้	ก่อนเกิดโครงการ								หลังเกิดโครงการ							
	ทำ				ไม่ทำ				ทำ				ไม่ทำ			
	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%		
ต่ำกว่า 10000	12	60.0	11	57.9	19	63.3	13	59.1	14	70.7	10	52.6	15	50.0	10	45.5
10001 - 20000	7	35.0	7	36.8	7	23.3	7	31.8	9	45.0	8	42.1	11	36.7	7	31.8
20001 - 30000	0	0.0	0	0.0	3	10.0	1	4.5	0	0.0	1	5.3	3	10.0	2	9.1
30001 บาทขึ้นไป	1	5.0	1	5.3	1	3.3	1	4.5	2	10.0	0	0.0	1	3.3	3	13.6
รวม	20	19	20	19	30	22	30	22	20	19	20	19	30	22	30	22

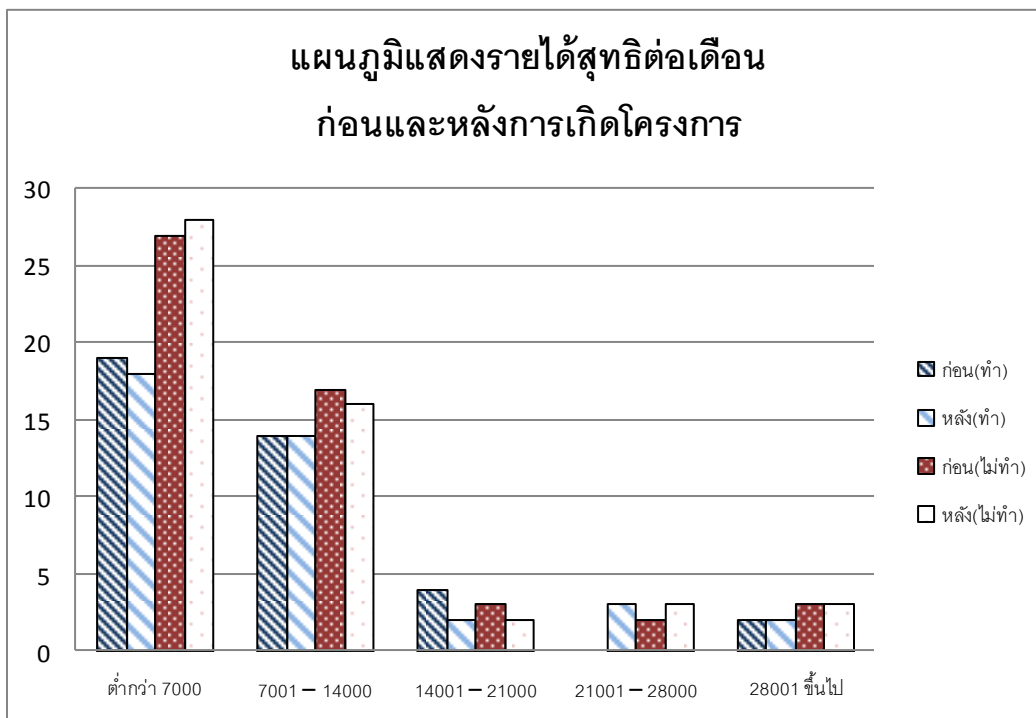

แผนภูมิที่ 6- 4 ระดับรายได้รายบุคคลต่อเดือน

▪ **รายได้สุทธิต่อเดือน** จากการศึกษาพบว่า**ก่อนเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี**กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการส่วนใหญ่มีรายได้สุทธิต่ำกว่า 7000 คิดเป็นร้อยละ 53.1 รองลงมาคือมีรายได้สุทธิช่วง 7001 – 14000 คิดเป็นร้อยละ 37.5 และช่วง 14001 – 21000 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.3 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในโครงการส่วนใหญ่มีรายได้สุทธิต่ำกว่า 7000 คิดเป็นร้อยละ 55.6 รองลงมาคือมีรายได้สุทธิช่วง 7001 – 14000 คิดเป็นร้อยละ 33.4 และช่วง 14001 – 21000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.4 ตามลำดับ และ**หลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี**พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการส่วนใหญ่มีรายได้สุทธิต่ำกว่า 7000 คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาคือมีรายได้สุทธิช่วง 7001 – 14000 คิดเป็นร้อยละ 37.5 และช่วง 21001 – 28000 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.3 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในโครงการในช่วงหลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีส่วนใหญ่มีรายได้สุทธิต่ำกว่า 7000 คิดเป็นร้อยละ 57.8 รองลงมาคือมีรายได้สุทธิช่วง 7001 – 14000 คิดเป็นร้อยละ 31.1 และช่วง 21001 – 28000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.4 ตามลำดับ ดังตารางที่ 6-7

ตารางที่ 6- 7 รายได้สุทธิต่อเดือน

ระดับรายได้	ก่อนเกิดโครงการ								หลังเกิดโครงการ							
	ทำ				ไม่ทำ				ทำ				ไม่ทำ			
	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ต่ำกว่า 7000	10	50.0	9	47.4	15	50.0	12	54.5	9	45.0	10	52.6	16	53.3	12	54.5
7001 – 14000	7	35.0	7	36.8	12	40.0	5	22.7	8	40.0	6	31.6	10	33.3	6	27.3
14001 – 21000	2	10.0	2	10.5	1	3.3	2	9.1	1	5.0	1	5.3	1	3.3	1	4.5
21001 – 28000	0	0.0	0	0.0	1	3.3	1	4.5	1	5.0	2	10.5	2	6.7	1	4.5
28001 บาทขึ้นไป	1	5.0	1	5.3	1	3.3	2	9.1	1	5.0	1	5.3	1	3.3	2	9.1
รวม	20	19	20	19	30	22	30	22	20	19	20	19	30	22	30	22

แผนภูมิที่ 6- 5 รายได้สุทธิรวมต่อเดือน

เมื่อเทียบสัดส่วนแล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีส่วนรายได้รวมเพิ่มสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี โดยรายได้ครัวเรือนที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีส่วนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 1.21 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีส่วนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 1.18 จากการพิจารณาดัชนีราคาผู้บริโภคจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2546-2555(สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงใหม่, 2556) พบว่าในปีพ.ศ. 2548 มีค่าดัชนีผู้บริโภคเท่ากับ 92.5 และในปีพ.ศ. 2555 มีค่าดัชนีผู้บริโภคเท่ากับ 121.6 เมื่อเทียบสัดส่วนแล้วพบว่าเพิ่มขึ้น 1.31 ในภาพรวมการเพิ่มขึ้นของรายได้กลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นน้อยกว่าอัตราการเพิ่มทั่วไปของค่าใช้จ่ายในจังหวัดเชียงใหม่ เพราะกลุ่มตัวอย่างไม่ได้มีลักษณะทางสังคม เช่น ระดับการศึกษาหรืออาชีพเทียบเท่ากับกลุ่มประชากรในเมืองเชียงใหม่ที่มีโอกาสในการประกอบอาชีพและมีรายได้ที่สูงกว่า

- **ที่มาของรายได้** จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เกือบร้อยละ 80 ได้รับรายได้ในรูปของค่าแรงและเงินเดือน โดยก่อนเกิดโครงการกลุ่มตัวอย่างที่**ทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี**ได้รับรายได้ในรูปของค่าแรงและเงินเดือนคิดเป็นร้อยละ 56.4 และหลังเกิดโครงการได้รับรายได้ในรูปของค่าแรงและเงินเดือนคิดเป็นร้อยละ 66.7 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่**ไม่ได้ทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี** พบว่าก่อนเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีส่วนใหญ่ได้รับรายได้ในรูปของค่าแรงและเงินเดือนคิดเป็นร้อยละ 69.2 หลังการเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีส่วนใหญ่ได้รับรายได้ในรูปของค่าแรงและเงินเดือนคิดเป็นร้อยละ 65.4 ดังตารางที่ 5-8

ตารางที่ 6- 8 ที่มาของรายได้ครัวเรือน

ที่มาของรายได้	ก่อนเกิดโครงการ								หลังเกิดโครงการ							
	ทำ				ไม่ทำ				ทำ				ไม่ทำ			
	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ค่าแรงและเงินเดือน	11	55.0	11	57.9	20	66.7	16	72.7	13	65.0	15	78.9	17	56.7	8	36.4
กำไรจากการลงทุน	9	45.0	8	42.1	6	20.0	6	27.3	7	35.0	4	21.1	9	30.0	11	50.0
อื่นๆ	0	0.0	0	0.0	4	13.3	0	0.0	0	0.0	0	0.0	4	13.3	3	13.6
รวม	20	100	19	100	30	100	22	100	20	100	19	100	30	100	22	100

■ **ประเภทรายได้** จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ประเภทรายได้ประจำ โดยก่อนเกิดโครงการกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี มีรายได้ประจำคิดเป็นร้อยละ 62.9 และหลังเกิดโครงการมีรายได้ประจำ คิดเป็นร้อยละ 100.0 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี พบว่าก่อนการเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีส่วนใหญ่มีรายได้ประจำคิดเป็นร้อยละ 75.0 หลังการเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีส่วนใหญ่มีรายได้ประจำคิดเป็นร้อยละ 80.8 ดังตารางที่ 6-9

ตารางที่ 6- 9 ประเภทรายได้

ที่มาของรายได้	ก่อนเกิดโครงการ								หลังเกิดโครงการ							
	ทำ				ไม่ทำ				ทำ				ไม่ทำ			
	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
รายได้ประจำ	14	70.0	12	63.2	17	56.7	14	63.6	20	100.0	19	100.0	15	50.0	14	63.3
รายได้ไม่ประจำ	6	30.0	8	42.1	12	40.0	8	36.4	0	0.0	0	0.0	15	50.0	8	36.4
รวม	20	100	19	100	30	100	22	100	20	100.0	19	100.0	30	100.0	22	

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีพบว่า ก่อนเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี รายได้ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับในรูปของเงินเดือนและค่าจ้าง ซึ่งรายได้มีเพียงพอสำหรับการยังชีพและมีเหลือเก็บบ้าง แต่รายได้นั้นไม่แน่นอน ไม่มั่นคง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป เช่น รับจ้างก่อสร้าง ขับรถรายวัน เป็นต้น ซึ่งจะได้รับรายได้ตามผู้ว่าจ้าง หลังการเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ส่งผลให้ชาวบ้านที่เคยออกไปทำงานนอกชุมชนเปลี่ยนมาทำงานที่เชียงใหม่ไนท์ซาฟารีซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ชุมชน ทำให้มีรายได้ที่มั่นคงขึ้นคือมีระยะเวลาการทำงานและได้รับเงินเดือนที่แน่นอน ส่วนใหญ่ชาวบ้านที่เข้าไปทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี จะทำงานเป็นลูกจ้างในร้านอาหาร ดูแลสัตว์ และขับรถรับส่งนักท่องเที่ยว รวมทั้งกลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้กลึง เหตุผลที่ส่วนใหญ่ได้ทำงานในตำแหน่งนี้เนื่องมาจากมีการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่าปริญญาตรี

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีโดยตรงก็ได้รับผลกระทบโดยเฉพะอาชีพที่เกี่ยวกับการพาณิชย์กรรมและการบริการ(ค้าขาย,ร้านค้า,หอพัก) เหตุผลเนื่องมาจากมีชาวบ้านส่วนหนึ่งจากนอกชุมชนที่เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีได้มาพักอาศัยที่หอพักในชุมชน ร้านค้าในชุมชนมีรายได้ดีขึ้นทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น และกลุ่มตัวอย่างอีกส่วนหนึ่งที่ออกไปทำงานนอกชุมชน ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้มีระดับการศึกษาที่สูงจึงมีโอกาสในการเลือกประกอบอาชีพที่มีรายได้สูง

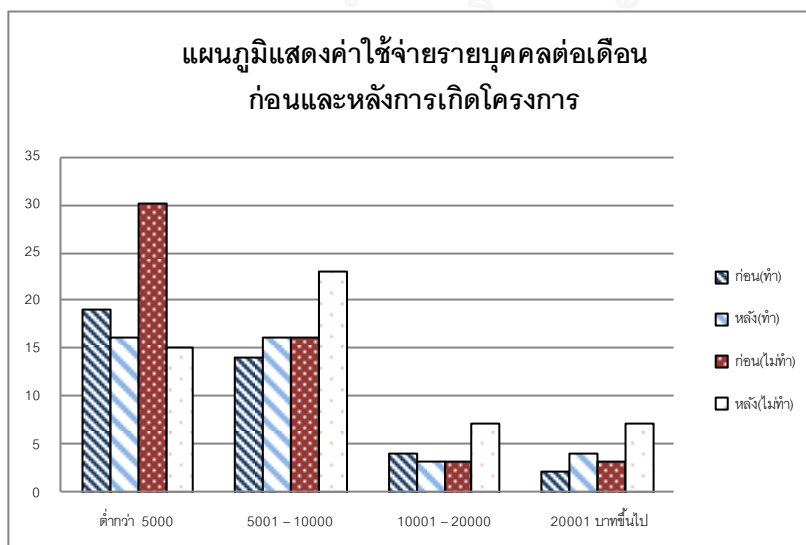
6.2.2 การเปลี่ยนแปลงด้านรายจ่าย

ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงด้านรายจ่าย ประกอบด้วย รายจ่ายรายบุคคลต่อเดือน และวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของประเภทรายจ่าย จากการเก็บแบบสอบถามได้ผลการศึกษาดังนี้

▪ **รายจ่ายรายบุคคลต่อเดือน ก่อนเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี**กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายรวมต่ำกว่า 5000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.7 รองลงมาคือช่วง 5001 – 10000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.9 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในโครงการมีค่าใช้จ่ายรวมต่ำกว่า 5000 บาท คิดเป็นร้อยละ 57.7 รองลงมาคือช่วง 5001 – 10000 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.8 ตามลำดับ และ**หลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี**พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายรวมต่ำกว่า 5000 และช่วง 5001 – 10000บาท คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมาคือ 20001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 10.3 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายรวมส่วนใหญ่ช่วง 5001 – 10000 บาท คิดเป็นร้อยละ 44.2 รองลงมาคือต่ำกว่า 5000 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.8 ตามลำดับ ดังตารางที่ 6-10

ตารางที่ 6- 10 ระดับค่าใช้จ่ายรายบุคคลต่อเดือน

ระดับรายจ่าย	ก่อนเกิดโครงการ								หลังเกิดโครงการ							
	ทำ				ไม่ทำ				ทำ				ไม่ทำ			
	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ต่ำกว่า 5000	10	40.0	9	47.4	18	27.6	12	31.8	8	40.0	9	47.4	8	26.6	7	31.8
5001 – 10000	7	40.0	7	36.8	9	43.3	7	54.5	8	40.0	7	36.8	13	43.3	12	54.5
10001 – 20000	2	10.0	2	5.3	2	13.3	1	13.6	2	10.0	1	5.3	4	13.3	3	13.6
20001 บาทขึ้นไป	1	10.0	1	10.5	1	10.0	2	18.2	2	10.0	2	10.5	3	10.0	4	18.2
รวม	20	19	20	19	30	22	30	22	20	19	20	19	30	22	30	22

แผนภูมิที่ 6- 6 ค่าใช้จ่ายรายบุคคลต่อเดือน

จากการวิเคราะห์พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายจ่ายเพิ่มขึ้นจากต่ำกว่า 5000 เป็น 5001-10000 แต่รายจ่ายเฉลี่ยในกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ดังนั้นจึงต้องทำการวิเคราะห์แยกประเภทของรายจ่าย

■ **ประเภทของรายจ่าย** รายจ่ายแบ่งเป็น 3 ประเภทคือ รายจ่ายทั่วไป รายจ่ายค่าเดินทาง และรายจ่ายจากการลงทุนประกอบอาชีพ ซึ่งผลการวิเคราะห์มีดังนี้

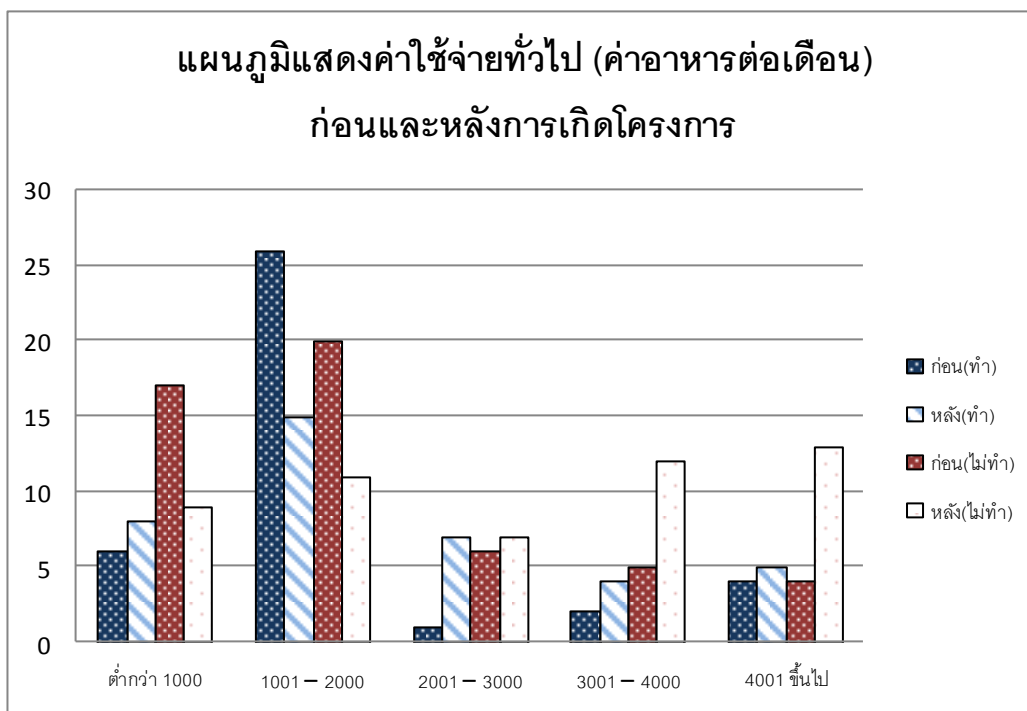
1) รายจ่ายทั่วไป

รายจ่ายทั่วไปประกอบด้วย ค่าอาหาร ค่าเสื้อผ้า ค่าน้ำ-ค่าไฟ-ค่าโทรศัพท์ ค่าศึกษาเล่าเรียน ค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายอื่นๆ และค่าใช้จ่ายที่พัก

1. **รายจ่ายค่าอาหารต่อเดือน** จากการศึกษพบว่าหลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายค่าอาหารไม่ต่างจากเดิม ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายค่าอาหารสูงขึ้น โดย **ก่อนเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี**กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการมีค่าใช้จ่ายด้านอาหารอยู่ในช่วง 1001 – 2000 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาคือต่ำกว่า 1000 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.4 และ 5001 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 10.3 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในโครงการมีค่าใช้จ่ายอยู่ในช่วง 1001 – 2000 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมาอยู่ในช่วงต่ำกว่า 2000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.7 และช่วง 2001 – 3000 บาท คิดเป็นร้อยละ 11.5 ตามลำดับ และ **หลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี**พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการมีค่าใช้จ่ายด้านอาหารอยู่ในช่วง 2001 – 3000 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมาคือต่ำกว่า 1000 และ 2001 – 3000 คิดเป็นร้อยละ 20.5 และ 5001 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 12.8 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในโครงการในช่วงหลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีค่าใช้จ่ายด้านอาหารอยู่ในช่วง 5000 บาทขึ้นไปมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 25.0 รองลงมาคือช่วง 3001 – 4000 บาทคิดเป็นร้อยละ 23.1 และช่วง 1001 – 2000 บาทคิดเป็นร้อยละ 21.2 ตามลำดับ ดังตารางที่ 6-11

ตารางที่ 6- 11 รายจ่ายค่าอาหารต่อเดือน

ระดับ ค่า อาหาร	ก่อนเกิดโครงการ								หลังเกิดโครงการ							
	ทำ				ไม่ทำ				ทำ				ไม่ทำ			
	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		
จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	
ต่ำกว่า 1000	3	15.0	3	15.8	13	43.3	5	22.7	5	25.0	3	15.8	8	26.7	7	31.8
1001 – 2000	12	60.0	14	73.7	11	36.7	9	40.9	7	35.0	8	42.1	7	23.3	4	18.2
2001 – 3000	1	5.0	0	0.0	3	10.0	3	13.6	4	20.0	3	15.8	3	10.0	4	18.2
3001 – 4000	1	5.00	1	5.3	3	10.0	2	9.1	2	10.0	2	10.5	6	20.0	7	31.8
4001 บาทขึ้นไป	3	15.0	1	5.3	2	6.7	2	9.1	2	10.0	3	15.8	6	20.0	11	50.0
รวม	20	19	20	19	30	22	30	22	20	19	20	19	30	22	30	22

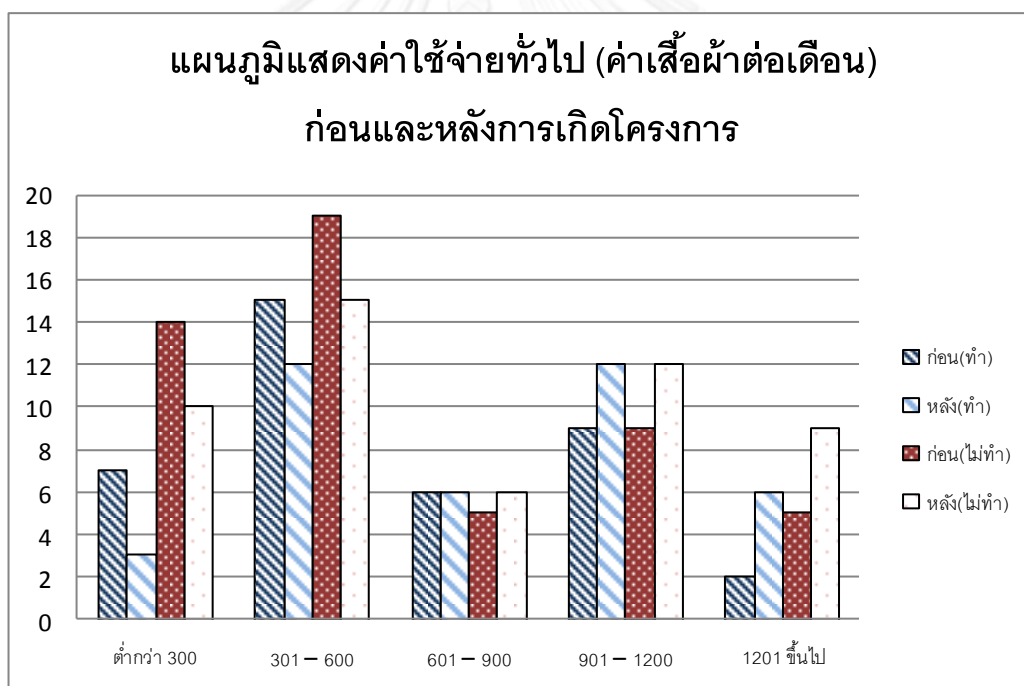

แผนภูมิที่ 5- 7 รายจ่ายค่าอาหารต่อเดือน

2. รายจ่ายค่าเสื้อผ้าต่อเดือน จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายค่าเสื้อผ้าสูงขึ้น ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายค่าเสื้อผ้าเท่าเดิม โดย**ก่อนเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี** กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการมีค่าใช้จ่ายเสื้อผ้าอยู่ในช่วง 301 – 600 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมาคือช่วง 901 – 1200 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.1 และต่ำกว่า 300 คิดเป็นร้อยละ 17.9 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในโครงการมีค่าใช้จ่ายอยู่ในช่วง 301 – 600 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.5 รองลงมาอยู่ในช่วงต่ำกว่า 300 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.9 และช่วง 901 – 1200 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.3 ตามลำดับ และ**หลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี**พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการมีค่าใช้จ่ายเสื้อผ้าอยู่ในช่วง 301 – 600 และ 901 – 1200 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.8 รองลงมาคือช่วง 601 – 900 บาท และ 1201 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 15.4 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในโครงการในช่วงหลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีค่าใช้จ่ายเสื้อผ้าอยู่ในช่วง 301 – 600 บาทขึ้นไปมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 28.8 รองลงมาคือช่วง 901 – 1200 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.1 และช่วง ต่ำกว่า 300 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.2 ตามลำดับ ดังตารางที่ 6-12

ตารางที่ 6- 12 รายจ่ายค่าเสื้อผ้าต่อเดือน

ระดับ ค่า เสื้อผ้า	ก่อนเกิดโครงการ								หลังเกิดโครงการ							
	ทำ				ไม่ทำ				ทำ				ไม่ทำ			
	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		
ต่ำกว่า 300	4	3	10	6	2	1	7	3	20.0	15.8	33.3	27.3	10.0	5.3	23.3	13.6
301 - 600	8	7	11	8	7	6	11	4	40.0	36.8	36.7	36.4	35.0	31.6	36.7	18.2
601 - 900	3	3	2	3	2	4	3	3	15.0	15.8	6.7	13.6	10.0	21.1	10.0	13.6
901 - 1200	4	5	4	5	5	7	4	4	20.0	26.3	13.3	22.7	25.0	36.8	13.3	36.4
1201 ขึ้นไป	1	1	3	2	4	3	5	1	15.0	5.3	10.0	9.1	20.0	15.8	16.7	18.2
รวม	20	19	30	30	20	19	30	22	22	22	22	22	20	19	20	22

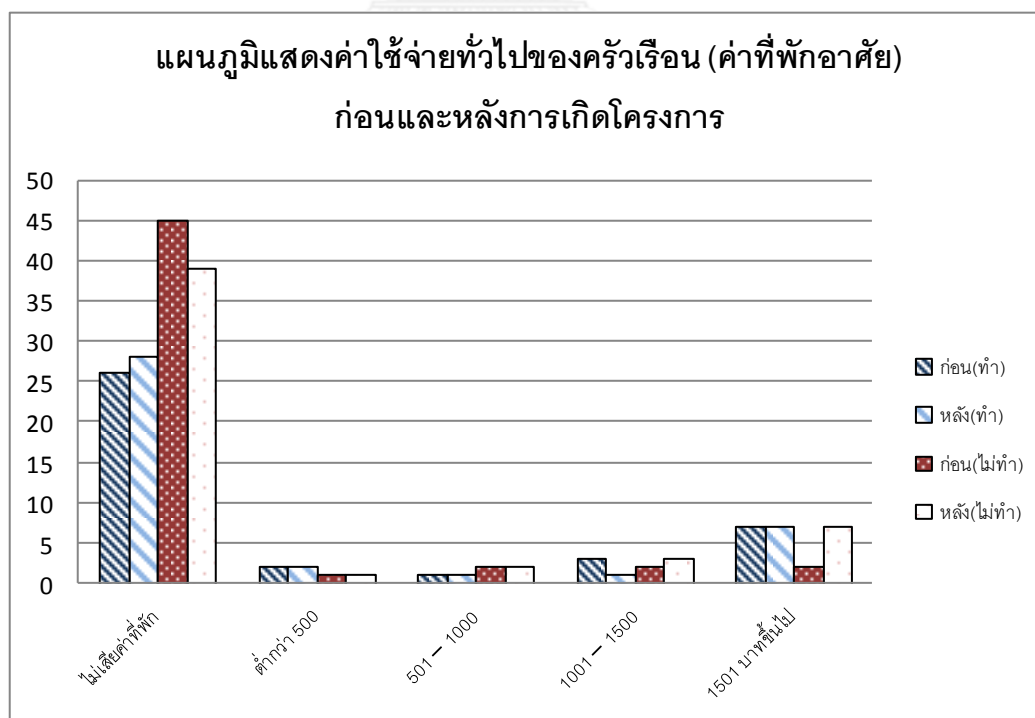
แผนภูมิที่ 5- 8 รายจ่ายค่าเสื้อผ้าต่อเดือน

3. รายจ่ายค่าที่พักอาศัยต่อเดือน จากการศึกษพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีรายจ่ายค่าที่พักอาศัย ซึ่งครัวเรือนที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายค่าที่พักลดลง ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายค่าที่พักเพิ่มขึ้น โดยก่อนเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการส่วนใหญ่ไม่มีค่าที่พักอาศัย คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาคือมีค่าที่พัก 1501 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 18.0 และ 1001 - 1500 คิดเป็นร้อยละ 7.7 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในโครงการส่วนใหญ่ไม่มีค่าที่พักอาศัยเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 86.5

รองลงมาอยู่ในช่วง 501 – 1000/1001 – 1500 และ 1501 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 3.8 ตามลำดับ และหลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการส่วนใหญ่ไม่มีค่าที่พักอาศัย คิดเป็นร้อยละ 78.1 รองลงมาคือช่วง 1501 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 18.0 และต่ำกว่า 500 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.1 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในโครงการในช่วงหลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีส่วนใหญ่ไม่มีค่าที่พักอาศัย คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมาคือ 1501 ขึ้นไปบาท คิดเป็นร้อยละ 13.5 ตามลำดับ ดังตารางที่ 6-13

ตารางที่ 6- 13 รายจ่ายค่าที่พักอาศัยต่อเดือน

ระดับ ค่าที่พัก อาศัย	ก่อนเกิดโครงการ								หลังเกิดโครงการ							
	ทำ				ไม่ทำ				ทำ				ไม่ทำ			
	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		
จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	
ไม่เสียค่าที่พัก	16	80.0	10	52.6	27	90.0	18	81.8	17	85.0	11	57.9	25	83.3	14	63.6
ต่ำกว่า 500	1	5.0	1	5.3	1	3.3	0	0.0	1	5.0	1	5.3	0	0.0	1	4.5
501 – 1000	0	0.0	1	5.3	1	3.3	1	4.5	0	0.0	1	5.3	1	3.3	1	4.5
1001 – 1500	1	5.0	2	10.5	1	3.3	1	4.5	0	0.0	1	5.3	1	3.3	2	9.1
1501 ขึ้นไป	2	10.0	5	26.3	0	0.0	2	9.1	2	10.0	5	26.3	3	10.0	4	18.2
รวม	20	19	20	19	30	22	30	22	20	19	20	19	30	22	30	22

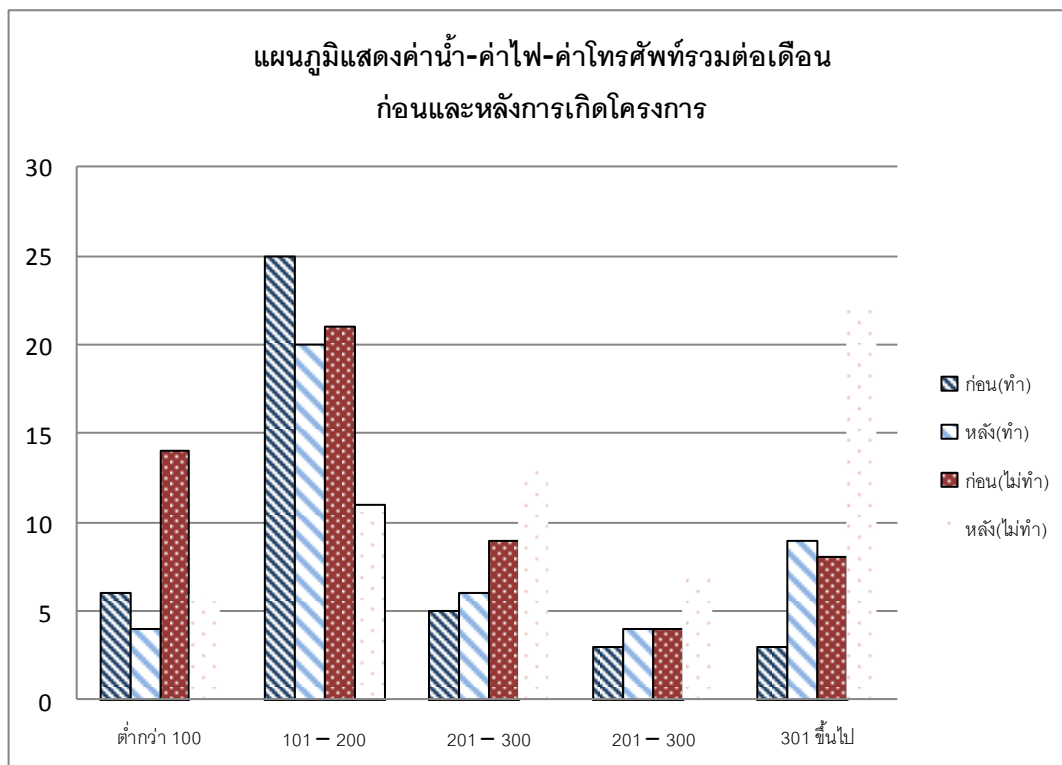

แผนภูมิที่ 6- 9 รายจ่ายค่าที่พักอาศัยต่อเดือน

4. **รายจ่ายด้านสาธารณสุขโรคต่อเดือน (ค่าน้ำ - ค่าไฟ - ค่าโทรศัพท์-ค่าเก็บขยะ)** จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายจ่ายด้านสาธารณสุขโรคเพิ่มขึ้น โดย**ก่อนเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี** กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการมีค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุขโรคอยู่ในช่วง 101 - 200 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.4 รองลงมาคือช่วง ต่ำกว่า 100 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.8 และช่วง 201 - 300 คิดเป็นร้อยละ 12.8 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในโครงการมีค่าใช้จ่ายอยู่ในช่วง 101 - 200 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.4 รองลงมาอยู่ในช่วงต่ำกว่า 100 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.9 และช่วง 201 - 300 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.3 ตามลำดับ และ**หลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี**พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการมีค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุขโรคอยู่ในช่วง 101 - 200 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.3 รองลงมาคือช่วง 201 - 300 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.4 และ 301 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 13.1 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในโครงการในช่วงหลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุขโรคอยู่ในช่วง 301 บาทขึ้นไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.3 รองลงมาคือช่วง 201 - 300 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.0 และช่วง 101 - 200 บาทคิดเป็นร้อยละ 21.2 ตามลำดับ ดังตารางที่ 6-14

ตารางที่ 6- 14 รายจ่ายด้านสาธารณสุขโรคต่อเดือน

ระดับ ค่า สาธารณสุข โรค	ก่อนเกิดโครงการ								หลังเกิดโครงการ							
	ทำ				ไม่ทำ				ทำ				ไม่ทำ			
	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ต่ำกว่า 100	3	15.0	2	5.3	8	26.7	2	18.2	2	10.0	2	10.5	3	10.0	3	13.6
101 - 200	14	70.0	18	78.9	10	33.3	11	50.0	9	45.0	11	57.9	11	36.7	0	0.0
201 - 300	2	10.0	1	5.3	6	20.0	3	18.2	4	20.0	2	10.5	6	20.0	7	31.8
301 ขึ้นไป	1	5.0	2	10.5	6	20.0	2	13.6	5	25.0	4	21.1	10	33.3	11	50.0
รวม	20	19	20	19	30	22	30	22	20	19	20	19	30	22	30	22

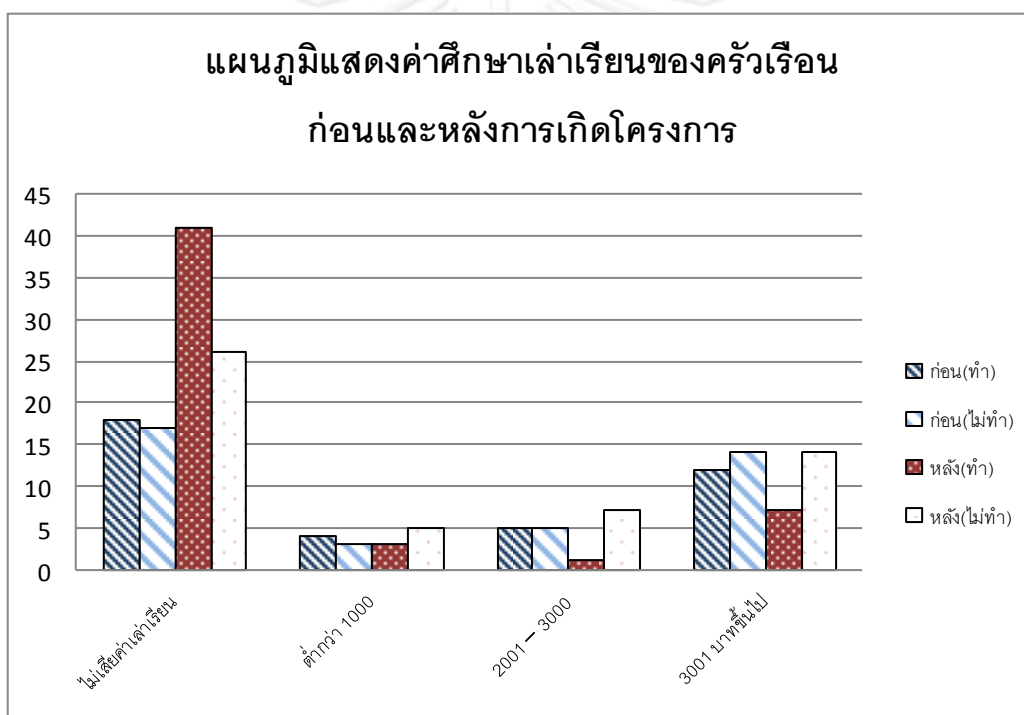

แผนภูมิที่ 6- 10 รายจ่ายด้านสาธารณูปโภคต่อเดือน

5. รายจ่ายค่าศึกษาเล่าเรียนต่อเดือน จากการศึกษพบว่าหลังเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายค่าศึกษาเล่าเรียนสูงกว่าครัวเรือนที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี โดย**ก่อนเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี**กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการส่วนใหญ่ไม่มีค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 46.2 รองลงมาคือช่วง 3001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 30.8 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในโครงการไม่มีค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 78.8 รองลงมาอยู่ 3001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 13.4 **หลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี**พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการส่วนใหญ่ไม่มีค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 43.3 รองลงมาอยู่ 3001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 35.8 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในโครงการในช่วงหลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีส่วนใหญ่ไม่มีค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาอยู่ 3001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 20.6 ดังตารางที่ 5-15

ตารางที่ 6- 15 รายจ่ายค่าศึกษาเล่าเรียนต่อเดือน

ระดับ ค่าเล่า เรียน	ก่อนเกิดโครงการ								หลังเกิดโครงการ							
	ทำ				ไม่ทำ				ทำ				ไม่ทำ			
	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%		
ไม่เสียค่าเรียน	10	50.0	8	42.1	23	76.7	18	81.8	10	50.0	7	36.8	14	46.7	12	54.5
ต่ำกว่า 1000	2	10.0	2	10.5	2	6.7	1	4.5	12	60.0	2	10.5	3	10.0	2	9.1
2001 - 3000	3	15.0	2	10.5	1	3.3	0	0.0	2	10.0	3	15.8	4	13.3	3	13.6
3001 ขึ้นไป	7	35.0	5	26.3	4	13.3	3	13.6	7	35.0	7	36.8	9	30.0	5	22.7
รวม	20		19		30		22		20		19		30		22	

แผนภูมิที่ 6- 11 แสดงรายจ่ายค่าศึกษาเล่าเรียนต่อเดือน

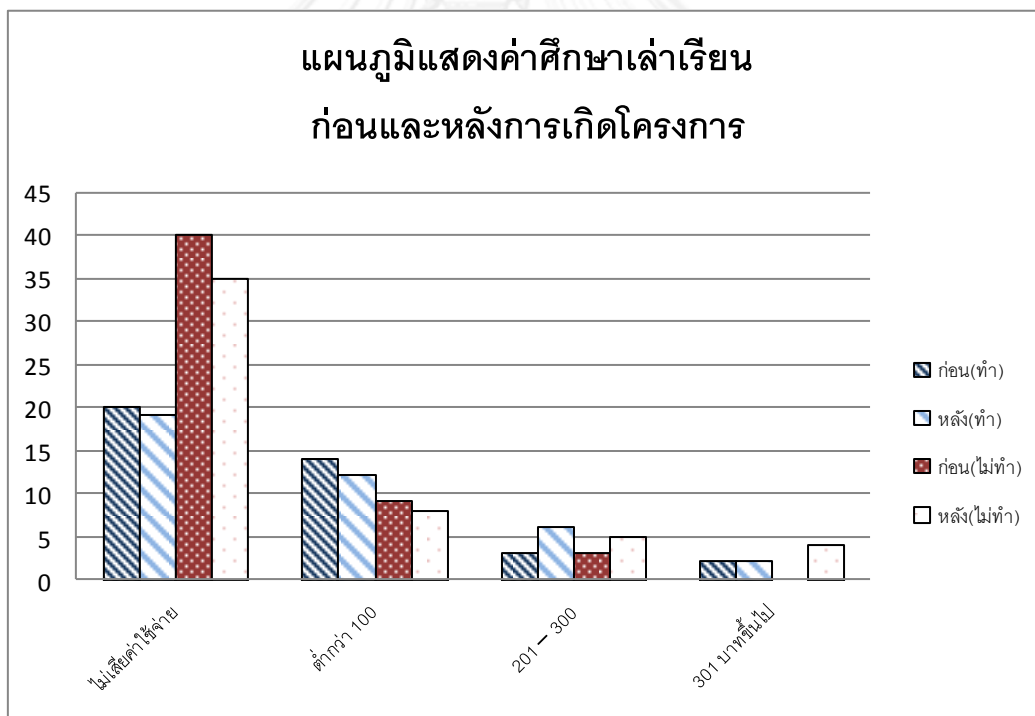
6. รายจ่ายค่ารักษาพยาบาลต่อเดือน จากการศึกษพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ต้องเสียค่ารักษาพยาบาล โดย**ก่อนเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี**กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการส่วนใหญ่ไม่มีค่าใช้จ่ายด้านค่ารักษาพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 51.3 รองลงมาคือต่ำกว่า 100 คิดเป็นร้อยละ 35.5 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในโครงการไม่มีค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 76.9 รองลงมาคือต่ำกว่า 100 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.3 ตามลำดับ และ**หลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี**พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการส่วนใหญ่ไม่มีค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 48.7 รองลงมาคือต่ำกว่า 100 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.8 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในโครงการในช่วงหลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีส่วนใหญ่ไม่มี

ค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 67.3 รองลงมาคือต่ำกว่า 100 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.4 ตามลำดับ ดังตารางที่ 6-16

ตารางที่ 6- 16 รายจ่ายค่ารักษาพยาบาลต่อเดือน

ระดับ ค่า รักษา พยาบาล	ก่อนเกิดโครงการ								หลังเกิดโครงการ							
	ทำ				ไม่ทำ				ทำ				ไม่ทำ			
	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ไม่เสีย ค่าเรียน	10	50.0	10	52.6	22	73.3	18	81.8	9	45.0	10	52.6	19	63.3	16	72.7
ต่ำกว่า 100	6	30.0	8	42.1	6	20.0	3	13.6	6	30.0	6	31.6	5	16.7	3	13.6
201 - 300	2	10.0	1	5.3	2	6.7	1	4.5	4	20.0	2	10.5	3	10.0	2	9.1
301 ขึ้น ไป	2	10.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	1	5.0	1	5.3	3	10.0	1	4.5
รวม	20	19	20	19	30	22	30	22	20	19	20	19	30	22	30	22

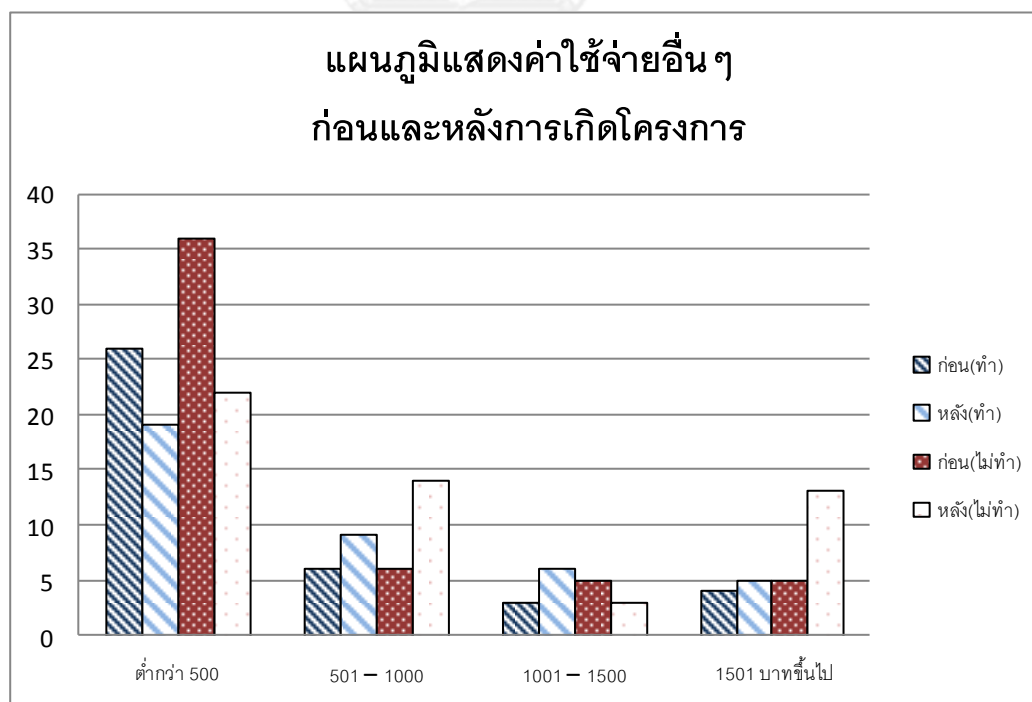
แผนภูมิที่ 6- 12 รายจ่ายค่ารักษาพยาบาลต่อเดือน

7. รายจ่ายอื่นๆ ต่อเดือน ประกอบด้วยค่าพักผ่อนหย่อนใจและการบันเทิง ค่าใช้จ่ายจากเครื่องใช้ประจำวัน ค่าอุปกรณ์สื่อสาร ค่าอุปกรณ์เลี้ยงดู และอื่นๆเช่น ค่าสุรา จากการศึกษาพบว่า **ก่อนเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี** กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการมีค่าใช้จ่ายอื่นๆ ต่ำกว่า 500 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาคือช่วง 501 - 1000 คิดเป็นร้อยละ 15.4 และช่วง 1501 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 10.3 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในโครงการมีค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 500 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.2 รองลงมาอยู่ในช่วง 501 - 1000 บาท คิด

เป็นร้อยละ 11.5 และ 1001-1500 บาท/1500 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9.6 ตามลำดับ และ**หลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี**พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการมีค่าใช้จ่ายอื่นๆ ต่ำกว่า 500 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.7 รองลงมาคือช่วง 501 – 1000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.1 และช่วง 1001 – 1500 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.4 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในโครงการในช่วงหลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีค่าใช้จ่ายอื่นๆ ต่ำกว่า 500 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.3 รองลงมาคือช่วง 1001 – 1500 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.9 และ 1501 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 25.0 ตามลำดับ ดังตารางที่ 6-17

ตารางที่ 6- 17 รายจ่ายค่าใช้จ่ายอื่นๆ ต่อเดือน

ระดับ ค่าใช้จ่าย อื่นๆ	ก่อนเกิดโครงการ								หลังเกิดโครงการ							
	ทำ				ไม่ทำ				ทำ				ไม่ทำ			
	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ต่ำกว่า 500	15	75.0	11	57.9	19	63.3	17	77.3	11	55.0	8	42.1	11	36.7	11	50.0
501 - 1000	3	15.0	3	15.8	3	10.0	3	13.6	4	20.0	5	26.3	7	23.3	7	31.8
1001 - 1500	1	5.0	2	10.5	4	13.3	1	4.5	4	20.0	2	10.5	3	10.0	1	4.5
1501 ขึ้นไป	1	5.0	3	19.8	3	10.0	2	9.1	1	5.0	4	21.1	9	30.0	4	18.2
รวม	20		19		30		22		20		19		30		22	

แผนภูมิที่ 6- 13 รายจ่ายค่าใช้จ่ายอื่นๆ ต่อเดือน

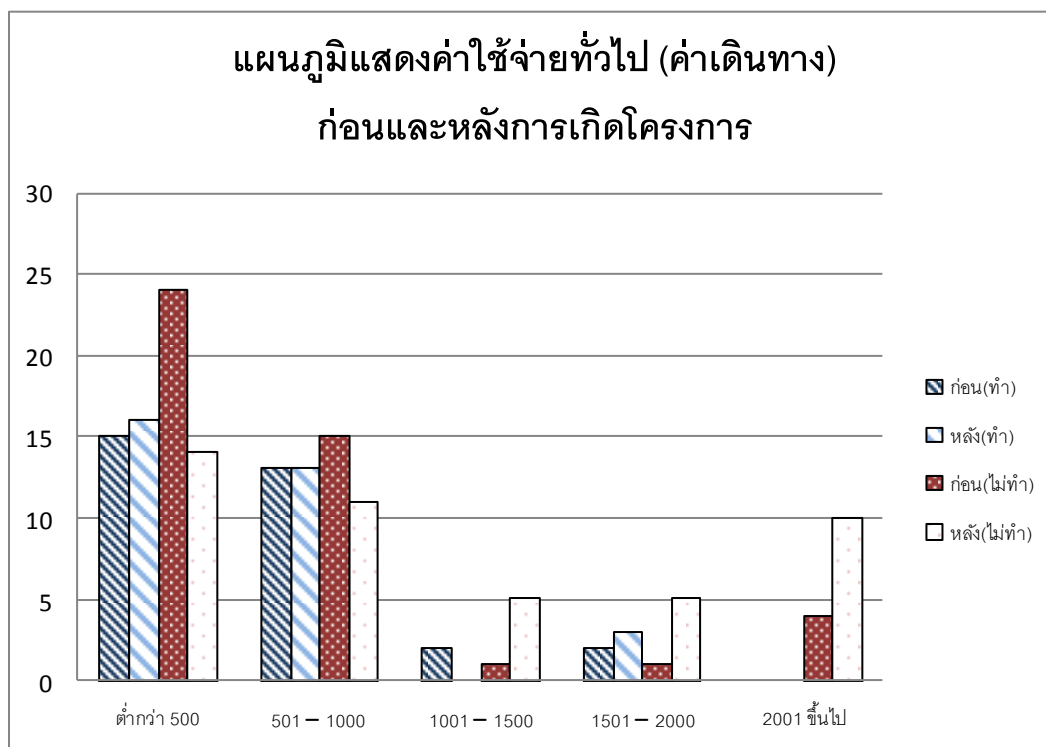
2) รายจ่ายค่าเดินทาง

รายจ่ายค่าเดินทางประกอบด้วย รายจ่ายค่าเดินทางรวมของครัวเรือน และค่าเดินทางไปทำงาน ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

1. รายจ่ายค่าเดินทางรวมต่อเดือน จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายจ่ายค่าเดินทางหลังเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเพิ่มสูงขึ้น โดย**ก่อนเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี**กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการมีค่าเดินทางต่ำกว่า 500 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.1 รองลงมาคือช่วง 501 – 1000 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.5 และช่วง1001 – 1500/1501 – 2000 คิดเป็นร้อยละ 7.7 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในโครงการมีค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 500 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาอยู่ในช่วง501 – 1000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.7 และ 2001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9.6 ตามลำดับ และ**หลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี**พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการมีค่าเดินทางต่ำกว่า 500 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.2 รองลงมาคือช่วง 501 – 1000 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.5 และ1501 – 2000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.6 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในโครงการในช่วงหลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีค่าเดินทางต่ำกว่า 500 บาทมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 30.8 รองลงมาคือช่วง 501 – 1000 บาทคิดเป็นร้อยละ 25.0 และช่วง 1001 – 1500/1501 – 2000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.2 ตามลำดับ ดังตารางที่ 6-18

ตารางที่ 6- 18 รายจ่ายค่าเดินทางรวมต่อเดือน

ระดับ ค่า เดินทาง รวม	ก่อนเกิดโครงการ								หลังเกิดโครงการ							
	ทำ				ไม่ทำ				ทำ				ไม่ทำ			
	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ต่ำกว่า 500	8	40.0	8	42.1	19	63.3	7	31.8	10	50.0	8	42.1	11	36.7	5	22.7
500 -1000	9	45.0	6	31.6	9	30.0	8	36.4	8	40.0	7	36.8	9	30.0	4	18.2
1001 - 1500	1	5.0	2	10.5	1	3.3	1	4.5	0	0.0	1	5.3	5	16.7	1	4.5
1501 -2000	1	5.0	2	10.5	0	0.0	2	9.1	2	10.0	2	10.5	1	3.3	5	22.7
2001 ขึ้นไป	1	5.0	1	5.3	1	3.3	4	18.2	0	0.0	1	5.3	4	13.3	7	31.8
รวม	20	19	20	19	30	22	30	22	20	19	20	19	30	22	30	22

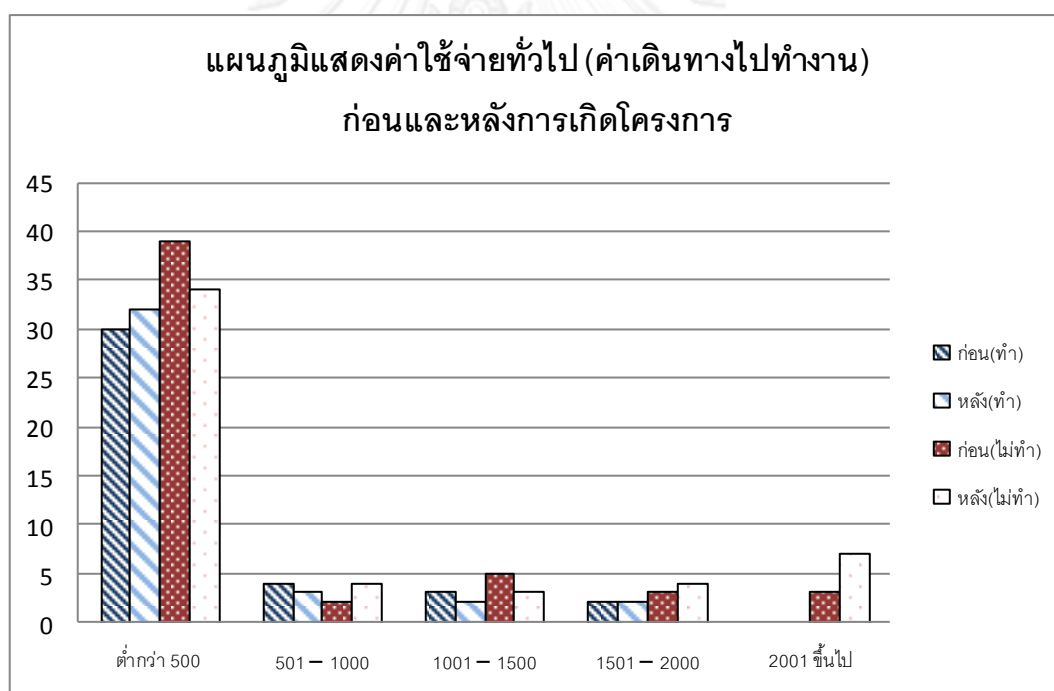

แผนภูมิที่ 6- 14 รายจ่ายค่าเดินทางรวมต่อเดือน

2. รายจ่ายค่าเดินทางไปทำงานต่อเดือน จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีรายจ่ายค่าเดินทางไปทำงานลดลง ส่วนครัวเรือนที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายค่าเดินทางไปทำงานเพิ่มขึ้น โดย**ก่อนเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี**กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการมีค่าเดินทางไปทำงานต่ำกว่า 500 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.9 รองลงมาคือช่วง 501 - 1000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.3 และช่วง 1001 - 1500 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.7 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในโครงการมีค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 500 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมาอยู่ในช่วง 1001 - 1500 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.6 และ 1501 - 2000 / 2001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 5.8 ตามลำดับ และ**หลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี**พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการมีค่าเดินทางไปทำงานต่ำกว่า 500 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.1 รองลงมาคือช่วง 501 - 1000 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.7 และ 1001 - 1500 / 1501 - 2000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.1 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในโครงการในช่วงหลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีค่าเดินทางไปทำงานต่ำกว่า 500 บาทมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 65.4 รองลงมาคือ 2001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 13.5 และช่วง 501 - 1000 / 1501 - 2000 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.7 ตามลำดับ ดังตารางที่ 6-19

ตารางที่ 6- 19 รายจ่ายค่าเดินทางไปทำงานต่อเดือน

ระดับ ค่า เดินทาง ทำงาน	ก่อนเกิดโครงการ								หลังเกิดโครงการ							
	ทำ				ไม่ทำ				ทำ				ไม่ทำ			
	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		
จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	
ต่ำกว่า 500	5	25.0	5	26.3	24	80.0	15	68.2	15	75.0	17	89.5	21	80.0	8	36.4
500 - 1000	2	10.0	2	10.5	1	3.3	1	4.5	2	10.0	1	5.3	3	10.0	1	4.5
1001 - 1500	2	10.0	1	5.3	3	10.0	2	9.1	1	5.0	1	5.3	2	6.7	1	4.5
1501 - 2000	1	5.0	1	5.3	1	3.3	2	9.1	2	10.0	0	0.0	2	6.7	2	9.1
2001 ขึ้นไป	0	0.0	0	0.0	1	3.3	2	9.1	0	0.0	0	0.0	2	6.7	5	22.7
รวม	20	19	20	19	30	22	30	22	20	19	20	19	30	22	30	22

แผนภูมิที่ 6- 15 รายจ่ายค่าเดินทางไปทำงานต่อเดือน

สรุปได้ว่ารายจ่ายค่าเดินทางรวมของครัวเรือน ทั้งค่าเดินทางไปทำงานและค่าเดินทางของครัวเรือนไม่มีความแตกต่างกันระหว่างก่อนและหลังการเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

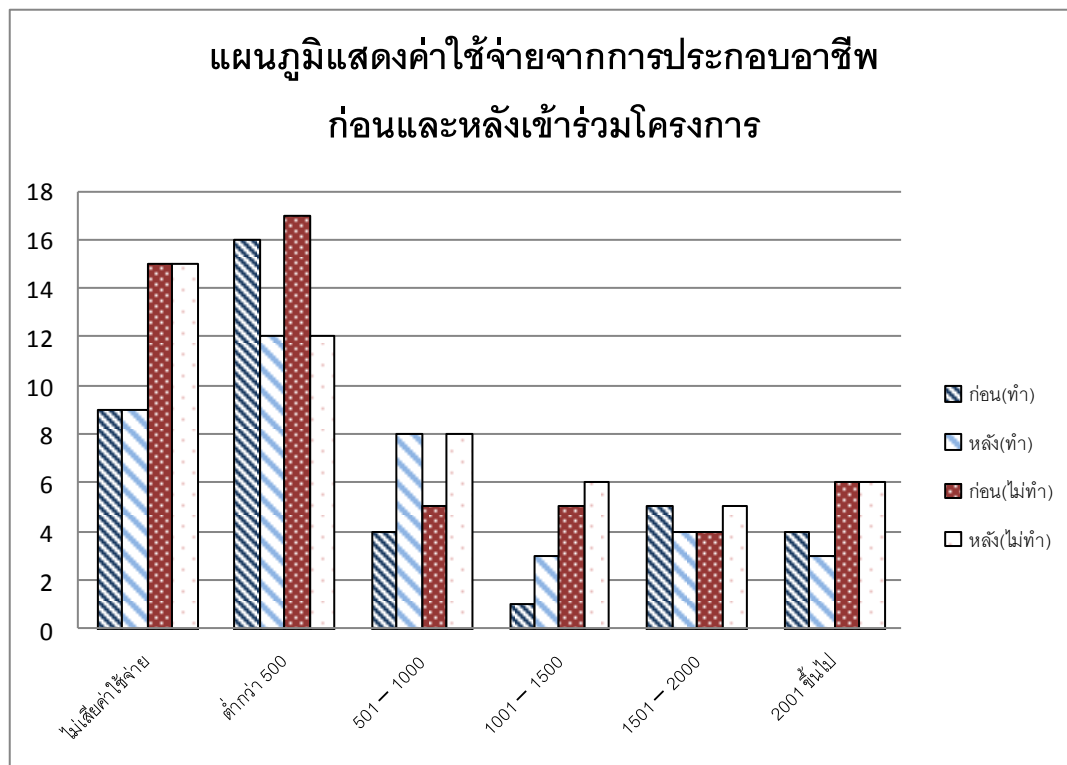
3) รายจ่ายจากการประกอบอาชีพ

รายจ่ายจากการประกอบอาชีพ ประกอบด้วยค่าวัสดุดิบ ค่าแรงงาน ค่าเชื้อเพลิง และอื่นๆ ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

รายจ่ายจากการประกอบอาชีพต่อเดือน จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายจากการประกอบอาชีพลดลง ส่วนครัวเรือนที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายจากการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น โดย**ก่อนเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี** กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการมีค่าใช้จ่ายจากการประกอบอาชีพต่ำกว่า 500 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมาคือไม่เสียค่าใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ 23.1 และช่วง 1501 – 2000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.8 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในโครงการมีค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 500 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.7 รองลงมาไม่เสียค่าใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ 28.8 และ 2001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 11.5 ตามลำดับ **หลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี** พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการมีค่าใช้จ่ายจากการประกอบอาชีพต่ำกว่า 500 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.8 รองลงมาคือไม่เสียค่าใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ 23.1 และช่วง 501 – 1000 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.5 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในโครงการในช่วงหลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ไม่เสียค่าใช้จ่ายจากการประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 28.8 รองลงมาคือต่ำกว่า 500 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.2 และช่วง 501 – 1000 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.4 ตามลำดับ ดังตารางที่ 6-20

ตารางที่ 6- 20 รายจ่ายจากการประกอบอาชีพต่อเดือน

ระดับ ค่า ลงทุน ประกอบ อาชีพ	ก่อนเกิดโครงการ								หลังเกิดโครงการ							
	ทำ				ไม่ทำ				ทำ				ไม่ทำ			
	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ไม่เสีย ค่าใช้จ่าย ต่ำกว่า 500	3	15.0	5	26.3	10	33.3	5	22.7	4	20.0	5	26.3	7	23.3	8	36.4
500 -1000	8	40.0	8	42.1	12	40.0	5	22.7	6	30.0	6	31.6	8	26.7	4	18.2
1001 - 1500	2	10.0	2	10.5	2	6.7	3	13.6	5	25.0	3	15.8	5	16.7	3	13.6
1501 -2000	1	5.0	0	0.0	2	6.7	3	13.6	1	5.0	2	10.5	3	10.0	3	13.6
2001 ขึ้นไป	3	15.0	2	10.5	2	6.7	2	9.1	2	10.0	2	10.5	2	6.7	3	13.6
รวม	20	19	20	19	30	22	30	22	20	19	20	19	30	22	30	22

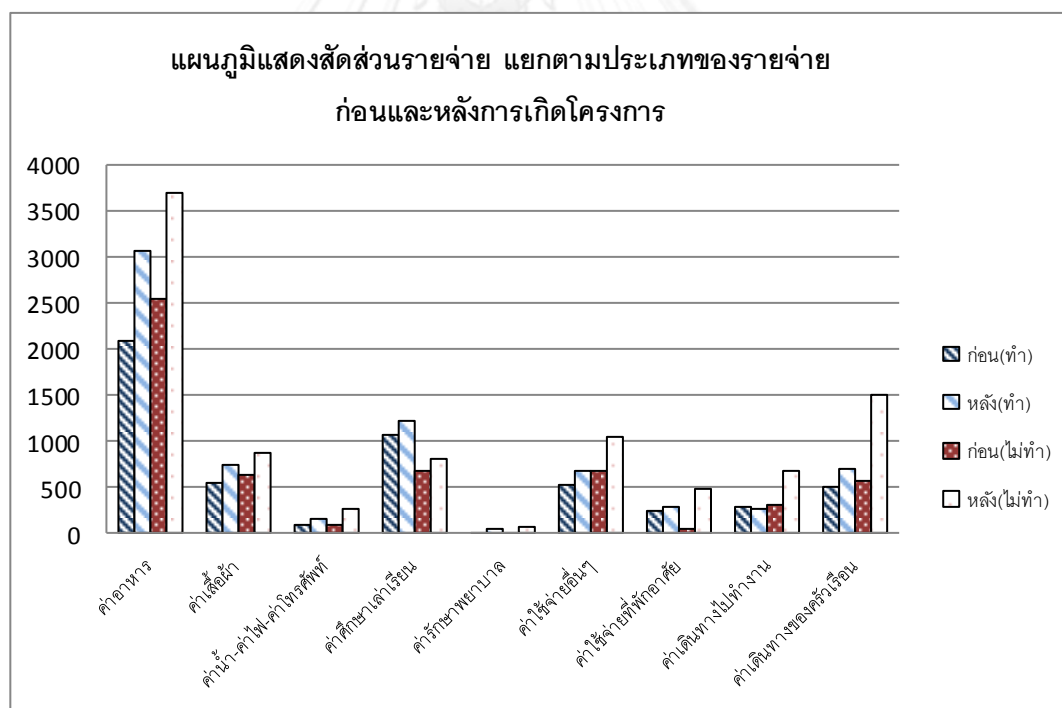
แผนภูมิที่ 6- 16 รายจ่ายจากการประกอบอาชีพต่อเดือน

พิจารณารายจ่ายเฉลี่ยแต่ละประเภทพบว่า กลุ่มตัวอย่าง ที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี มีรายจ่ายเฉลี่ยประเภทรายจ่ายด้านค่าเดินทาง และรายจ่ายในการลงทุนประกอบอาชีพลดลง ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายเฉลี่ยทุกประเภทเพิ่มขึ้น

เมื่อพิจารณาสัดส่วนของรายจ่ายพบว่าจากการศึกษาพบว่า ก่อนเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี กลุ่มตัวอย่าง ที่ทำงานในโครงการส่วนใหญ่มีสัดส่วนรายจ่ายสูงสุดคือค่าอาหาร คิดเป็นร้อยละ 27.5 รองลงมาคือค่าศึกษาเล่าเรียน คิดเป็นร้อยละ 26.8 และค่าใช้จ่ายอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 15.9 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่ได้ทำงานในโครงการมีสัดส่วนรายจ่ายสูงสุดคือค่าอาหาร คิดเป็นร้อยละ 38.3 รองลงมาคือค่าใช้จ่ายอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 18.6 และค่าเดินทางของครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 11.2 ตามลำดับ และ หลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ที่ทำงานในโครงการส่วนใหญ่มีสัดส่วนรายจ่ายสูงสุดคือค่าอาหาร คิดเป็นร้อยละ 28.3 รองลงมาคือค่าศึกษาเล่าเรียน คิดเป็นร้อยละ 27.2 และค่าใช้จ่ายอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 17.4 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่ได้ทำงานในโครงการในช่วงหลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีสัดส่วนรายจ่ายสูงสุดคือค่าอาหาร คิดเป็นร้อยละ 31.1 รองลงมาคือค่าใช้จ่ายอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 19.0 และค่าศึกษาเล่าเรียน คิดเป็นร้อยละ 13.4 ตามลำดับ ดังตารางที่ 6-21

ตารางที่ 6- 21 ค่าเฉลี่ยรายจ่ายของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของรายจ่าย

ค่าเฉลี่ยรายจ่าย ครัวเรือนรวม	ทำงานโครงการ(คน)				เปลี่ยน แปลง	ไม่ทำงานในโครงการ(คน)				เปลี่ยน แปลง
	ก่อน	%	หลัง	%		ก่อน	%	หลัง	%	
ค่าใช้จ่ายทั่วไป										
ค่าอาหาร	2096.8	27.5	3075	28.3	↑	2560	38.3	3711.1	31.1	↑
ค่าเสื้อผ้า	550	6.6	737.5	7.2	↑	631.1	9.3	867.78	7.1	↑
ค่าน้ำ-ไฟ-โทรศัพท์	91.7	4.7	150.5	5.3	↑	100.2	6.9	275.2	6.5	↑
ค่าศึกษาเล่าเรียน	1071.8	26.8	1216.1	27.2	↑	688.9	8.8	817.8	13.4	↑
ค่ารักษาพยาบาล	36.3	1.5	49.6	1.5	-	23.3	0.3	80	1.5	↑
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	521.7	15.9	682.2	17.4	↑	682.2	18.6	1054.4	19.0	↑
ค่าใช้จ่ายที่พักอาศัย	256.2	5.1	286.4	4.5	↓	48.9	0.6	486.7	3.9	↑
ค่าเดินทาง										
ค่าเดินทางไปทำงาน	296.8	4.1	276.5	2.8	↓	321.1	6.0	681.9	6.1	↑
ค่าเดินทางรวมรายบุคคล	512.5	7.8	698.3	5.7	↓	574.4	11.2	1514.9	11.4	↑

แผนภูมิที่ 6- 17 ค่าเฉลี่ยรายจ่ายของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามประเภทของรายจ่าย

จากผลการวิเคราะห์สามารถอธิบายได้ว่า รายจ่ายค่าเดินทางของกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีลดลง เนื่องจากก่อนที่ครัวเรือนเหล่านี้จะเข้ามาทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเคยออกไปทำงานนอกชุมชนในตัวเมืองเชียงใหม่หรือต่างจังหวัด จึงทำให้ต้องจ่ายค่าเดินทางในการไปทำงาน รวมไปถึงค่าที่พักอาศัยซึ่งอยู่ในรูปค่าเช่า แต่เมื่อเปลี่ยนมาทำงานที่เชียงใหม่ไนท์ซาฟารีทำให้รายจ่ายค่าเดินทางไปทำงานลดลงเพราะที่ตั้งแหล่งงานอยู่ในชุมชนจึงไม่ต้องเดินทางไกลเพื่อไปทำงาน นอกจากนี้ยังส่งผลถึงรายจ่ายค่าห้องพักที่มีสัดส่วนรายจ่ายลดลง ประกอบกับความคิดเห็นใน เหตุผลที่เข้าทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเนื่องจากแหล่งงานอยู่ใกล้บ้าน(ตารางที่ 6-25) ส่วนรายจ่ายเพื่อการลงทุนประกอบอาชีพส่วนใหญ่มาจากกลุ่มผู้ผลิตไม้กึ่งมีค่าเฉลี่ยรายจ่ายลดลง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีไม่ต้องลงทุนเป็นเงินในการประกอบอาชีพ แต่ใช้ทุนประเภทแรงงานเพื่อได้รับเป็นค่าแรงหรือเงินเดือนตอบแทน ซึ่งต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีที่มีรายจ่ายในการลงทุนประกอบอาชีพมากขึ้น เพราะต้องใช้เงินลงทุนในการประกอบอาชีพ เช่น การสร้างห้องพักที่ใดก็ได้แล้ว เพื่อให้ได้มาซึ่งค่าตอบแทน

ในกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีค่าเฉลี่ยทุกประเภทเพิ่มขึ้น แต่จากข้อมูลแบบสอบถามพิจารณาพร้อมกับอาชีพและการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายจากการลงทุนในการประกอบอาชีพสูง เพราะนำไปลงทุนในการค้าขายและการลงทุนสร้างมากขึ้น เนื่องจากมีคนเข้ามาในชุมชนเพิ่มขึ้น และสัมภาษณ์เจ้าของร้านค้าและห้องพักในชุมชนเพิ่มเติมดังนี้

สุรินทร์ คำม่วง เจ้าของร้านขายของชำในชุมชนกล่าวว่า “เปิดร้านขายของชำมา 20 กว่าปี ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นคนในหมู่บ้าน แต่หลังจากเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ร้านค้าในหมู่บ้านมีจำนวนเพิ่มขึ้น ซึ่งร้านค้าเริ่มมีจำนวนเพิ่มขึ้นตั้งแต่เริ่มดำเนินการก่อสร้างเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีแล้ว เนื่องจากคนงานที่เข้ามาทำงานก่อสร้างเริ่มเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านจำนวนมากจนถึงปัจจุบัน”

นอกจากนั้นขวัญฤทัย แซ่จิว กล่าวเพิ่มเติมว่า “เปิดร้านขายของชำมา 10 กว่าปีแล้ว ปัจจุบันในชุมชนมีร้านค้าเพิ่มขึ้นมาก ขณะนี้กำลังมีร้านค้ามาเปิดใหม่อีกเพราะมีคนนอกชุมชนเข้ามาอาศัยมากขึ้น ขายของได้มากขึ้นทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย ส่วนหนี้สินก็คงตัว แต่ทางครอบครัวไม่มีเงินออมเพราะกำลังสร้างห้องพักในหมู่บ้าน คนจากนอกชุมชนเข้ามาอยู่มากขึ้น ทำให้ทางครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้นตามไปด้วย”

ทอน กองมูล เจ้าของห้องพักกล่าวว่า “เปิดให้บริการเช่าห้องพักมาเป็นเวลา 7 ปี ค่าเช่าเดือนละ 1,200 บาท ส่วนใหญ่คนที่มาอยู่เป็นคนวัยทำงานทั้งคนงานก่อสร้างและคนงานที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ก่อนทำธุรกิจห้องพักเคยประกอบอาชีพขับรถรับส่งประจำทาง(รถรับส่งประจำทาง) รายได้ในขณะนั้นไม่มาก แต่เมื่อทำห้องพักรายได้ดีขึ้น ได้กำไรจากการทำห้องพักประมาณเดือนละสองหมื่นบาท ถ้าไม่มีเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีคงไม่มีธุรกิจห้องพัก เพราะเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีทำให้คนงานเข้ามาอยู่ในชุมชนมากขึ้น”

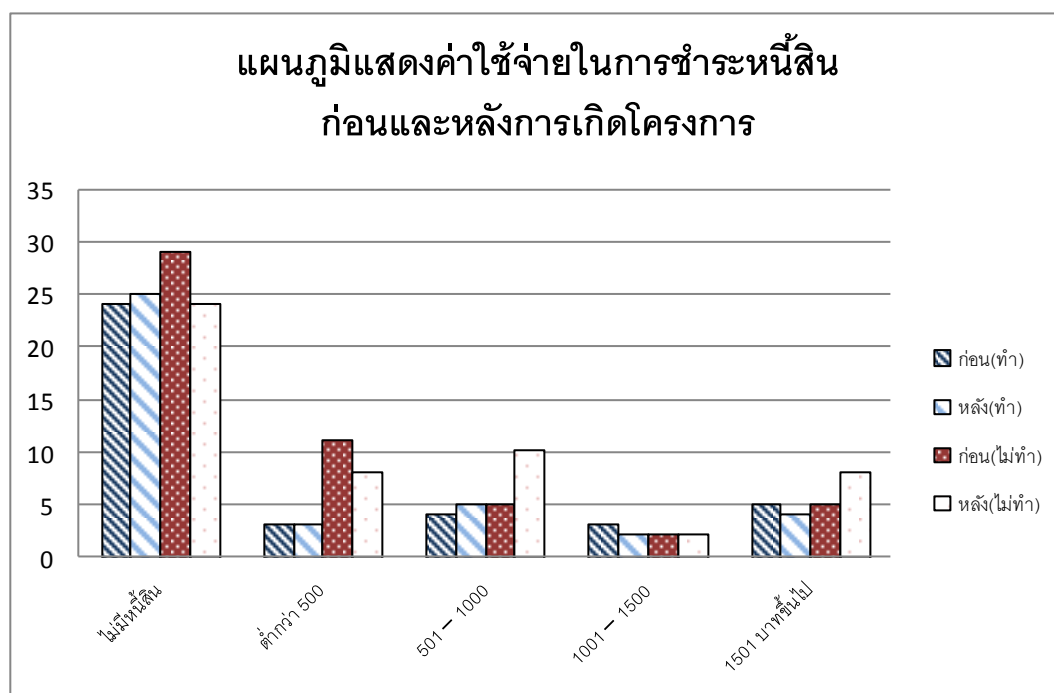
6.2.3 การเปลี่ยนแปลงด้านหนี้สิน

การเปลี่ยนแปลงด้านหนี้สินประกอบด้วย ข้อมูลระดับหนี้สินรายบุคคลต่อเดือน และ วัตถุประสงค์การกู้ยืมจากการเก็บแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

■ **หนี้สินต่อเดือน** จากการศึกษาพบว่า ก่อนเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สินจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 61.5 กลุ่มตัวอย่างมีหนี้สิน 15 คน โดยมีหนี้สินช่วง 1501 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 12.8 และช่วง 1500 – 1000 คิดเป็นร้อยละ 10.3 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในโครงการส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สินจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 55.8 และมีหนี้สิน 23 คน โดยมีหนี้สินต่ำกว่า 500 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.2 และช่วง 501 – 1000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.6 ตามลำดับ และหลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สินจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 64.1 มีหนี้สิน 14 คน โดยมีหนี้สินในช่วง 501 – 1000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.8 และ 1500 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 10.3 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในโครงการในช่วงหลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สิน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 46.2 มีหนี้สิน 28 คน โดยมีหนี้สินช่วง 501 – 1000 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.2 และต่ำกว่า 1500 บาท/15001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 15.4 ตามลำดับ ดังตารางที่ 6-22

ตารางที่ 6- 22 หนี้สินรายบุคคลต่อเดือน

ระดับหนี้สิน	ก่อนเกิดโครงการ								หลังเกิดโครงการ							
	ทำ				ไม่ทำ				ทำ				ไม่ทำ			
	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ		อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ไม่มีหนี้สิน	12	60.0	12	63.2	18	60.0	11	50.0	11	55.0	14	73.7	15	50.0	9	40.9
ต่ำกว่า 500	2	10.0	1	5.3	8	26.7	3	13.6	2	10.0	1	5.3	6	20.0	4	18.2
500 -1000	2	10.0	2	10.5	2	6.7	3	13.6	3	15.0	2	10.5	5	16.7	5	22.7
1001 - 1500	2	10.0	1	5.3	1	3.3	1	4.5	2	10.0	0	0.0	1	3.3	1	4.5
1501 บาทขึ้นไป	2	10.0	3	15.8	2	6.7	3	13.6	2	10.0	2	10.5	3	10.0	5	22.7
รวม	20	19	20	19	30	22	30	22	20	19	20	19	30	22	30	22

แผนภูมิที่ 6- 18 หนี้สินรายบุคคลต่อเดือน

■ **วัตถุประสงค์การเป็นหนี้** ก่อนเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเป็นหนี้เพราะค่าการศึกษาบุตร ร้อยละ 46.7 หลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเป็นหนี้จากค่าอุปโภคบริโภค ร้อยละ 57.1 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีส่วนใหญ่มีหนี้ที่เกิดจากการลงทุนประกอบอาชีพ โดยก่อนเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีหนี้สินที่เกิดจากการลงทุน ร้อยละ 43.5 หลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีหนี้สินส่วนนี้เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 53.6 ดังตารางที่ 6-23

ตารางที่ 6- 23 วัตถุประสงค์ในการเป็นหนี้

วัตถุประสงค์ การเป็นหนี้	ทำงานโครงการ(คน)				ไม่ทำงานในโครงการ(คน)			
	ก่อน	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ	ก่อน	ร้อยละ	หลัง	ร้อยละ
ลงทุนประกอบอาชีพ	4	26.7	2	14.3	10	43.5	15	53.6
อุปโภคบริโภค	4	26.7	8	57.1	8	34.8	8	28.6
การศึกษาบุตร	7	46.7	4	28.6	5	21.7	5	17.9
รวม	15	100	14	100	23	100	28	100

จากการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สิน แต่ในตัวอย่างที่มีหนี้สินนั้นระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีความแตกต่างกันคือในครัวเรือนที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีหนี้สินที่ไม่ได้เกิดจากการลงทุนประกอบอาชีพ จากการสัมภาษณ์สมาชิกตัวอย่างพบว่า ก่อนเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปจึงไม่มีหนี้สินจากการลงทุนประกอบอาชีพ แต่หนี้สินที่เพิ่มขึ้นหลังจากทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเกิดจากการซื้อสิ่งอุปโภคบริโภค ใช้จ่ายซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น รถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า โดยหนี้สินเหล่านี้อยู่ในรูปของทรัพย์สิน ซึ่งการมีหนี้สินที่เพิ่มขึ้นแสดงให้เห็นว่าครัวเรือนมีความสามารถในการใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น มีอำนาจในการใช้จ่ายเนื่องจากความมั่นคงของอาชีพและรายได้ แต่ในส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพกลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้กึ่งยังคงมีหนี้สินที่กู้มาเพื่อลงทุนในการจัดเตรียมวัตถุดิบ โดยหนี้สินส่วนนี้ส่วนใหญ่จะเป็นการยืมญาติพี่น้อง

ส่วนตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีหนี้สินส่วนใหญ่เกิดจากการลงทุนประกอบอาชีพและบางส่วนเกิดจากสิ่งอุปโภคบริโภคในครัวเรือน โดยเฉพาะในส่วนของหนี้สินที่เกิดจากการลงทุนประกอบอาชีพนั้น เมื่อพิจารณาพร้อมกับประเภทรายจ่ายจากการประกอบอาชีพ(ตารางที่ 6-23) พบว่าเป็นการกู้ยืมเงินนั้นเพื่อนำมาลงทุนในการสร้างหอพักและการลงทุนเปิดร้านค้าในชุมชน เพื่อรองรับคนงานที่เข้ามาในชุมชน

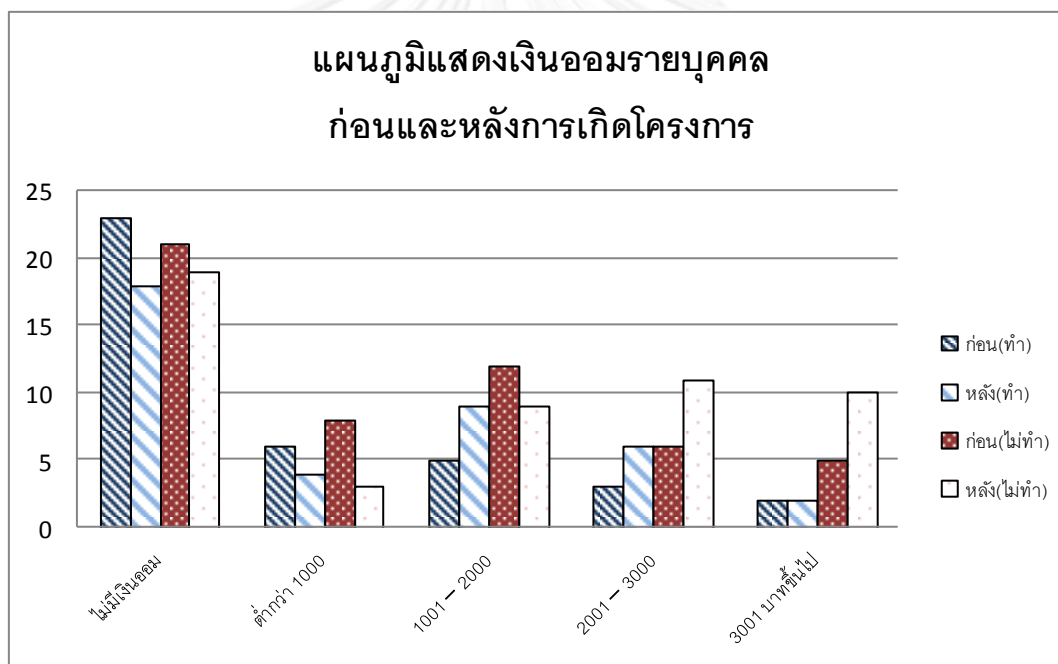
6.2.4 การเปลี่ยนแปลงด้านเงินออม

ผลกระทบด้านเงินออมประกอบด้วย ข้อมูลระดับเงินออมรายบุคคลต่อเดือน แหล่งที่มาของเงินออมจากการเก็บแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

- **เงินออมครัวเรือนต่อเดือน** จากการศึกษาพบว่า ก่อนเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการส่วนใหญ่ไม่มีเงินออม คิดเป็นร้อยละ 59.0 รองลงมาคือมีเงินออมต่ำกว่า 1000 คิดเป็นร้อยละ 15.4 และช่วง 1001 – 2000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.8 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในโครงการส่วนใหญ่ไม่มีเงินออมเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมาคือมีเงินออมต่ำกว่า 1000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.1 และช่วง 1001 – 2000 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.4 ตามลำดับ และ หลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโครงการส่วนใหญ่ไม่มีเงินออม คิดเป็นร้อยละ 46.2 รองลงมาคือช่วง 1001 – 2000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.1 และช่วง 2001 – 3000 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.4 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานในโครงการในช่วงหลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีส่วนใหญ่ไม่มีเงินออมเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 36.5 รองลงมาคือช่วง 2001 – 3000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.2 และช่วง 1001-2000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.3 ตามลำดับ ดังตารางที่ 6-24

ตารางที่ 6- 24 เงินออมรายบุคคลต่อเดือน

ระดับ หนี้สิน	ก่อนเกิดโครงการ								หลังเกิดโครงการ							
	ทำ				ไม่ทำ				ทำ				ไม่ทำ			
	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการ	อยู่ในชุมชนหลังเกิดโครงการ		
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%		
ไม่มีหนี้สิน	13	65.0	10	52.6	12	40.0	9	40.9	11	55.0	7	36.8	12	40.0	7	31.8
ต่ำกว่า 1000	4	20.0	2	10.5	4	13.3	4	18.2	3	15.0	1	5.3	3	10.0	3	13.6
1000 - 2000	1	5.0	4	21.1	7	23.3	5	22.7	3	15.0	6	31.6	5	16.7	4	18.2
2001 - 3000	1	5.0	2	10.5	3	10.0	3	13.6	2	10.0	4	21.1	5	16.7	6	27.3
3001 บาทขึ้นไป	1	5.0	1	5.3	2	6.7	3	13.6	1	5.0	1	5.3	5	16.7	5	22.7
รวม	20	19	20	19	30	22	30	22	20	19	20	19	30	22	30	22

แผนภูมิที่ 5- 19 เงินออมรายบุคคลต่อเดือน

■ แหล่งที่มาของเงินออม

จากการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างพบว่าเกือบร้อยละ 80% ไม่มีเงินออม แต่ในส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีเงินออมเพิ่มขึ้นในอัตราส่วนที่สูงกว่าครัวเรือนที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่าสมาชิกครัวเรือนมีเงินออมต่อเดือนที่เพิ่ม ซึ่งในด้านสวัสดิการจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีโครงการกองทุนเงินฝาก จากการสัมภาษณ์รตนา เรือนทราย หัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการ กล่าวว่า “ทางเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี จะมีโครงการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ให้เจ้าหน้าที่ฝากเงินโดยเฉลี่ยเดือนละ 500 บาท/คน และได้รับสวัสดิการในด้านค่าศึกษาบุตร ดังนั้นเงินออมที่เพิ่มขึ้นในส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีจึงมาจากเงินการเก็บส่วนตัว และเงินฝากธนาคารและโครงการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

6.3 ความคิดเห็นของครัวเรือนในชุมชน

ข้อมูลส่วนของความคิดเห็นประกอบด้วย เหตุผลที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการของกลุ่มตัวอย่าง และความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี สรุปได้ดังนี้

จากผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ สรุปได้ว่าเหตุผลหลักที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี เนื่องจากแหล่งงานอยู่ใกล้กับที่พักอาศัย คิดเป็นร้อยละ 55.3 รองลงมาคือตามรู้จักหรือญาติพี่น้อง คิดเป็นร้อยละ 17.0 รายได้ดีกว่าเดิม ร้อยละ 14.9 ได้รับสวัสดิการดีกว่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 8.5 และเหตุผลอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 4.3 ตามลำดับ ส่วนเหตุผลหลักของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี เนื่องจากอาชีพในปัจจุบันมีรายได้ดีกว่า คิดเป็นร้อยละ 40.8 เหตุผลรองคือไม่มีตำแหน่งว่างงาน คิดเป็นร้อยละ 36.7 เหตุผลส่วนตัวอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 18.4 ไม่สะดวกในการเดินทางและสวัสดิการจากโครงการไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 2.0 ตามลำดับ ดังตารางที่ 6-25

ตารางที่ 6- 25 เหตุผลที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการของกลุ่มตัวอย่าง

ความคิดเห็นในครัวเรือนที่มีต่อโครงการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เข้าร่วม	39	41.6
ไม่เข้าร่วม	52	58.7
รวม	91	100
เหตุผลที่เข้าร่วมโครงการ		
อยู่ใกล้บ้าน	26	55.3
รายได้ดีกว่าเดิม	7	14.9
สวัสดิการดีกว่าเดิม	4	8.5
ตามคนรู้จักชักชวน/ญาติพี่น้อง	8	17.0
เหตุผลอื่นๆ	2	4.3
รวม	47	100
เหตุผลที่ไม่เข้าร่วมโครงการ		
ไม่สะดวกในการเดินทาง	1	2.0
อาชีพในปัจจุบันมีรายได้ดีกว่า	20	40.8
สวัสดิการตามโครงการไม่เพียงพอ	1	2.0
ไม่มีตำแหน่งว่างงาน	18	36.7
เหตุผลอื่นๆ	9	18.4
รวม	49	100

ในด้านความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในชุมชนที่มีต่อเศรษฐกิจของชุมชน พบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการเชิงใหม่ในท่าซาฟารีทำให้ชุมชนมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 67.0 โดยลักษณะที่ดีขึ้นคือช่วยเพิ่มรายได้ให้สมาชิกครัวเรือน ร้อยละ 35.4 ช่วยเพิ่มการจ้างงานให้กับสมาชิกในชุมชน ร้อยละ 28.5 เพิ่มเงินหมุนเวียนในชุมชน ร้อยละ 10.8 และเพิ่มการผลิตในชุมชนและข้อดีอื่นๆ ร้อยละ 7.7 ตามลำดับ ครัวเรือนในชุมชนร้อยละ 28.6 มีความคิดเห็นว่าการเชิงใหม่ในท่าซาฟารีไม่มีส่วนทำให้เศรษฐกิจชุมชนดีขึ้นหรือแย่ลง และครัวเรือนในชุมชนร้อยละ 5.2 มีความคิดเห็นว่าการเชิงใหม่ในท่าซาฟารีไม่มีส่วนทำให้เศรษฐกิจชุมชนแย่ลง ลักษณะที่แย่ลงคือเกิดปัญหาการกีดกันอาชีพในชุมชน ดังตารางที่ 6-26

ตารางที่ 6- 26 ความคิดเห็นที่มีต่อโครงการเชิงใหม่ในท่าซาฟารี

ความพึงพอใจในครัวเรือนที่มีต่อโครงการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ดีขึ้น	61	67.0
เหมือนเดิม	26	28.6
แย่ลง	4	4.4
ไม่มีความคิดเห็น	0	0.0
รวม	91	100
ลักษณะเศรษฐกิจที่ดีขึ้น		
เพิ่มการผลิตไม้ก้าง	5	7.7
เพิ่มรายได้ให้กับชุมชน	23	35.4
เพิ่มการจ้างงานในชุมชน	25	28.5
เพิ่มรายได้หมุนเวียนในชุมชน	7	10.8
ข้อดีอื่นๆ	5	7.7
รวม	65	100
ลักษณะเศรษฐกิจที่แย่ลง		
ไม่ช่วยกระตุ้นการผลิตไม้ก้าง	0	0.0
ค่าครองชีพสูงขึ้น	0	0.0
ภาระหนี้สินครัวเรือนเพิ่มขึ้น	0	0.0
ถูกกีดกันทางอาชีพ	4	100.0
ผลเสียอื่นๆ	0	0.0
รวม	4	100

■ ภาพรวมของผลกระทบทางเศรษฐกิจในระดับบุคคล

จากผลการวิเคราะห์ พบว่ารายได้ของกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีค่าเฉลี่ยของรายได้ต่อเดือนน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีคือกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีค่าเฉลี่ยรายได้รวมคือ 10,425 บาท/เดือน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีค่าเฉลี่ยรายได้รวม 12,526.6 บาท/เดือน ซึ่งทั้งสองกลุ่มตัวอย่างมีส่วนการเพิ่มขึ้นของรายได้ที่ใกล้เคียงกัน คือครัวเรือนที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีส่วนการเพิ่มขึ้นของรายได้เท่ากับ 1.2 ส่วนครัวเรือนที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีส่วนการเพิ่มขึ้นเท่ากับ 1.18

ผลการวิเคราะห์รายจ่ายรวมต่อเดือน รายจ่ายแยกประเภท และสัดส่วนของรายจ่าย พบว่ารายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี คือกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายเฉลี่ยอยู่ 6,342.9 บาท/เดือน และกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ 7,463.1 บาท/เดือน เมื่อคิดสัดส่วนของรายจ่ายรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีส่วนการเพิ่มขึ้นสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี คือในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีส่วนการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายเพิ่มขึ้นเท่ากับ 1.27 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีส่วนการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายเพิ่มขึ้นเท่ากับ 1.35 ในส่วนค่าเฉลี่ยรายจ่ายแต่ละประเภทพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีค่าเดินทางลดลง โดยค่าเดินทางไปทำงานลดลงจาก 296.8 บาท/เดือน เป็น 276.5 บาท/เดือน ส่วนค่าเดินทางรวมลดลงจาก 512.5 บาท/เดือน เป็น 698.3 บาท/เดือน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายเฉลี่ยทุกประเภทเพิ่มขึ้น และเมื่อเทียบสัดส่วนของรายจ่ายแต่ละประเภทพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายค่าเดินทาง ค่าที่พักอาศัย และรายจ่ายจากการลงทุนประกอบอาชีพลดลง โดยก่อนเกิดโครงการกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีส่วนการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายประเภทค่าเดินทางไปทำงานที่ร้อยละ 4.1 และค่าที่พักอาศัยร้อยละ 5.1 ลดลงเหลือร้อยละ 2.8 และ 4.5 ตามลำดับ

ค่าเฉลี่ยหนี้สินต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเพิ่มขึ้นคือก่อนเกิดโครงการมีหนี้สินเฉลี่ย 415 บาท/เดือน หลังเกิดโครงการมีหนี้สินเฉลี่ย 994.4 บาท/เดือน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีหนี้สินเพิ่มขึ้นเช่นกันคือก่อนเกิดโครงการ 713.3 บาท/เดือน หลังเกิดโครงการมีหนี้สิน 1,300 บาท/เดือน

ค่าเฉลี่ยเงินออมต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเพิ่มขึ้นคือก่อนเกิดโครงการมีเงินออมเฉลี่ย 941.6 บาท/เดือน หลังเกิดโครงการมีเงินออมเฉลี่ย 1,300 บาท/เดือน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีเงินออมเพิ่มขึ้นเช่นกัน คือก่อนเกิดโครงการมีเงินออมเฉลี่ย 603.7 บาท/เดือน หลังเกิดโครงการมีเงินออมเฉลี่ย 975.8 บาท/เดือน

จากข้อมูลพิจารณาสามารถแบ่งกลุ่มตัวอย่างได้เป็น 4 กลุ่มคือ กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพลูกจ้างในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี กลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้กอล์ฟ กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพพาณิชย์กรรมและการบริการ และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เกี่ยวข้อง ดังตารางที่ 6-27

ตารางที่ 6- 27 กลุ่มอาชีพกับตัวชี้วัดเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดเศรษฐกิจ	กลุ่มอาชีพ			
	ลูกจ้างโครงการ	ไม่กึ่ง	พาณิชย์กรรม และการบริการ	ไม่เกี่ยวข้อง
รายได้	10,282.3	8,333.3	12,200	10,566.6
รายจ่าย	6,257.9	4,740.5	6,894.4	7,285.3
หนี้สิน	308.8	308.3	516.6	433.3
เงินออม	748.5	666.6	616.1	628.8

6.4 การทดสอบสมมติฐาน

จากข้อมูลการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีจึงทำการทดสอบสมมติฐาน โดยแบ่งเป็น 4 ส่วนคือ

- 1)วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคมกับเศรษฐกิจ
- 2)เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจก่อนและหลังการเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี
- 3) เปรียบเทียบสัดส่วนระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี
- 4) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจตามกลุ่มอาชีพ

6.4.1 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจกับปัจจัยด้านสังคม

สมมติฐานงานวิจัยคือกลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยสังคมแตกต่างกัน จะมีค่าเฉลี่ยของตัวชี้วัดเศรษฐกิจที่ต่างกัน จึงทำการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสังคมกับตัวชี้วัดเศรษฐกิจ มีสมมติฐานดังนี้

สมมติฐาน 1 ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดเศรษฐกิจ

สมมติฐาน 2 อายุไม่มีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดเศรษฐกิจ

สมมติฐาน 3 จำนวนสมาชิกครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดเศรษฐกิจ

สมมติฐาน 4 อาชีพความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดเศรษฐกิจ

จึงทำการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสังคมกับตัวชี้วัดเศรษฐกิจ ผลการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐาน ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดเศรษฐกิจ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับรายได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 คือกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีความสัมพันธ์กับระดับรายได้และหนี้สิน

ตารางที่ 6- 28 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับตัวชี้วัดเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ	ระดับการศึกษา	
	ทำงานในโครงการ	ไม่ทำงานในโครงการ
รายได้	.870	.000
รายจ่าย	.449	.335
หนี้สิน	.216	.002
เงินออม	.764	.241

สมมติฐาน อายุไม่มีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดเศรษฐกิจ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าอายุไม่มีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดเศรษฐกิจ

ตารางที่ 6- 29 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับตัวชี้วัดเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ	อายุ	
	ทำงานในโครงการ	ไม่ทำงานในโครงการ
รายได้	.419	.585
รายจ่าย	.354	.468
หนี้สิน	.137	.512
เงินออม	.152	.347

สมมติฐาน จำนวนสมาชิกครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดเศรษฐกิจ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับระดับรายจ่าย

ตารางที่ 6- 30 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกกับตัวชี้วัดเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ	จำนวนสมาชิก	
	ทำงานในโครงการ	ไม่ทำงานในโครงการ
รายได้	.650	.804
รายจ่าย	.672	.018
หนี้สิน	.746	.935
เงินออม	.144	.091

สมมติฐาน อาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดเศรษฐกิจ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าอาชีพต่างกันมีความสัมพันธ์กับระดับรายได้

ตารางที่ 6- 31 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับตัวชี้วัดเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ	อาชีพ	
	ทำงานในโครงการ	ไม่ทำงานในโครงการ
รายได้	.521	.000
รายจ่าย	.918	.642
หนี้สิน	.941	.752
เงินออม	.753	.322

■ ผลการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจกับปัจจัยด้านสังคม

จากผลการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจกับปัจจัยด้านสังคมอธิบายได้ ดังนี้ อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ เมื่อพิจารณาช่วงอายุกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ในท่าชาฟารีส่วนใหญ่ร้อยละ 50 มีอายุอยู่ในช่วง 26-60 ปี เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ในท่าชาฟารีส่วนใหญ่ร้อยละ 71.1 มีอายุอยู่ในช่วง 26-60 ปี ซึ่งกลุ่มตัวอย่างของทั้งสองกลุ่มอยู่ในวัยใกล้เคียงกัน จากเกณฑ์การพิจารณาบุคคลเข้าทำงานในเชียงใหม่ในท่าชาฟารีที่กำหนดให้ผู้สมัครงานจะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์และไม่เกิน 60 ปีบริบูรณ์ กลุ่มตัวอย่างวัยทำงานสามารถทำงานในเชียงใหม่ในท่าชาฟารีได้ โดยเข้าไปทำงานในร้านอาหารหรือเป็นแม่บ้านและกลุ่มตัวอย่างที่ร่วมกลุ่มส่งเสริมอาชีพผลิตไม้กึ่งไม้ที่มีอายุเกิน 60 ปี ส่วนครัวเรือนที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ในท่าชาฟารีในกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปเมื่ออายุเกิน 45 ปีศักยภาพการทำงานน้อยลงทำให้เกิดภาวะการว่างงานสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ในท่าชาฟารี ปัจจัยด้านอายุจึงไม่นับสำคัญในการชี้วัดการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ แต่ประเด็นในส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการกลุ่มส่งเสริมอาชีพผลิตไม้กึ่งไม้ พบว่าผู้ร่วมโครงการบางส่วนมีอายุเกิน 60 ปี แต่โครงการนี้เพิ่งเริ่มดำเนินการ ซึ่งในอนาคตโครงการนี้จะช่วยส่งเสริมให้บุคคลที่มีอายุเกิน 60 ปี ได้มีงานและรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งตรงนี้สามารถกล่าวได้ว่าโครงการเชียงใหม่ในท่าชาฟารีเพิ่มโอกาสการทำงานทำมากขึ้นนั่นเอง

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ในส่วนของจำนวนสมาชิกครัวเรือนซึ่งไม่มีค่าความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ เมื่อพิจารณาจากจำนวนสมาชิกและจำนวนสมาชิกที่มีการประกอบอาชีพ พบว่าในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ในท่าชาฟารีส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกครัวเรือน 2-3 คน และมีจำนวนสมาชิกที่ประกอบอาชีพเพิ่มขึ้นจาก 2 คนเป็น 3 คน (ตารางที่5-4) โดยจำนวนสมาชิกในครัวเรือนและจำนวนสมาชิกที่มีการประกอบอาชีพกับระดับรายได้ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาจากสัดส่วนจำนวนสมาชิกต่อสมาชิกที่มีงานทำพบว่าทั้งกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ในท่าชาฟารีมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ในท่าชาฟารีมีสัดส่วนจำนวนสมาชิกต่อสมาชิกที่มีงานทำร้อยละ 77.0 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานใน

เชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีสัดส่วนจำนวนสมาชิกต่อสมาชิกที่มีงานทำร้อยละ 77.14 สรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีสัดส่วนของสมาชิกที่มีงานทำสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

อาชีพ มีความสัมพันธ์กับรายได้ สรุปผลทดสอบใช้ค่า Critical value ของ Chi-square โดยจากการคำนวณค่าสถิติจะได้ค่า Pearson chi-square เท่ากับ 68.8 มีค่า df เท่ากับ 20 และ sig. เท่ากับ .001 ผลที่ได้จากการพิสูจน์โดยวิธีการ Crosstab พบว่าค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรอาชีพของกลุ่มตัวอย่างและรายได้มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของอาชีพและรายได้พบว่าในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี มีตำแหน่งคือคนงานหรือลูกจ้างทั้งหมด รายได้ที่ได้รับในแต่ละคนจึงใกล้เคียงกันกล่าวคือลักษณะอาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อระดับรายได้ ซึ่งสอดคล้องกับระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีการศึกษาที่หลากหลายและอยู่ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป จึงส่งผลให้เกิดความแตกต่างในระดับรายได้มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

ในส่วนของอาชีพที่มีความสัมพันธ์กับระดับรายได้ในกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี เมื่อวิเคราะห์แยกตามอาชีพกับรายได้พบว่า การเปลี่ยนแปลงของรายได้เมื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงจากอาชีพ พบว่าระดับรายได้ที่เปลี่ยนแปลงไปของกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเพิ่มขึ้นน้อยกว่า 4000 บาท ซึ่งแต่เดิมกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้เคยประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปมีรายได้เพิ่มขึ้นเท่ากันคือน้อยกว่า 4000 บาท ส่วนอาชีพที่มีรายได้เพิ่มขึ้นมากกว่า 4,000 บาทคืออาชีพรับราชการ เอกชน และค้าขาย (ตารางที่ 5-12) จากการวิเคราะห์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีไม่ได้มีรายได้ที่เพิ่มขึ้นสูงกว่า แต่เหตุผลที่เข้าไปทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเนื่องจากความมั่นคงในอาชีพ และรายได้ ซึ่งรายได้ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงจำนวนเงินแต่เพิ่มขึ้น แต่เป็นส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ประจำที่เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 86.7(ตารางที่ 5-10) รวมถึงสวัสดิการที่ดีขึ้นประกอบด้วยการรักษาพยาบาลและการตรวจสุขภาพประจำปี และให้รวมถึงบิดา มารดา คู่สมรสและบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะของผู้ปฏิบัติงานด้วย การศึกษาของบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ การสงเคราะห์เนื่องจากได้รับอันตรายหรือเจ็บป่วย เพราะเหตุปฏิบัติงานในหน้าที่ และเงินช่วยเหลือกรณีถึงแก่กรรม(สำนักงานพัฒนาพิงคนคร, 2556)

ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับระดับรายได้และหนี้สิน สรุปผลการทดสอบใช้ค่า Critical value ของ Chi-square ผลที่ได้จากการพิสูจน์โดยวิธีการ Crosstab พบว่าค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างและรายได้มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 โดยจากการคำนวณค่าสถิติจะได้ค่า Pearson chi-square เท่ากับ 50.4 มีค่า df เท่ากับ 20 และ sig. เท่ากับ .000

ในส่วนของระดับการศึกษา เมื่อเทียบสัดส่วนระดับการศึกษาของบุคลากรที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีพบว่าบุคลากรที่ทำงานตำแหน่งผู้ปฏิบัติการส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับ

ปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 69.68 ส่วนบุคลากรที่ทำงานตำแหน่งลูกจ้างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 60.00 ซึ่งจากข้อมูลสมาชิกกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีส่วนใหญ่ ร้อยละ 53.1 มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและทำงานในตำแหน่งลูกจ้าง

กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างที่เข้าไปทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีทั้งหมดมีการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่าปริญญาตรี ซึ่งการศึกษานั้นมีส่วนทำให้สมาชิกครัวเรือนไม่มีโอกาสได้ทำงานที่มีรายได้สูงกว่านอกชุมชน เป็นไปตามเกณฑ์ข้อบังคับการพิจารณารับสมัครบุคคลเข้าทำงาน(สำนักงานพัฒนาพิงคนคร, 2556) ที่กำหนดเกณฑ์ในการรับสมัครเข้าทำงาน โดยในตำแหน่งคนงานนั้นไม่กำหนดระดับการศึกษา แต่ในส่วนของเจ้าหน้าที่ต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับตำแหน่งงาน จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ครัวเรือนทั้งหมดเหล่านี้ทำงานในตำแหน่งลูกจ้างหรือคนงาน ส่วนครัวเรือนที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีพบว่าระดับรายได้แตกต่างกันตามระดับการศึกษา โดยมีระดับการศึกษาที่หลากหลายตั้งแต่ไม่มีการศึกษาจนถึงระดับปริญญาตรี แบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรีและกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี โดยในกลุ่มแรกที่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง สาเหตุที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเนื่องจากอาชีพเดิมมีรายได้ที่ดีกว่าและบางส่วนเคยไปสมัครงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีแล้วแต่ไม่มีตำแหน่งว่างงาน ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งคือมีระดับการศึกษาที่สูงกว่ามัธยมศึกษา โดยครัวเรือนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทและข้าราชการ มีโอกาสในการเลือกทำงานที่มากกว่าและมีรายได้ที่สูงกว่า โดยระดับการศึกษายังสอดคล้องกับอาชีพ

จากผลการหาค่าความสัมพันธ์พบว่าหนี้สินมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง การสรุปผลทดสอบใช้ค่า Critical value ของ Chi-square โดยจากการคำนวณค่าสถิติจะได้ค่า Pearson chi-square เท่ากับ 49.9 มีค่า df เท่ากับ 25 และ sig. เท่ากับ .002

อธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับที่สูงกว่ามัธยมจะมีหนี้สินที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยม เนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับสูงมีโอกาสในการเลือกประกอบอาชีพ มีรายได้และความมั่นคงมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี จึงมีอำนาจในการกู้ยืมได้มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับต่ำและมีอาชีพที่ไม่มั่นคง และหนี้สินของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีร้อยละ 47.8 มาจากการลงทุนประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับประเภทของรายจ่ายที่เพิ่มขึ้นโดยรายจ่ายที่เกิดจากการประกอบอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น แต่ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีลดลง

จากผลการวิเคราะห์ผลกระทบด้านรายได้ที่เกิดขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีคือรายได้ที่เปลี่ยนแปลงนั้นไม่ได้อยู่ในรูปของจำนวนเงินที่เพิ่มขึ้น แต่อยู่ในรูปของความมั่นคงคือมีระยะเวลาการทำงานและการได้รับค่าตอบแทนที่แน่นอนและได้รับสวัสดิการ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มที่ได้รับผลกระทบทางอ้อมคือมีรายได้เพิ่มขึ้นกลุ่มตัวอย่างที่ทำอาชีพพาณิชย์กรรมและการบริการ (การทำหอพักและร้านขายของในชุมชน) และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เกี่ยวข้องกับโครงการเลย

6.4.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลังการเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีของกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลังการเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีของกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีและกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี โดยมีสมมติฐานดังนี้

สมมติฐาน 1 หลังเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี มีรายได้เพิ่มขึ้น

สมมติฐาน 2 หลังเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายลดลง

สมมติฐาน 3 หลังเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีหนี้สินเพิ่มขึ้น

สมมติฐาน 4 หลังเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีเงินออมเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 6- 32 การเปรียบเทียบรายได้ของกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	t	Df	Sig. (2-tailed)
รายได้				
ก่อน	7309,3	-6.313	31	.000
หลัง	10425			
รายจ่าย				
ก่อน	4989.15	-1.856	31	.073
หลัง	6342.9			
หนี้สิน				
ก่อน	415	-2.396	31	.023
หลัง	994.4			
เงินออม				
ก่อน	941.6	-3.552	31	.001
หลัง	1300			

ตารางที่ 6- 33 การเปรียบเทียบรายได้ของครัวเรือนที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย	t	Df	Sig. (2-tailed)
รายได้				
ก่อน	10122.2	-2.223	31	.031
หลัง	12526.6			
รายจ่าย				
ก่อน	5489.4	-4.627	31	.000
หลัง	7463.1			
หนี้สิน				
ก่อน	713.3	-2.060	44	.045
หลัง	1300			
เงินออม				
ก่อน	603.7	-3.818	44	.000
หลัง	975.8			

สมมติฐาน 1 หลังเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายได้เพิ่มขึ้น

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าหลังเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายได้เพิ่มขึ้น

สมมติฐาน 2 หลังเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายเพิ่มขึ้น

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า หลังเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

สมมติฐาน 3 หลังเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีหนี้สินเพิ่มขึ้น

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าหลังเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีหนี้สินเพิ่มขึ้น

สมมติฐาน 4 หลังเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีเงินออมเพิ่มขึ้น

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าหลังเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีเงินออมลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

6.4.4 การเปรียบเทียบสัดส่วนของตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยตัวชี้วัดเศรษฐกิจในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี จึงทำการสมมติฐานโดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มครัวเรือนที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี โดยมีสมมติฐาน ดังนี้

- สมมติฐาน 1 กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายได้ไม่ต่างกัน
- สมมติฐาน 2 กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายไม่ต่างกัน
- สมมติฐาน 3 กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีหนี้สินไม่ต่างกัน
- สมมติฐาน 4 กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีเงินออมไม่ต่างกัน

จึงทำการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ผลการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐาน 1 กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายได้ไม่ต่างกัน
ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายได้ต่างกัน

ตารางที่ 6- 34 สัดส่วนของตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจระหว่าง 2 กลุ่มตัวอย่าง

ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
รายได้	Equal variances assumed	10.365	.002	.879	75	.382
เฉลี่ย	Equal variances not assumed			.956	72.701	.342

สมมติฐาน 2 กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายไม่ต่างกัน
ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายไม่ต่างกัน

ตารางที่ 6- 35 แสดงสัดส่วนของตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจระหว่าง 2 กลุ่มตัวอย่าง

ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
รายจ่าย	Equal variances assumed	.039	.845	-1.032	75	.305
รวม	Equal variances not assumed			-1.056	71.665	.295

สมมติฐาน 3 กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีหนี้สินไม่ต่างกัน
ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีหนี้สินไม่ต่างกัน

ตารางที่ 6- 36 สัดส่วนของตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจระหว่าง 2 กลุ่มตัวอย่าง

ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
หนี้สิน	Equal variances					
รวม	assumed	1.862	.176	-.237	75	.813
	Equal variances not					
	assumed			-.245	73.346	.807

สมมติฐาน 4 กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีเงินออมไม่ต่างกัน
ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีเงินออมไม่ต่างกัน

ตารางที่ 6- 37 สัดส่วนของตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจระหว่าง 2 กลุ่มตัวอย่าง

ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
เงินออม	Equal variances					
รวม	assumed	2.171	.145	-.008	75	.994
	Equal variances not					
	assumed			-.008	56.684	.994

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่าหลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีสัดส่วนของรายได้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 5-28 จึงปฏิเสธสมมติฐาน สรุปได้ว่าครัวเรือนที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายได้แตกต่างกัน ซึ่งข้อมูลจากค่าเฉลี่ยแสดงว่าครัวเรือนที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีค่าเฉลี่ยรายได้สูงกว่าครัวเรือนที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีอย่างมีนัยสำคัญ

6.4.5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตัวชี้วัดของกลุ่มตัวอย่าง

จากข้อมูลจึงแบ่งกลุ่มตัวอย่างได้เป็น 4 กลุ่มคือ 1) ลูกจ้างในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี 2) กลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้กลึง 3) กลุ่มพาณิชยกรรมและการบริการ 4) กลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องกับโครงการ

สมมติฐาน กลุ่มตัวอย่างในชุมชนได้รับผลกระทบด้านเศรษฐกิจจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีไม่ต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างในชุมชนได้รับผลกระทบด้านเศรษฐกิจจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีไม่ต่างกัน

ตารางที่ 6- 38 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตัวชี้วัดของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวชี้วัด		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
รายได้	Between Groups	1.417E8	3	4.723E7	.918	.434
	Within Groups	8.339E9	162	5.147E7		
	Total	8.480E9	165			
รายจ่าย	Between Groups	8.229E7	3	2.743E7	1.367	.255
	Within Groups	3.250E9	162	2.006E7		
	Total	3.333E9	165			
หนี้สิน	Between Groups	1129296.746	3	376432.249	.751	.523
	Within Groups	8.123E7	162	501412.567		
	Total	8.236E7	165			
เงินออม	Between Groups	980237.499	3	326745.833	.561	.642
	Within Groups	9.441E7	162	582806.897		
	Total	9.539E7	165			

สรุปผลจากการทดสอบสมมติฐาน

- เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านสังคมกับตัวชี้วัดเศรษฐกิจ พบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับรายได้และหนี้สิน จำนวนสมาชิกครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับรายจ่าย
- จากการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของรายได้ รายได้ หนี้สิน เงินออม ก่อนและหลังการเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีพบว่าในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีค่าเฉลี่ยของรายได้และเงินออมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่าหลังเกิด

เชียงใหม่ไนท์ซาฟารีกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีไม่มีรายได้เพิ่มขึ้นและเงินออมที่เพิ่มขึ้น ส่วนครัวเรือนที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีค่าเฉลี่ยของรายจ่ายและเงินออมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือหลังเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายลดลงแต่เงินออมก็ลดลงด้วย

- เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายได้ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ คือในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีระดับรายได้ที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี
- ในส่วนสุดท้ายเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มอาชีพพบว่ากลุ่มตัวอย่างในชุมชนได้รับผลกระทบด้านเศรษฐกิจจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีไม่ต่างกัน

6.5 การเปลี่ยนแปลงเชิงพื้นที่

ชุมชนบ้านตองกายและบ้านตองกายเหนือแต่เดิมนั้นมีประชากรเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณที่ราบเชิงเขา มีบ้านเรือนไม่กี่หลังคาเรือน ต่อมาหมู่บ้านเริ่มมีการจับจองที่อยู่อาศัยและที่ทำกินเพิ่มขึ้น ผลจากการเพิ่มขึ้นของประชากร และหมู่บ้านได้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น การเกิดบ้านจัดสรร หอพัก ทำให้กลายเป็นชุมชนกึ่งเมือง ชุมชนบ้านตองกายเหนือ มีที่ตั้งอยู่ติดกับหมู่บ้านตองกาย เป็นหมู่บ้านที่ได้แยกตัวจากหมู่บ้านตองกาย เมื่อปี 2545 โดยมีสาเหตุมาจากโครงการเงินทุนหมู่บ้านละหนึ่งล้านบาท ซึ่งทางหมู่บ้านเกรงว่าอาจจะได้รับการสนับสนุนไม่ทั่วถึง เนื่องจากหมู่บ้านมีขนาดใหญ่เกินไปจึงแยกหมู่บ้านออกมา พื้นที่ในตำบลส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ต่อมาได้แปรสภาพเป็นของนายทุนมากขึ้นเกิดการลงทุนทางธุรกิจ(บ้านจัดสรร) ทำให้พื้นที่เกษตรกรรมลดลงและมีความเป็นสังคมเมืองมากขึ้น

ปัจจุบันหมู่บ้านตองกายและหมู่บ้านตองกายเหนือ ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลหนองควายมีรูปร่างแบบแนวยาว บริเวณกว้างจากทางทิศตะวันตกไปทางทิศตะวันออกเป็นที่ราบลุ่ม เนื่องจากชุมชนอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น เชียงใหม่ไนท์ซาฟารีและอุทยานหลวงราชพฤกษ์จึงทำให้หมู่บ้านแห่งนี้เข้าสู่การพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งของตำบลหนองควาย โดยเน้นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นด้านอาชีพและผลิตภัณฑ์ของชุมชนเป็นแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเที่ยวชม นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาสัมผัสกับอาชีพและวัฒนธรรมพื้นบ้านของชุมชนบ้านตองกายได้เป็นอย่างดีในปัจจุบัน ชุมชนมีประชากรทั้งสิ้น 191 ครัวเรือน หมู่บ้านตองกายเหนือมีประชากรทั้งหมด 131 ครัวเรือน (ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน, 2555) หลังจากการเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีสภาพชุมชนมีการเปลี่ยนแปลง สังเกตได้ว่าชุมชนมีการใช้ประโยชน์ที่ดินเปลี่ยนแปลงไป มีอาคารบ้านเรือนหนาแน่นขึ้น ดังแผนที่ 6-3 และแผนที่ 6-4

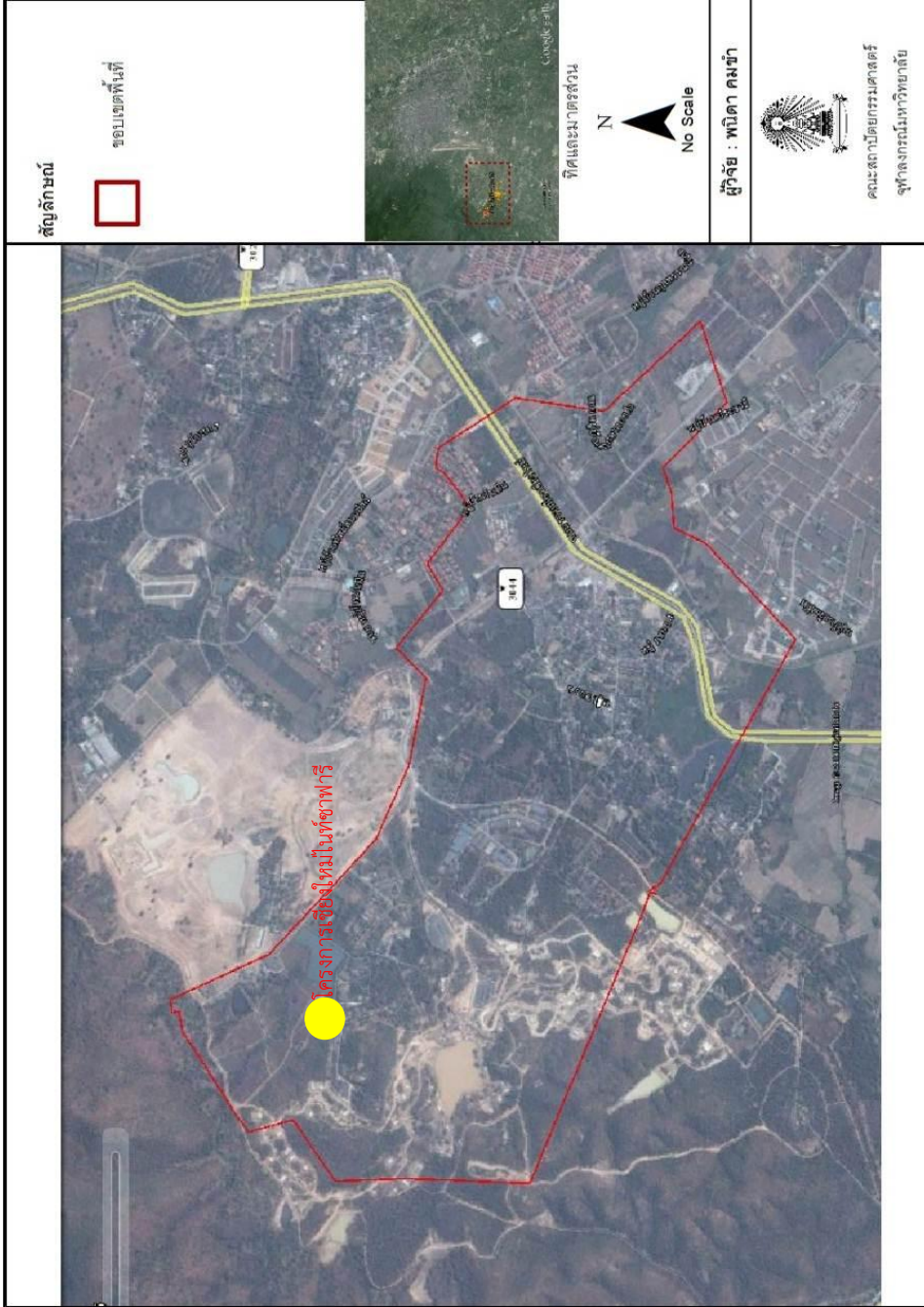
โครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเป็นโครงการที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินขนาดใหญ่ในแอ่งที่ราบเชิงเขาทางด้านทิศตะวันตก ซึ่งโครงการตั้งอยู่ในพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย ซึ่งโครงการนี้ถือได้ว่ามีส่วนสำคัญอย่างมากในการที่เป็นเสมือนตัวดึงดูดให้เกิดการขยายตัวของเมืองและการ

เปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในบริเวณชานเมืองเชียงใหม่ นอกจากนั้นยังนำมาซึ่งการขยายตัวและการพัฒนารูปแบบอาคารในชุมชน ในส่วนข้อมูลที่ใช้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงเชิงพื้นที่ประกอบด้วยข้อมูลทิศทางการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการตั้งถิ่นฐาน การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบอาคารในชุมชน เพื่อเปรียบเทียบลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ศึกษาก่อนและหลังการเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

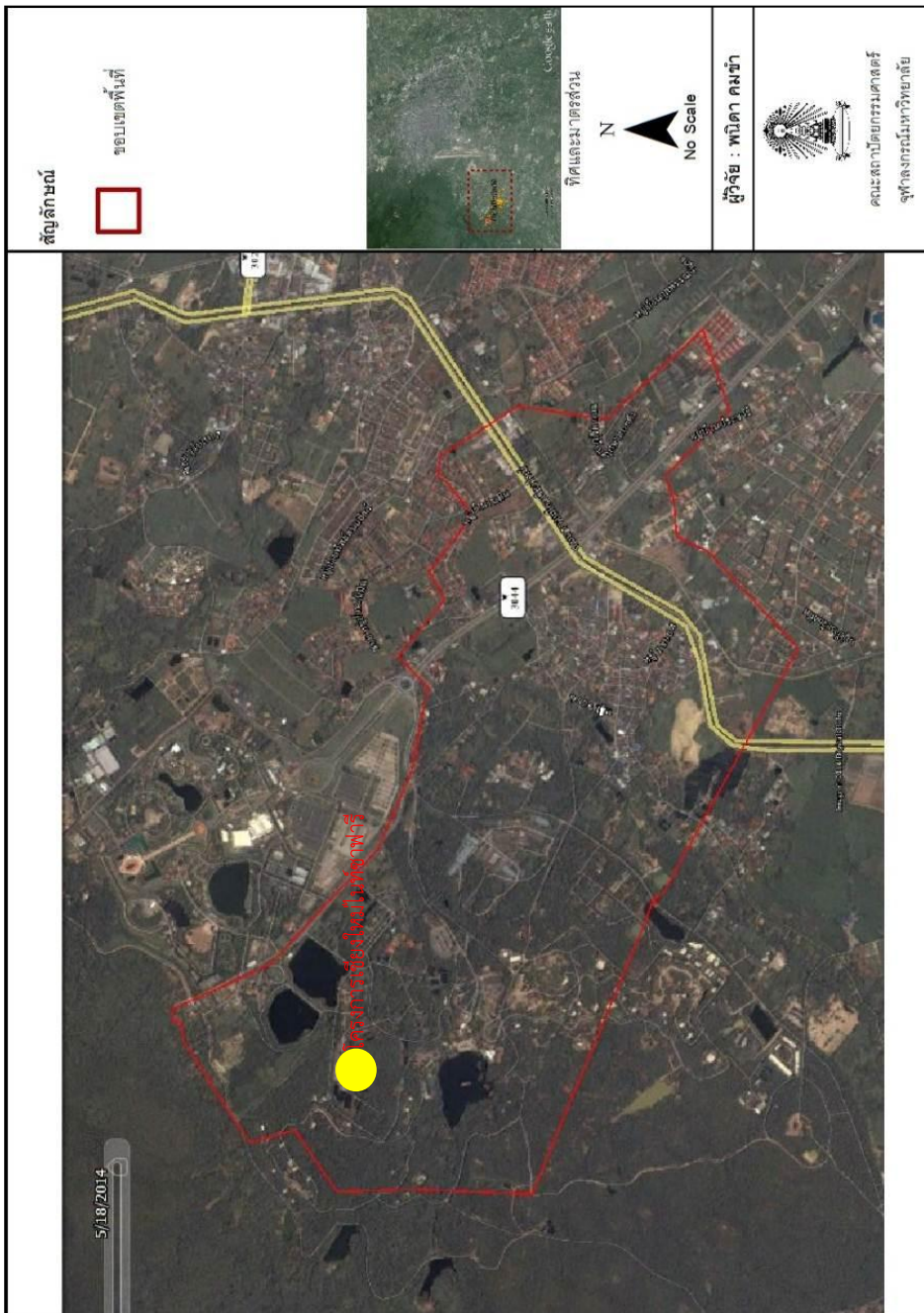
ภาพที่ 6- 1 สภาพทั่วไปของชุมชน

ที่มา : ผู้วิจัย สํารวจวันที่ 20 เมษายน พ.ศ.2556

แผนที่ 6-1 ภาพถ่ายทางอากาศปี 2547

ที่มา : google earth 2013 และผู้วิจัย

แผนที่ 6-2 ภาพถ่ายทางอากาศปี 2556

ที่มา : google earth 2013 และผู้วิจัย

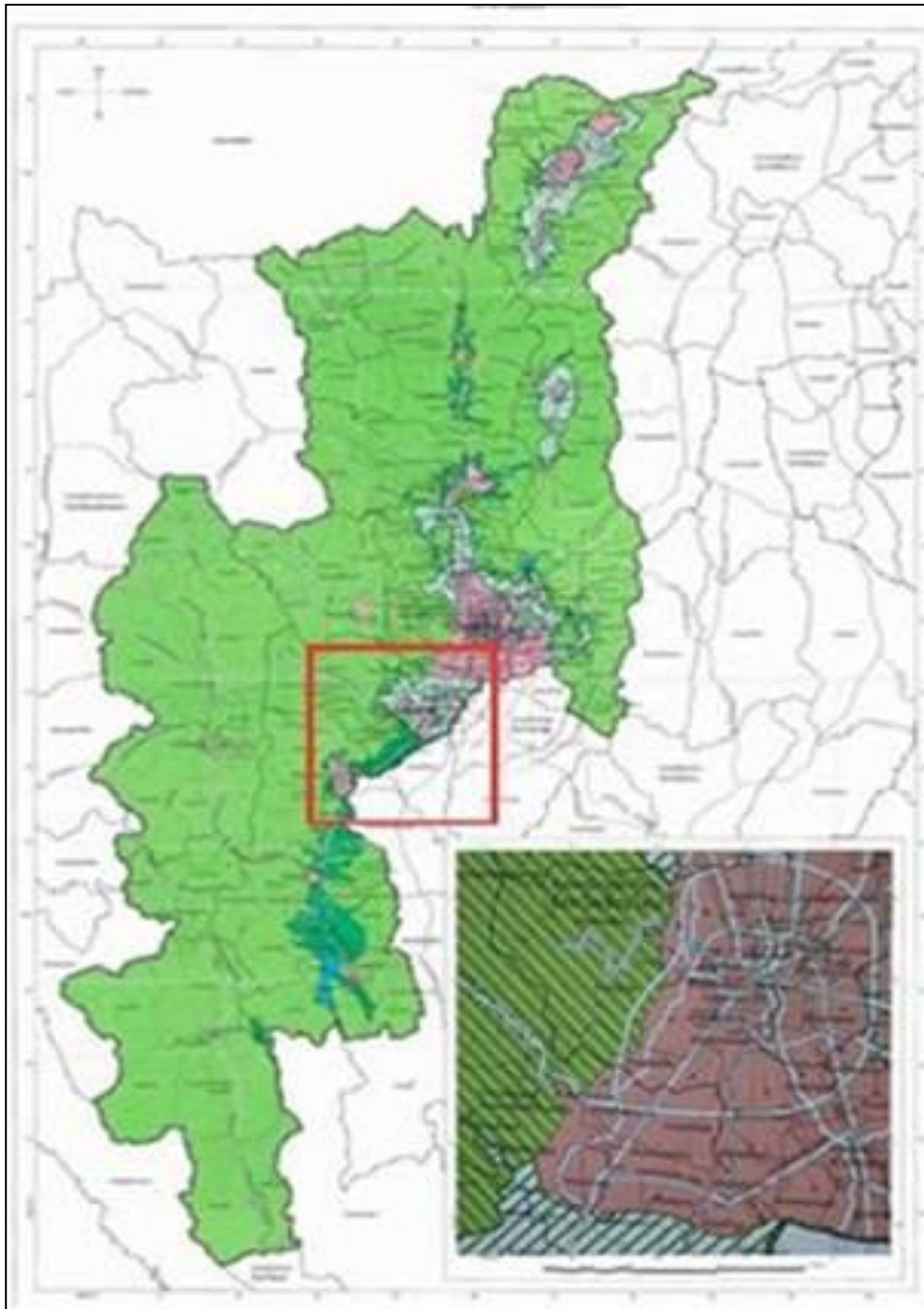
■ การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ในอดีตที่ดินในชุมชนส่วนใหญ่ใช้เพื่อสร้างที่อยู่อาศัยและทำการเกษตร ซึ่งถือว่าเป็นอาชีพหลักของผู้อยู่อาศัยในชุมชนในช่วงเวลานั้น ในระยะเวลาต่อมาเกิดการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในเมืองเชียงใหม่ที่เป็นศูนย์กลางของภาคเหนือและเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ การพัฒนาเศรษฐกิจจึงเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วไปพร้อมกับการเติบโตของเมือง ชุมชนบ้านตองกายบ้านตองกายเหนือเป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองเชียงใหม่ ชุมชนทั้งสองจึงได้รับผลกระทบจากการเติบโตของเมืองคือมีการขยายตัวของสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วขึ้นในชุมชน เช่น หมู่บ้านจัดสรรที่เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วพร้อมกับการขยายตัวของเมือง นอกจากนี้ในบริเวณดังกล่าวยังมีสิ่งกระตุ้นให้ชุมชนเกิดการพัฒนาขึ้นอีก เช่น อุทยานหลวงราชพฤกษ์ และเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี โดยโครงการเหล่านี้เป็นตัวเร่งที่สำคัญที่ทำให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านพื้นที่และความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ ช่วงที่นายทุนเข้ามาซื้อที่ดินเพื่อปลูกสร้างบ้านจัดสรร ชาวบ้านในชุมชนได้ขายที่นาไปบ้าง ทำให้พื้นที่ทำกินลดลง ประกอบกับการนำน้ำจากแม่น้ำมาใช้ได้ลดลงต้องใช้ระบบอื่นเพื่อนำน้ำเข้าที่นาตนเองจึงทำให้ต้นทุนในการทำการเกษตรกรรมสูงขึ้น ชาวบ้านจึงตัดสินใจขายที่ดินให้นายทุน ซึ่งชาวบ้านบางส่วนนำเงินที่ได้รับจากการขายที่ดินไปซื้อที่นาไว้ที่อำเภออื่นแล้วจ้างให้ชาวนาที่อยู่บริเวณนั้นทำนาต่อไปหรือนาเช่า (จากบทสัมภาษณ์สุชาติ ภูด้วง) และอีกหลายครัวเรือนได้นำเงินที่ขายที่ดินไปใช้จ่ายในเรื่องส่วนตัว เช่น สร้างบ้าน(จากบทสัมภาษณ์อ้นคำ อ้นชัย) ทำให้เงินที่ได้รับจากการขายที่ดินนั้นหมดไป จากเดิมที่เคยประกอบอาชีพเกษตรกรรมส่วนใหญ่ก็เปลี่ยนแปลงมาเป็นอาชีพไม่กสิกรรมและรับจ้างทั่วไปซึ่งในปัจจุบันถือว่าเป็นอาชีพหลักในชุมชน และสภาพพื้นที่ในชุมชนเกือบทั้งหมดได้เปลี่ยนแปลงจากพื้นที่เกษตรกรรมเป็นพื้นที่ชุมชน ดังแผนที่ 6-1 และ 6-2 ประกอบกับข้อมูลสนับสนุนถึงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังเมืองรวมจังหวัดเชียงใหม่ปี 2555 พบว่าพื้นที่ศึกษากำหนดให้เป็นสีชมพู ให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทชุมชน และกำหนดไว้เป็นสีเขียวอ่อนมีเส้นทแยงสีขาว ให้เป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์ป่าไม้ ดังภาพที่ 6-2

การใช้ประโยชน์ที่ดินก่อนเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีในปี 2547 พบว่ามีสัดส่วนสูงสุดคือพื้นที่ป่าไม้และที่อยู่อาศัยคิดเป็นร้อยละ 21.2 รองลงมาคือ นันทนาการ-สวนสาธารณะร้อยละ 20.8 พื้นที่เกษตร-พื้นที่ว่างร้อยละ 19.5 สถานที่ราชการ(โรงเรียน,อบต.หนองควาย)ร้อยละ 11.7 ทางน้ำ-แหล่งน้ำร้อยละ 3.6 และศาสนสถานร้อยละ 1.9 ตามลำดับ ดังตารางที่ 6-39

หลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี พบว่าสัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดินปี 2555 ได้เปลี่ยนแปลงไป โดยมีสัดส่วนสูงสุดคือที่อยู่อาศัยร้อยละ 26.2 รองลงมาคือ พื้นที่เกษตร-พื้นที่ว่างร้อยละ 18.1 นันทนาการ-สวนสาธารณะร้อยละ 17.9 พื้นที่โครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีร้อยละ 15.6 สถานที่ราชการร้อยละ 11.7 ป่าไม้ร้อยละ 3.7 ทางน้ำร้อยละ 3.6 ศาสนสถานร้อยละ 1.9 และอุตสาหกรรม-คลังสินค้าร้อยละ 1.1 ตามลำดับ ดังตารางที่ 6-40

แผนที่ 6- 3 ผังเมืองรวมจังหวัดเชียงใหม่ปี 2555

ที่มา : สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ 6- 39 การใช้ประโยชน์ที่ดินปี 2547

การใช้ประโยชน์ที่ดิน	พื้นที่(ไร่)	ร้อยละ
1.ที่อยู่อาศัย	440	21.2
2.สถานที่ราชการ	244	11.7
3.ศาสนสถาน	40	1.9
4.นันทนาการ-สวนสาธารณะ	433	20.8
5.พื้นที่เกษตร-พื้นที่ว่าง	405	19.5
6.ทางน้ำ	75	3.6
7.ป่าไม้	441	21.2
รวม	2,078	100

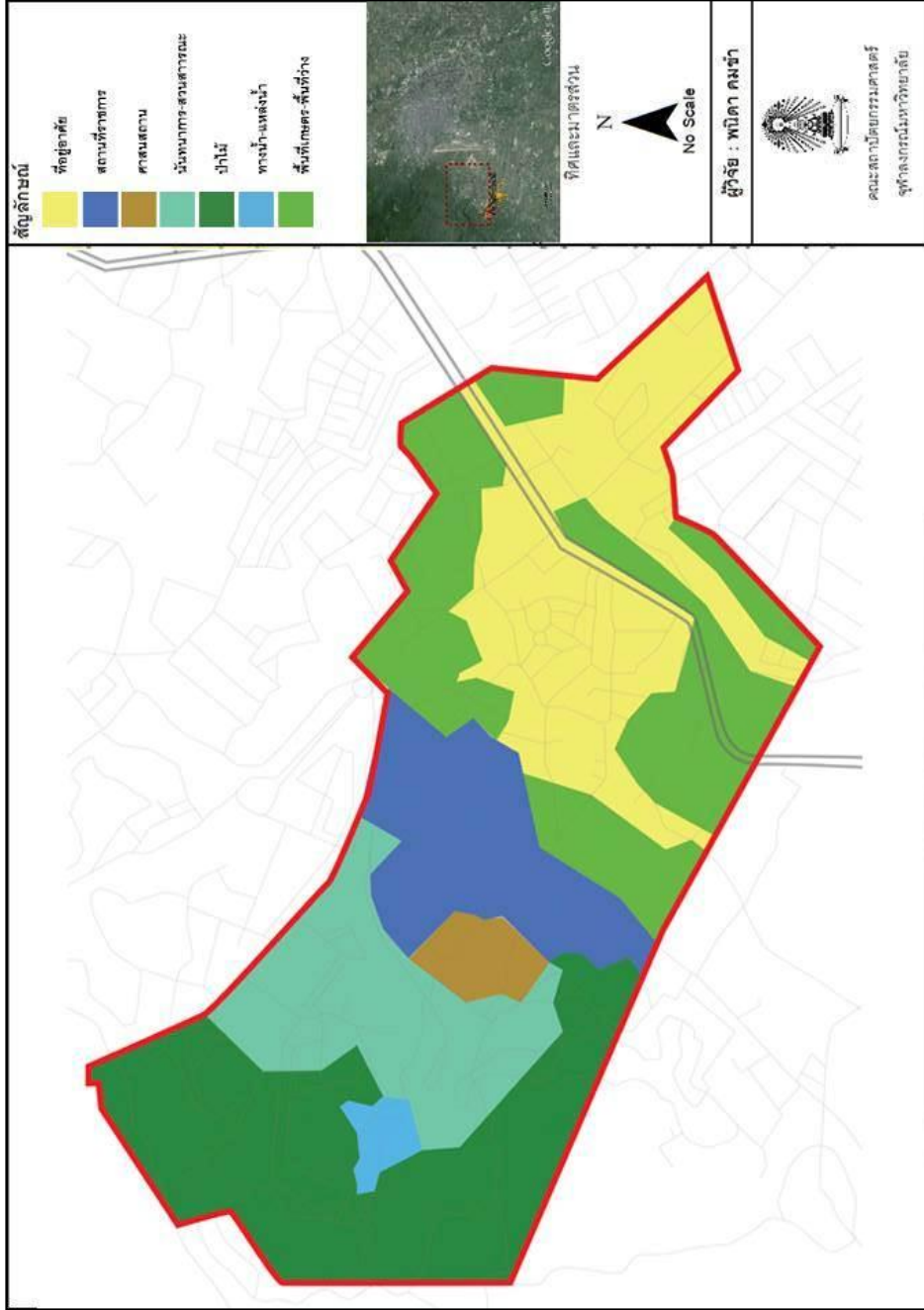
ตารางที่ 6- 40 การใช้ประโยชน์ที่ดินปี 2556

การใช้ประโยชน์ที่ดิน	พื้นที่(ไร่)	ร้อยละ
1.ที่อยู่อาศัย	545	26.2
2.เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี	325	15.6
3.อุตสาหกรรม-คลังสินค้า	22	1.1
4.สถานที่ราชการ	244	11.7
5.ศาสนสถาน	40	1.9
6.นันทนาการ-สวนสาธารณะ	373	17.9
7.พื้นที่เกษตร-พื้นที่ว่าง	377	18.1
8.ทางน้ำ	75	3.6
9.ป่าไม้	77	3.7
รวม	2,078	100

ตารางที่ 6- 41 เปรียบเทียบการใช้ประโยชน์ที่ดิน

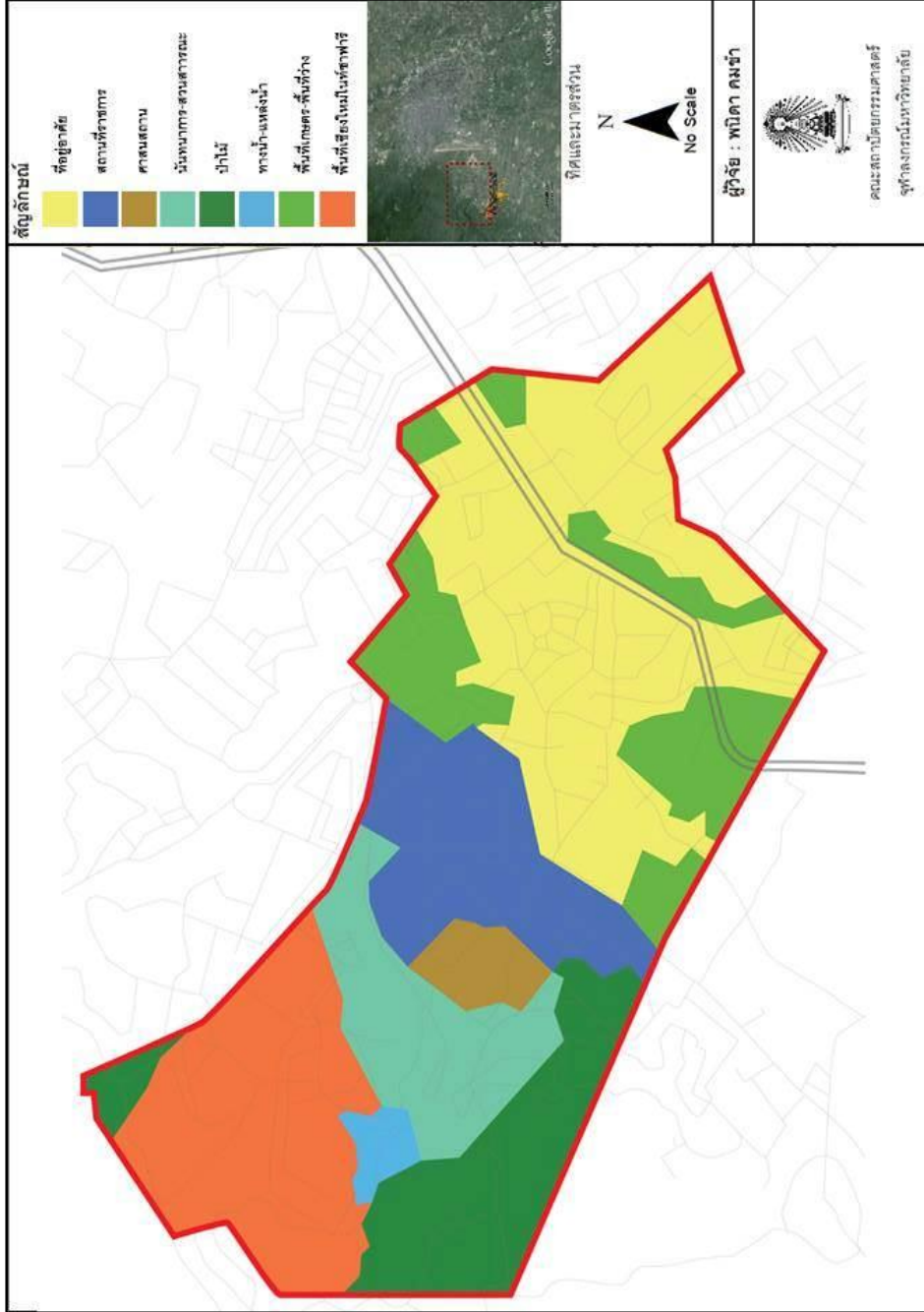
การใช้ประโยชน์ที่ดิน	2547		2556		ความแตกต่าง
	พื้นที่(ไร่)	%	พื้นที่(ไร่)	%	
1.ที่อยู่อาศัย	440	21.2	545	26.2	+105
2.เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี	-	-	325	15.6	+325
3.อุตสาหกรรม-คลังสินค้า	-	-	22	1.1	+22
4.สถานที่ราชการ	244	11.7	244	11.7	-
5.ศาสนสถาน	40	1.9	40	1.9	-
6.นันทนาการ-สวนสาธารณะ	433	20.8	373	17.9	-60
7.พื้นที่เกษตร-พื้นที่ว่าง	405	19.5	377	18.1	-28
8.ทางน้ำ	75	3.6	75	3.6	-
9.ป่าไม้	441	21.2	77	3.7	-364
รวม	2,078	100	2,078	100	-

จากข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินพบว่าในพื้นที่ศึกษามีพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่นันทนาการ-สวนสาธารณะลดลงเนื่องจากการเข้ามาแทนที่ของพื้นที่โครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี แต่มีพื้นที่ที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น ดังแผนที่ 4-5 และแผนที่ 4-6 ประกอบกับข้อมูลความหนาแน่นของประชากรที่เพิ่มขึ้น โดยในปี 2547 มีความหนาแน่นของประชากรเท่ากับ 1502.8 คน/ตารางกิโลเมตร หรือ 2.09 คน/ไร่ ส่วนในปี 2556 มีความหนาแน่นของประชากรเท่ากับ 1851.25 คน/ตารางกิโลเมตร หรือ 2.28 คน/ไร่

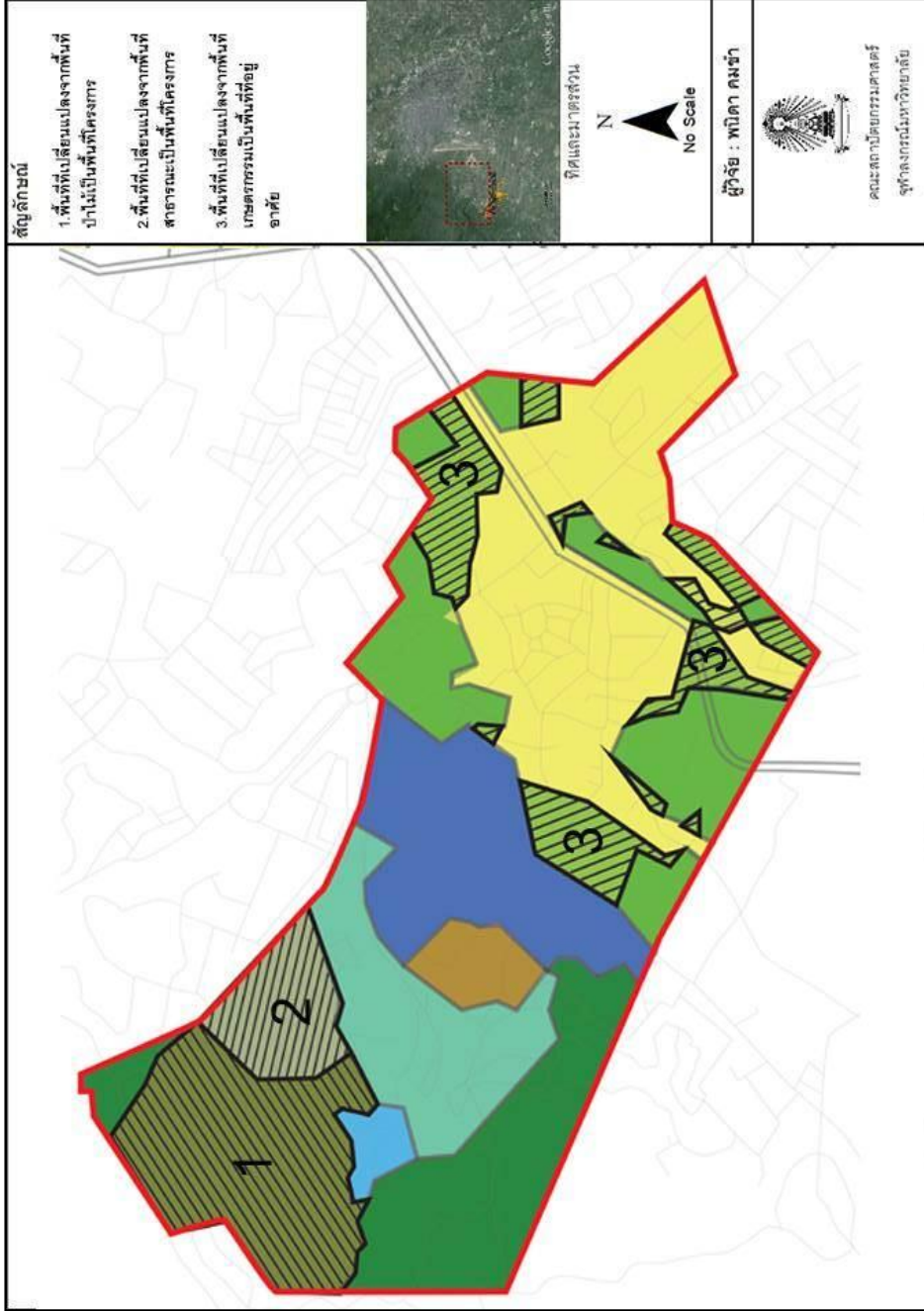
แผนที่ 6-4 การใช้ประโยชน์ที่ดินปี 2547

ที่มา : สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6 จังหวัดเชียงใหม่ และผู้วิจัย

แผนที่ 6-5 การใช้ประโยชน์ที่ดินปี 2556

ที่มา : สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6 จังหวัดเชียงใหม่ และผู้วิจัย

แผนที่ 6- 6 การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ที่มา : สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6 จังหวัดเชียงใหม่ และผู้วิจัย

2. พัฒนาการเชิงพื้นที่

ข้อมูลพัฒนาการเชิงพื้นที่ในชุมชนประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการตั้งถิ่นฐานในชุมชน การใช้ประโยชน์อาคารและสิ่งปลูกสร้าง ดังนี้

■ รูปแบบการตั้งถิ่นฐานในชุมชน

ก่อนการเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี รูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนเป็นลักษณะกระจุกตัว ตั้งบ้านเรือนอยู่อย่างหนาแน่นบริเวณริมถนนเส้นหลัก(ถนนเลียบบคลองชลประทาน) หลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีพบว่าสิ่งปลูกสร้างอาคารมีความหนาแน่นเพิ่มขึ้น ที่อยู่อาศัยเริ่มมีการกระจายตัวของอาคารไปทางด้านตะวันตกของชุมชน พิจารณาได้จากการเปรียบเทียบแผนที่ตามช่วงเวลาก่อนและหลังการเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ชุมชนที่หนาแน่นขึ้นบริเวณริมถนนเลียบบคลองชลประทานส่วนหนึ่งมาจากการขยายตัวของเมืองเชียงใหม่ แต่การขยายตัวของอาคารในชุมชนนั้นมีทิศทางการขยายตัวจากบริเวณริมถนนเลียบบคลองชลประทาน นั่นคือทิศทางการขยายตัวของชุมชนกระจายตัวไปทางเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมากขึ้น ซึ่งแต่เดิมนั้นพื้นที่บริเวณเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเป็นพื้นที่ป่ามีการเข้าถึงชุมชนน้อย แต่เมื่อเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีทำให้พื้นที่บริเวณนี้ถูกใช้ประโยชน์ในรูปแบบของการเข้าไปสร้างบ้านเรือนและห้องเช่า หอพักเข้าไปในพื้นที่มากขึ้น การขยายตัวดังกล่าวทำให้ปัจจุบันเกิดพื้นที่พาณิชยกรรมตาม ดังแผนที่ 6-6 และ แผนที่ 6-7

■ รูปแบบการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์อาคารในชุมชน

ก่อนเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีสภาพบ้านเรือนในชุมชนก่อสร้างด้วยวัสดุที่หลากหลายประเภท ได้แก่ ไม้ ครึ่งไม้ครึ่งตึก คอนกรีต หลังเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีรูปแบบของอาคารที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่ยังเป็นประเภทครึ่งไม้ครึ่งตึก คอนกรีตสูง 1-2 ชั้น แต่พบว่ามีเพิ่มขึ้นของอาคารประเภทร้านค้าและห้องเช่าหอพัก สำหรับเช่า เพื่อรองรับแรงงานนอกชุมชนที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีโดยรูปแบบอาคารประเภทหอพักจะสูง 3-4 ชั้น และห้องแถวเรียงยาว 1 ชั้น นอกจากนั้นยังมีการเพิ่มขึ้นของอาคารเพื่อการพาณิชยกรรมสูง 1-2 ชั้น การใช้ประโยชน์ของอาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่เพื่อใช้สำหรับการค้าขาย และร้านของฝากที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยวที่ผ่านเข้ามาในชุมชน รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์อาคารที่อยู่อาศัยโดยพื้นที่ชั้น 1 ใช้ประโยชน์ในทางการค้า ส่วนชั้น 2 ใช้เป็นที่อยู่อาศัย การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของอาคารเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในชุมชน ดังแผนที่ 6-8 และแผนที่ 6-9

กล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชนมีสาเหตุหลักมาจากการขยายตัวของเมืองเชียงใหม่เนื่องจากชุมชนอยู่ในพื้นที่เมืองบริวารที่รองรับการขยายตัวของตัวเมืองเชียงใหม่ ส่วนโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเป็นเสมือนสิ่งที่จะดึงดูดความเจริญเข้ามาในชุมชน ส่งผลต่อลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชนและเชื่อมโยงต่อการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ เห็นได้จากการพิจารณาภาพถ่ายทางอากาศถึงลักษณะกายภาพในช่วงก่อนและหลังการเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้อย่างชัดเจนโดยเฉพาะอาชีพที่เกี่ยวข้องกับพาณิชยกรรมและการบริการและอาชีพลูกจ้างโครงการโดยตรง

แผนที่ 6-7 อาคารและสิ่งปลูกสร้างปี 2547

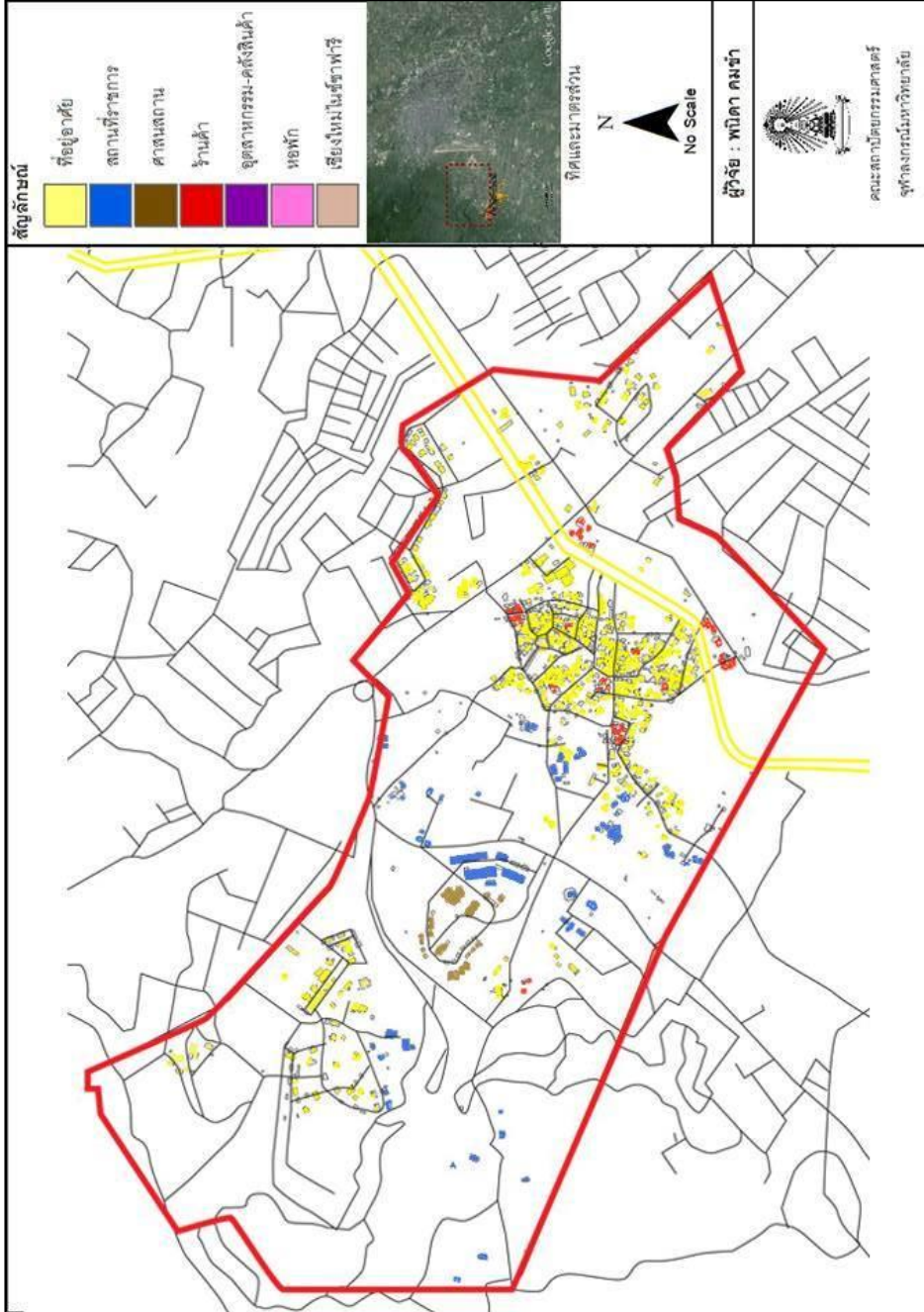
ที่มา : ผู้วิจัย

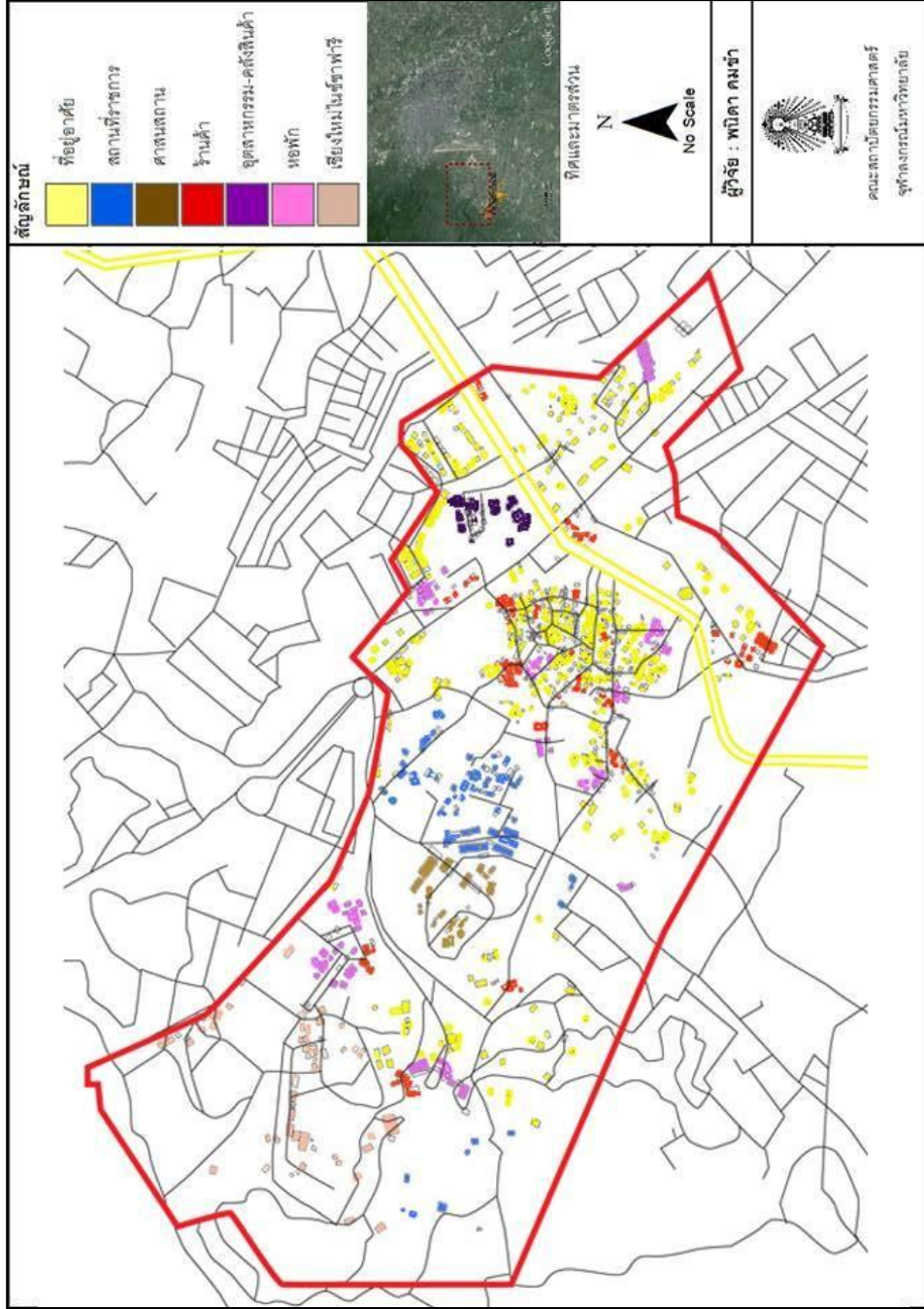
แผนที่ 6- 8 อาคารและสิ่งปลูกสร้างปี 2556

ที่มา : ผู้วิจัย

แผนที่ 6-9 งบประมาณอาคารปี 2547

ที่มา : ผู้วิจัย

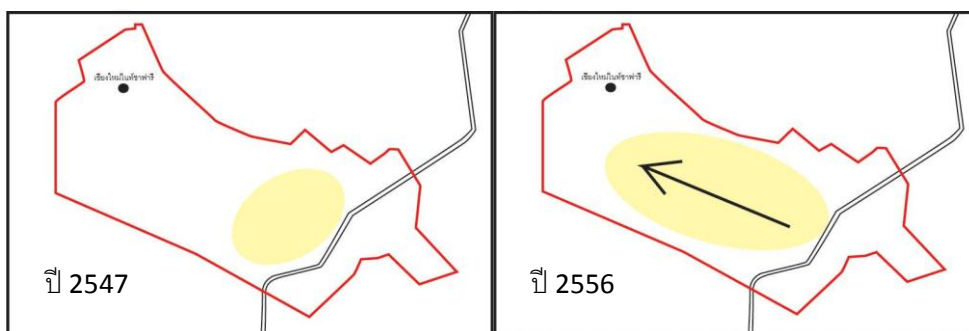
แผนที่ 6-10 งบประมาณอาคารปี 2556

ที่มา : ผู้วิจัย

สรุปการเปลี่ยนแปลงบริบทเชิงพื้นที่

ก่อนเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีในช่วงปีพ.ศ.2548 สภาพพื้นที่ทั่วไปเป็นพื้นที่ชุมชนและพื้นที่บ้านจัดสรรที่เข้ามาแทนที่พื้นที่เกษตรเนื่องจากได้รับอิทธิพลของการขยายตัวของเมืองเชียงใหม่และการพัฒนาถนนเรียบคลองชลประทาน ประชากรจึงเปลี่ยนจากการทำการเกษตรมาประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป โดยประชากรในชุมชนมีรายได้และอาชีพหลักมาจากการประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ทั้งที่ทำงานอยู่ในชุมชนและออกไปทำงานนอกชุมชน นอกจากนั้นยังประกอบอาชีพการกสิกรรมซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมสืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ซึ่งจะส่งสินค้าออกไปจำหน่ายนอกชุมชน นอกจากนั้นโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีได้มีส่วนช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนทางด้านพาณิชย์กรรมและการบริการคือเกิดธุรกิจห้องพัก ห้องเช่าขึ้นในชุมชนเพื่อรองรับคนงานทั้งส่วนที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ส่งผลต่อร้านค้าในชุมชนที่ค้าขายได้มากขึ้น นอกจากนั้นยังมีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยวที่ผ่านเข้ามาในชุมชน เมื่อสภาพชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงจึงส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในเชิงพื้นที่

บริบทเชิงพื้นที่หลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ในส่วนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีคือความหนาแน่นของพื้นที่อาคารสูงขึ้น โดยมีทิศทางการขยายไปทางด้านโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ส่งผลต่อเนื่องถึงลักษณะของการใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป นั่นคือมีการใช้ประโยชน์พื้นที่สำหรับที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น ประกอบกับจำนวนประชากรในชุมชนหนาแน่นขึ้น นอกจากนั้นยังมีพื้นที่ในส่วนพาณิชยกรรมเพิ่มขึ้นด้วย รวมไปถึงรูปแบบของอาคารในชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากได้รับผลกระทบจากการโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีที่มีส่วนช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนทางด้านพาณิชยกรรมและการบริการคือเกิดธุรกิจห้องพัก ห้องเช่าขึ้นในชุมชนเพื่อรองรับคนงานทั้งส่วนที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ส่งผลต่อร้านค้าในชุมชนที่ค้าขายได้มากขึ้น นอกจากนั้นยังมีร้านค้าของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยวที่ผ่านเข้ามาในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลด้านอาชีพในชุมชน ในส่วนของผลกระทบด้านเศรษฐกิจในระดับบุคคลหลังจากการเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีจะวิเคราะห์ในบทต่อไป

ภาพที่ 6- 2 ทิศทางการขยายตัวของชุมชน

6.6 สรุปผลกระทบจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

1.สรุปผลกระทบทางเศรษฐกิจในระดับบุคคล

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ได้ว่ากลุ่มตัวอย่างในชุมชนที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีได้รับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีสามารถสรุปได้ดังนี้

1) กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีทั้งหมดมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ครัวเรือนกลุ่มนี้ไม่มีโอกาสในการเลือกงานที่มีรายได้สูง ส่วนใหญ่มีอาชีพเดิมคือรับจ้างทั่วไปในลักษณะงานไม่ประจำ โดยกลุ่มตัวอย่างที่เข้ามาทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเหตุผลหลักคือแหล่งงานใกล้บ้าน ผลกระทบทางเศรษฐกิจที่ได้รับหลังจากทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีคือกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ได้ทำงานประจำส่งผลให้เกิดรายได้ที่มั่นคงคือมีรายได้และระยะเวลาการทำงานที่แน่นอน ด้านรายจ่ายพบว่ารายจ่ายทั่วไปประเภทค่าที่พักอาศัย รายจ่ายประเภทค่าเดินทางและรายจ่ายจากการลงทุนประกอบอาชีพลดลง เพราะไม่ต้องเดินทางออกไปทำงานนอกชุมชนตามแหล่งงานในเมืองหรือต่างจังหวัด จึงช่วยลดรายจ่ายค่าเช่าหอพักด้วย ในส่วนของหนี้สินพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สิน แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้สินนั้นไม่ใช่หนี้สินที่เกิดจากการลงทุนประกอบอาชีพ เพราะกลุ่มตัวอย่างนี้ใช้แรงงานเป็นทุนในการได้ค่าตอบแทน แต่เป็นหนี้สินที่มาจากอุปโภคบริโภค การซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับครัวเรือนหรือครัวเรือนได้ทรัพย์สินถาวรมาด้วยการก่อหนี้แสดงให้เห็นว่ามีความสามารถในการใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเนื่องจากมีความมั่นคงในอาชีพและรายได้ ส่วนเงินออมพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีเงินออม แต่ในกลุ่มตัวอย่างที่มีการเพิ่มขึ้นของเงินออมเนื่องจากทางเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีโครงการทุนสำรองเลี้ยงชีพที่สะสมเงินออมทุกเดือน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

จากกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

- 1) กลุ่มตัวอย่างที่มีโอกาสในการเลือกทำงานมากกว่า โดยครัวเรือนกลุ่มนี้จะมีการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีระดับมัธยมศึกษาตอนปลายบ้างเล็กน้อย ส่วนใหญ่จะทำงานนอกชุมชนประเภทพนักงานบริษัท รับราชการ เป็นกลุ่มที่มีรายได้สูงแล้วมีโอกาสในการเลือกทำงานที่มากกว่าจึงไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี
- 2) กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี แต่เป็นกลุ่มกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะทางสังคมเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีคือ มีการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่ามัธยมศึกษา ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป แต่ที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเพราะเคยไปสมัครงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีแล้วแต่ไม่มีตำแหน่งงาน กลุ่มกลุ่มตัวอย่างนี้มีรายได้ไม่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีแต่แตกต่างกันที่ความมั่นคง
- 3) นอกจากนั้นยังมีกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพด้านพาณิชยกรรมและการบริการซึ่งได้รับผลกระทบทางอ้อมจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรีแต่มีรายได้สูง และมีรายจ่ายกับหนี้สินสูงด้วยโดยรายจ่ายและหนี้สินนั้นเกิดจากการลงทุนในการประกอบอาชีพ

2. สรุปผลกระทบด้านเศรษฐกิจในชุมชน

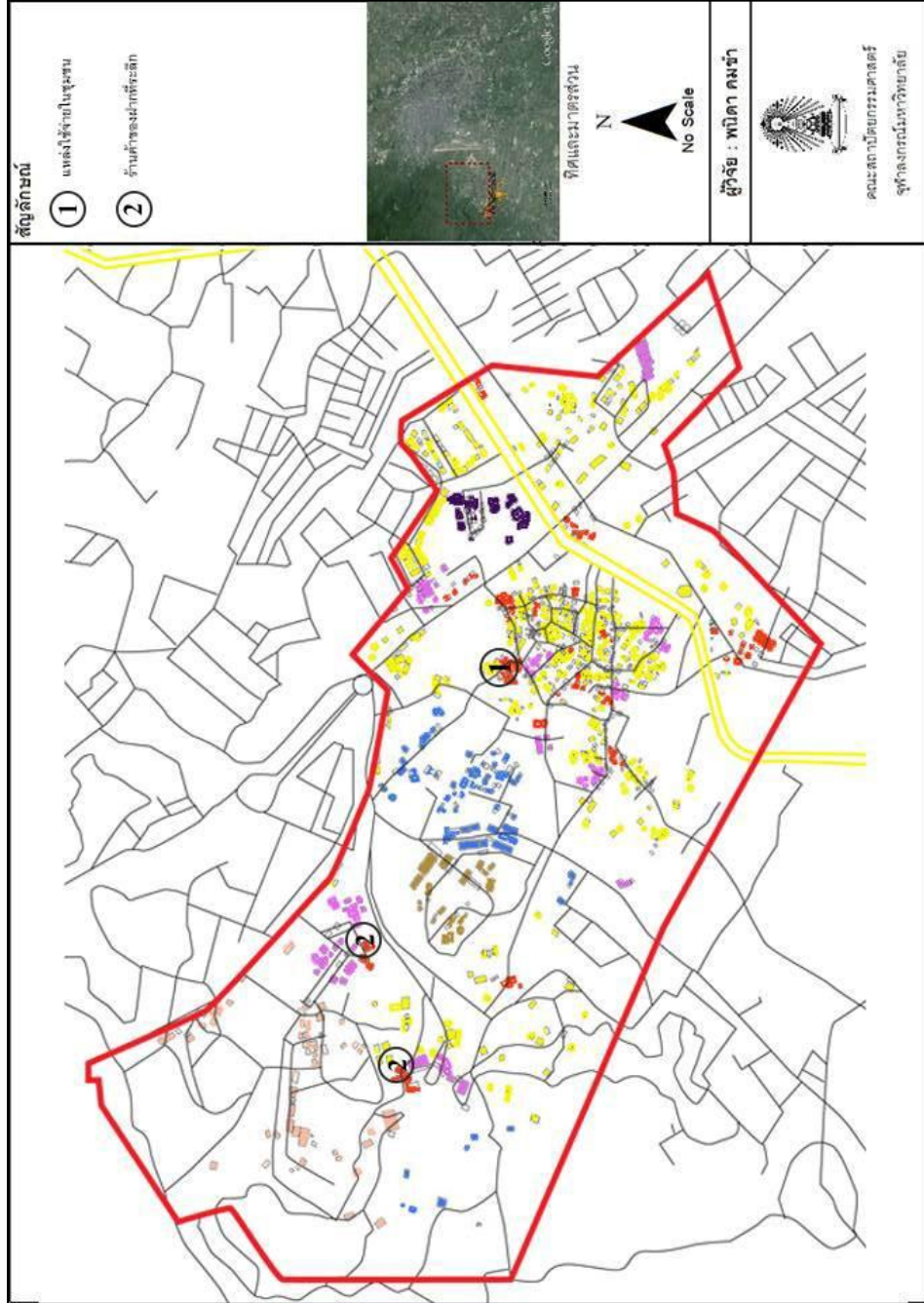
วิเคราะห์จากข้อมูลการลักษณะทางสังคม การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและบริบทเชิงพื้นที่ พบว่าสามารถแบ่งกลุ่มตัวอย่างได้เป็น 4 กลุ่มคือ 1.กลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ก่อนการเกิดโครงการและทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี 2.กลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ก่อนการเกิดโครงการแต่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี 3.กลุ่มที่อยู่หลังการเกิดโครงการและทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี 4.กลุ่มที่อยู่หลังการเกิดโครงการแต่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ซึ่งอธิบายผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีได้ดังนี้

- ก่อนเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ชุมชนมีการกระจุกตัวอยู่บริเวณใกล้กับถนนเลียบบคลองชลประทาน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่ที่อยู่อาศัย ประชากรในชุมชนประกอบอาชีพหลักคือรับจ้างทั่วไป เมื่อเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีได้มีชาวบ้านในชุมชนเข้าไปทำงานเป็นลูกจ้างในโครงการ โดยกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในพื้นที่ก่อนการเกิดโครงการและทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี จะอาศัยอยู่บริเวณแหล่งชุมชนเดิม โดยกลุ่มตัวอย่างนี้แต่เดิมทั้งหมดประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป เมื่อเข้ามาทำงานในโครงการจึงได้รับผลประโยชน์จากโครงการโดยตรงคือมีรายได้ที่มั่นคงขึ้น ลดรายจ่ายด้านค่าเดินทางและที่พักอาศัย จึงทำให้มีอำนาจในการจับจ่ายใช้สอยมากขึ้น

- กลุ่มตัวอย่างอีกกลุ่มหนึ่งที่อาศัยอยู่ในชุมชนก่อนเกิดโครงการแต่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี บุคคลกลุ่มนี้จะอยู่อาศัยใกล้กับแหล่งที่มีบ้านเรือนหนาแน่น และบริเวณถนนเลียบบคลองชลประทาน ซึ่งจะแบ่งบุคคลเหล่านี้ได้เป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มที่ไม่ทำงานในโครงการ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างนี้มีระดับการศึกษาที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างอื่นๆ จึงมีโอกาสในการเลือกทำงานที่มากกว่า ซึ่งจะออกไปทำงานนอกชุมชนในตัวเมืองเชียงใหม่ อีกกลุ่มหนึ่งคือกลุ่มที่มีอาชีพด้านพาณิชย์กรรมและการบริการ จะได้รับผลประโยชน์ทางอ้อมจากโครงการ โดยกลุ่มนี้จะกระจุกตัวอยู่มากบริเวณหอพัก บ้านเช่า เนื่องจากรองรับกลุ่มแรงงานที่เข้ามาเช่าอาศัยหอพักในชุมชน และจะกระจายตัวอยู่บริเวณริมถนนเส้นราชพฤกษ์ซึ่งเป็นถนนหลักที่มุ่งเข้าสู่เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี และบริเวณใกล้กับพื้นที่เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ซึ่งจะประกอบอาชีพค้าขายของที่ระลึกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชน

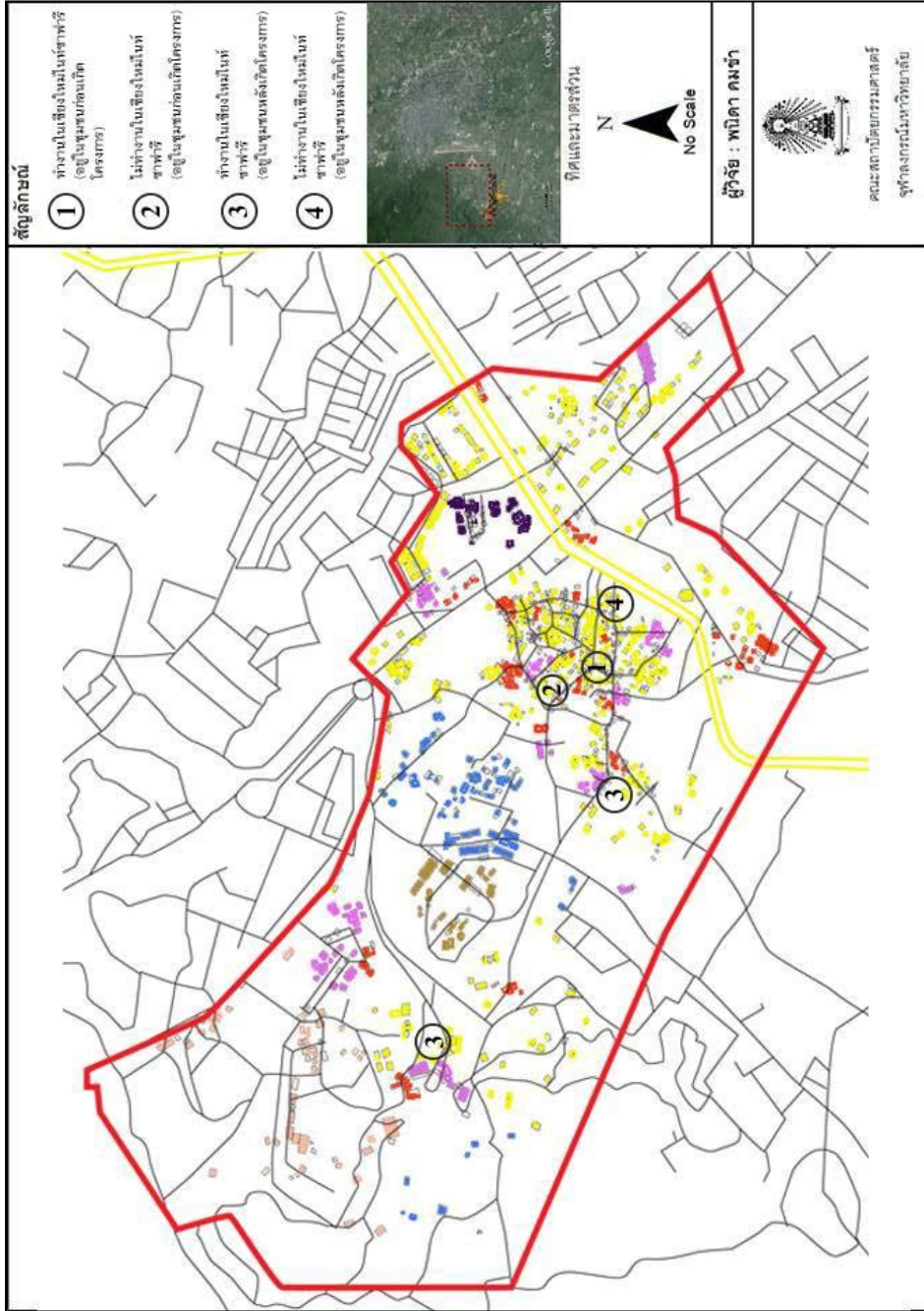
- กลุ่มที่อยู่หลังการเกิดโครงการและทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ทั้งหมดจะอาศัยอยู่บริเวณหอพัก ห้างเช่าในชุมชน โดยกลุ่มตัวอย่างนี้จะได้รับผลประโยชน์ทางตรงจากโครงการคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในพื้นที่ก่อนการเกิดโครงการและทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี โดยกลุ่มตัวอย่างนี้แต่เดิมประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป เมื่อเข้ามาทำงานในโครงการจึงได้รับผลประโยชน์จากโครงการโดยตรงคือมีรายได้ที่มั่นคงขึ้น ลดรายจ่ายด้านค่าเดินทางและแต่ยังคงมีค่าเช่าที่พักอาศัย โดยกลุ่มตัวอย่างนี้จะจับจ่ายใช้สอยในชุมชน ซึ่งส่งผลประโยชน์ต่อกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพค้าขาย ทำให้เศรษฐกิจในชุมชนมีการหมุนเวียนมากขึ้น

- กลุ่มสุดท้ายคือกลุ่มที่อยู่หลังการเกิดโครงการแต่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี อยู่อาศัยบริเวณบ้านจัดสรร ในชุมชนได้รับอานิพผลจากการขยายตัวของเมืองเชียงใหม่ประกอบการมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดีสามารถเดินทางเข้าสู่ตัวเมืองเชียงใหม่ได้อย่างสะดวก จึงทำให้เกิดโครงการบ้านจัดสรรขึ้นในพื้นที่ชุมชนบริเวณริมถนนเลียบบคลองชลประทาน ทำให้ชุมชนมีประชากรเข้ามาอยู่อาศัยหนาแน่นขึ้น โดยกลุ่มตัวอย่างนี้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ดังแผนที่ 6-10 และแผนที่ 6-11

แผนที่ 6-11 แหล่งพาณิชย์การมโนมυχชน

ที่มา : ผู้วิจัย

แผนที่ 6-11 ตำแหน่งที่พักอาศัยของกลุ่มตัวอย่าง

ที่มา : ผู้วิจัย

บทที่ 7

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

เมื่อได้ผลการวิจัยผลกระทบด้านเศรษฐกิจจากการเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี โดยการวิเคราะห์บริบทเชิงพื้นที่ และวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของรายได้ รายจ่าย หนี้สิน เงินออม จึงนำผลการวิจัยที่ได้นั้นมาสรุปเพื่อตอบสนองมติฐานที่กำหนดไว้ รวมถึงได้มีการอภิปรายผลการวิจัยถึงประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่ได้พบจากการวิจัยครั้งนี้ และนำไปสู่ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขต่อไป

7.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีที่มีต่อชุมชนและพื้นที่โดยรอบ มุ่งเน้นการศึกษาการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจในชุมชนหลังเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษา ดังนี้

■ เศรษฐกิจของชุมชนก่อนและหลังดำเนินโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

ประชากรมีอายุอยู่ในช่วง 26 ปี – 59 ปี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชากรส่วนใหญ่ในชุมชนอยู่ในวัยทำงานและประชากรในชุมชนส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ด้านสภาพเศรษฐกิจในชุมชนพบว่าคนในชุมชนประกอบอาชีพหลักคือรับจ้างทั่วไป มีอาชีพดั้งเดิมประจำชุมชนคือการกสิกรรม

ในปีพ.ศ. 2548 โครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเปิดอย่างเป็นทางการ และมีนโยบายส่งเสริมการจ้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับชุมชน จึงมีประชากรในชุมชนเข้าไปทำงานในชุมชนคิดเป็นร้อยละ 27 โดยประชากรที่เข้าร่วมโครงการมีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 51.3 ส่วนประชากรที่ไม่ทำงานในโครงการส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 44.1 ประชากรส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 26ปี-59 ปี ในด้านอาชีพประชากรส่วนใหญ่ในชุมชนยังมีอาชีพหลักคือรับจ้างทั่วไป กิจกรรมที่ประชากรในชุมชนศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมคือการเป็นลูกจ้างในโครงการและการรวมกลุ่มอาชีพผลิตภัณท์ไม้กสิกรรม ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ โดยแบ่งเป็น 4 ส่วนตามตัวชี้วัดประกอบด้วย รายได้ รายจ่าย หนี้สิน และเงินออม ดังนี้

1) รายได้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีค่าเฉลี่ยรายได้รวมคือ 10,425 บาท/เดือน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีค่าเฉลี่ยรายได้รวม 12,526.6 บาท/เดือนรายได้กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีโดยระดับของรายได้มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาและอาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีก่อนที่กลุ่มตัวอย่างจะเข้ามาทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี เคยประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปซึ่งไม่มีความมั่นคงทางด้านรายได้ เมื่อเปลี่ยนมาทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีรายได้ไม่ได้เพิ่มขึ้นหรือสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี แต่มีความมั่นคงของอาชีพและรายได้มากขึ้นคือมีระยะเวลาการทำงานและรายได้ที่แน่นอนทุกเดือน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างมีรายได้ไม่สูงแต่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเนื่องจากไม่มีตำแหน่งงาน แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีบางส่วนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการทำธุรกิจร้านค้าและการเปิดหอพัก อีกกลุ่มหนึ่งคือกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่าจึงมีโอกาสในการเลือกประกอบอาชีพที่มีรายได้สูงกว่าดังนั้นค่าเฉลี่ยรายได้ของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีจึงสูงกว่า สรุปได้ว่าผลกระทบจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีที่มีต่อรายได้คือ กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายได้ที่มั่นคงขึ้น ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีได้รับผลกระทบทางอ้อมจากธุรกิจด้านพาณิชยกรรมและการบริการ

2) รายจ่าย พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายเฉลี่ยอยู่ 6,342.9 บาท/เดือน และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ 7,463.1 บาท/เดือน รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ซึ่งพบว่าในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายค่าเดินทาง ค่าเช่าหอพักและรายจ่ายจากการลงทุนประกอบอาชีพลดลงเนื่องจากที่ตั้งแหล่งงานอยู่ในชุมชนจึงไม่ต้องเดินทางไกลเพื่อไปทำงาน นอกจากนั้นยังส่งผลถึงรายจ่ายค่าหอพักที่ลดลงด้วย ส่วนรายจ่ายเพื่อการลงทุนประกอบอาชีพส่วนใหญ่มาจากกลุ่มผู้ผลิตไม้กลึงที่มีค่าเฉลี่ยรายจ่ายลดลงเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีไม่ต้องลงทุนเป็นเงินในการประกอบอาชีพ แต่ใช้ทุนประเภทแรงงานเพื่อได้รับเงินเดือนตอบแทน แต่ในกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีค่าเฉลี่ยทุกประเภทเพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาร่วมกับอาชีพพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายจากการลงทุนในการประกอบอาชีพสูง เพราะนำไปลงทุนในด้านพาณิชยกรรมและการบริการคือการสร้างร้านค้าและหอพักเพื่อรองรับคนงานที่เข้ามาอาศัยในชุมชนเพิ่มขึ้น จึงต้องใช้เงินลงทุนในการประกอบอาชีพเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าตอบแทน ดังนั้นผลกระทบจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีที่มีต่อรายจ่ายของกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีคือทำให้รายจ่ายประเภทค่าเดินทาง ค่าเช่าหอพักและรายจ่ายจากการประกอบอาชีพลดลง ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีรายจ่ายเพิ่มขึ้นจากการลงทุนประกอบอาชีพ

3) หนี้สิน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีหนี้สินเฉลี่ย 994.4 บาท/เดือน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีหนี้สินเฉลี่ย 1,300 บาท/เดือน ทั้งกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเกือบร้อยละ 80 ไม่มีหนี้สิน แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่าหนี้เพิ่มสูงขึ้น หนี้สินมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีหนี้สินที่เพิ่มขึ้นจากสิ่งอุปโภคบริโภค ซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก

สะดวกส่วนตัว เช่น รถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า ซึ่งการมีหนี้สินที่เพิ่มขึ้นจากการซึ่งสิ่งอุปโภคบริโภคแสดงให้เห็นว่าครัวเรือนมีความสามารถหรือมีอำนาจในการใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นด้วย ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีหนี้สินที่เพิ่มขึ้นมาจากสิ่งอุปโภคและบริโภคและมาจากการลงทุนในการประกอบอาชีพ ในส่วนของหนี้สินที่เกิดจากสิ่งอุปโภคบริโภคพบว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับที่สูงกว่ามัธยมศึกษามีรายได้สูงจึงมีอำนาจในการใช้จ่ายสูงด้วย ส่วนหนี้สินที่เกิดจากการลงทุนประกอบอาชีพเช่น ร้านค้า หอพัก พบว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ดังนั้นลักษณะของหนี้สินกลุ่มครัวเรือนที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีจึงมีความแตกต่างกันคือกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีหนี้สินที่เกิดจากสิ่งอุปโภคบริโภค แต่ครัวเรือนที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีหนี้สินที่เกิดจากการลงทุน

4) เงินออม พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีเงินออมเฉลี่ย 1,300 บาท/เดือน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีเงินออมเฉลี่ย 975.8 บาท/เดือน ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานและไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเกือบร้อยละ 80 ไม่มีเงินออม ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีเงินออมที่เพิ่มขึ้นจากสมาชิกที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีคิดเป็นร้อยละ 88.9 ทางเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีโครงการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพสำหรับสมาชิกที่ทำงานในโครงการ โดยผู้ที่เข้าร่วมโครงการจะเก็บออมทุกเดือนๆละ 500 บาท ซึ่งทำให้ผู้ที่ทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีการเก็บออมที่เป็นระบบมากขึ้น ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี มีเงินออมลดลงเนื่องจากใช้เงินที่เก็บอมนำไปลงทุนในการประกอบอาชีพ

■ การเปลี่ยนแปลงบริบทเชิงพื้นที่ของชุมชน

ก่อนเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีชุมชนกระจุกตัวอยู่บริเวณด้านตะวันออกริมถนนเลียบบคลองชลประทาน ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินพื้นที่ส่วนใหญ่ในชุมชนเป็นพื้นที่ป่าไม้และที่อยู่อาศัย โดยรูปแบบของอาคารส่วนใหญ่ใช้เพื่อการอยู่อาศัย มีลักษณะเป็นอาคารไม้ ครึ่งตึกครึ่งไม้ และคอนกรีตสูง 1-2 ชั้น หลังเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีชุมชนมีทิศทางการขยายตัวไปทางด้านเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่อยู่อาศัย พื้นที่ป่าลดลง และมีการใช้ประโยชน์ในด้านพาณิชยกรรมเพิ่มขึ้น ในส่วนของรูปแบบอาคารส่วนใหญ่ยังใช้เพื่อการอยู่อาศัย มีลักษณะเป็นอาคารไม้ ครึ่งตึกครึ่งไม้ และคอนกรีตสูง 1-2 ชั้น บางส่วนส่วนดัดแปลงโดยใช้ชั้นบนเป็นที่อยู่อาศัยและชั้นล่างชั้นในการค้าขาย และมีการเพิ่มขึ้นของหอพักและห้องเช่าเพื่อรองรับบุคคลจากนอกชุมชนที่เข้ามาเช่าอาศัย

ผลกระทบเชิงพื้นที่ที่เกิดจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี คือการขยายตัวของชุมชนโดยมีทิศทางการขยายตัวออกไปใกล้กับบริเวณโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี การเพิ่มขึ้นในส่วนพื้นที่พาณิชยกรรม รวมถึงความหนาแน่นของที่อยู่อาศัยและประชากร ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบอาคารที่มีการใช้เพื่อการพาณิชยกรรมและการบริการมากขึ้น

■ ผลการศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

การเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ทำให้เกิดผลกระทบต่อสภาพทางเศรษฐกิจของประชากรในชุมชนบ้านตองกายและบ้านตองกายเหนือ ด้านผลกระทบทางเศรษฐกิจที่มีต่อชุมชนโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนทำให้เกิดการหมุนเวียนของระบบเศรษฐกิจในชุมชนคือหลังการเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเป็นตัวดึงดูดให้แรงงานเข้ามาในชุมชน เกิดธุรกิจหอพัก บ้านเช่าภายในชุมชนเพื่อรองรับแรงงานที่เข้ามาอยู่อาศัยในชุมชน ธุรกิจที่ตามมาคือร้านค้า ของชำเกาะกลุ่มอยู่บริเวณหอพัก บ้านเช่า โดยกลุ่มแรงงานเหล่านี้เกิดการใช้จ่ายใช้สอยภายในชุมชน นอกจากนั้นยังเกิดธุรกิจร้านค้าของฝากที่ระลึกบริเวณใกล้พื้นที่เชียงใหม่ไนท์ซาฟารีสำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชน ซึ่งทำให้ชุมชนขยายตัวไปทางด้านตะวันตก ประกอบกับรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินและการใช้ประโยชน์อาคารในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงจากการเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี นอกจากนั้นในด้านการส่งเสริมอาชีพพบว่าทางโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองควาย ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์ไม้กลึง โดยเล็งเห็นถึงศักยภาพของประชากรในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน (กรมการปกครอง, 2541:56) ที่กล่าวว่ารูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทางภาครัฐจะต้องเข้ามาส่งเสริมอุตสาหกรรมในครัวเรือนและอาชีพของราษฎร โดยการพัฒนาจะต้องสอดคล้องกับศักยภาพของประชากรในชุมชน

นอกจากนั้นลักษณะของผลกระทบด้านเศรษฐกิจที่เกิดจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีสามารถแบ่งเป็นผลกระทบทางตรงและทางอ้อม สรุปได้ดังนี้

1.ผลกระทบทางตรง

- กลุ่มบุคคลที่ทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ได้รับผลกระทบทางตรงจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ในส่วนของอาชีพพบว่า หลังจากเกิดเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพของผู้ที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีคือก่อนเกิดโครงการส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ค้าขาย เกษตรกรรมมีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นลูกจ้างในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ก่อนที่จะทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีครัวเรือนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ไม่มีแหล่งงานประจำ แต่เมื่อมาทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีรูปแบบของงานเปลี่ยนแปลงไปเป็นงานประจำ สอดคล้องกับแนวคิดของมนัส สุวรรณ(2538) ที่กล่าวถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการพัฒนาการท่องเที่ยวว่าทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางอาชีพของประชาชน การเป็นลูกจ้างประจำทำให้เกิดความมั่นคงในอาชีพ ซึ่งหมายถึงการได้ทำงานเต็มเวลาที่มั่นคงและพึงพอใจหรือการมีงานทำและมีรายได้เพราะทั้งสองสิ่งนำมาซึ่งปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในชีวิต ตามการให้คำนิยามของการพัฒนาความมั่นคงของมนุษย์(2556) ประกอบกับการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี เพราะมีความมั่นคงกว่าอาชีพเดิมจากรูปแบบของงานที่เปลี่ยนแปลงไปจึงส่งผลให้รูปแบบของรายได้

เปลี่ยนแปลงไปด้วย จากการที่ได้รับเงินเดือนรายวันตามการจ้างงานเปลี่ยนเป็นรายเดือนที่มีความมั่นคงในรายได้ขึ้น รวมถึงค่าเดินทางไปทำงานของกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ในซาฟารีลดลง แต่เดิมนั้นต้องออกไปทำงานนอกชุมชน เมื่อเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีจึงเกิดแหล่งงานใกล้ชุมชน ทำให้ไม่ต้องออกไปทำงานนอกชุมชน ค่าน้ำมันในการเดินทางไปทำงานจึงลดลง และค่าใช้จ่ายที่เกิดจากโครงการในด้านค่าที่พักอาศัยลดลง ค่าที่พักอาศัยส่วนใหญ่ของสมาชิกชุมชนคือค่าเช่าห้องเช่าบ้านหรือหอพัก ซึ่งแต่เดิมนั้นสมาชิกที่ทำงานในโครงการต้องออกไปเช่าห้องอยู่ในเมืองเนื่องจากต้องการอยู่อาศัยใกล้แหล่งงาน แต่เมื่อเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีกลุ่มตัวอย่างที่เคยออกไปทำงานนอกชุมชนได้เปลี่ยนมาทำงานในชุมชน จึงไม่ต้องเสียค่าเช่าห้อง ทำให้ลดรายจ่ายในส่วนค่าที่พักอาศัย ส่วนผู้ผลิตไม้กึ่งไม้มีการเปลี่ยนแปลงอาชีพแต่มีการรวมกลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้กึ่งไม้จากเดิมที่ผลิตเพื่อส่งสินค้าให้กับพ่อค้าคนกลางนำผลิตภัณฑ์ไปพัฒนาและจำหน่าย กลุ่มไม้กึ่งไม้ได้มีส่วนช่วยให้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และมีแหล่งจำหน่ายเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของกรมพัฒนาชุมชน(2542) ที่วางแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนว่าประกอบไปด้วยการพัฒนาเงินทุนที่สนับสนุนให้มีเงินทุนในการประกอบอาชีพ ด้านการพัฒนาการผลิต ให้สามารถพัฒนาคุณภาพและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ และด้านการพัฒนาการตลาดให้สามารถจำหน่ายสินค้าจากชุมชนได้มากขึ้น

2.ผลกระทบทางอ้อม

- กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผลกระทบทางอ้อมจากโครงการคือกลุ่มที่อาชีพด้านพาณิชยกรรมและการบริการ คือเกิดการสร้างธุรกิจหอพัก ร้านค้าของฝาก และอาชีพค้าขายที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพาณิชยกรรมและการบริการคือการเพิ่มขึ้นของหอพักและทำให้เกิดรายได้ตามมา เมื่อเกิดโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ประชากรจากนอกชุมชนได้เข้ามาทำงานในโครงการและอยู่ในมากขึ้น จึงทำให้สมาชิกในชุมชนสร้างหอพักเพื่อรองรับผู้ที่เข้ามาทำงานในโครงการและเข้ามาพักอาศัยในชุมชน สร้างรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชน ในส่วนการเพิ่มขึ้นของรายได้จากการค้าขาย จากข้อมูลและการสัมภาษณ์พบว่าผู้ประกอบการอาชีพค้าขายมีรายได้สูงขึ้น ช่วยให้เศรษฐกิจในชุมชนฟื้นตัว เนื่องจากมีประชากรจากนอกชุมชนเข้ามาท่องเที่ยวและพักอาศัยในชุมชนเพิ่มขึ้น การเพิ่มขึ้นของร้านค้าที่ระลึกในชุมชน เช่น ร้านของที่ระลึกจากผลิตภัณฑ์เซรามิก ร้านขายผ้าทอพื้นเมือง ซึ่งก่อนเกิดโครงการในชุมชนไม่มีร้านค้าของที่ระลึก แต่หลังจากการเกิดโครงการมีร้านค้าของที่ระลึกของสมาชิกในชุมชนเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในหมู่บ้าน

7.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ของโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีทางด้านเศรษฐกิจคือก่อให้เกิดรายได้ การจ้างงานในจังหวัดเชียงใหม่และภูมิภาค การยกระดับสินค้าและการบริการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ให้มีคุณภาพ โดยผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการนี้คือ ทำให้ท้องถิ่นมีรายได้จาก

กิจกรรมการท่องเที่ยวและธุรกิจการลงทุนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสร้างโอกาสในการจ้างงานให้แก่ ประชากรในท้องถิ่น โดยทางเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีได้มีนโยบายให้ชาวบ้านเข้าไปมีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานของกิจกรรมหลายๆอย่างในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีซึ่งจะต้องเป็นกิจกรรมที่ชาวบ้านในชุมชน มีความถนัดและสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกิจกรรมที่ส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชนคือให้ โอกาสประชาชนที่อาศัยอยู่ภายในพื้นที่ในการพิจารณาเข้าทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีก่อนพื้นที่อื่น และการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

ซึ่งผลการดำเนินงานพบว่าในส่วนแรกคือการให้โอกาสประชาชนที่อาศัยอยู่ภายในพื้นที่ใน การพิจารณาเข้าทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีก่อนพื้นที่ พบว่ายังมีปัญหาในเรื่องการเข้าทำงาน เพราะพบว่ายังมีกลุ่มตัวอย่างที่มีความประสงค์อยากเข้าไปทำงานแต่ไม่มีตำแหน่งว่างงาน ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของมรรค คงดี ที่ศึกษาในเรื่องปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี โดยพบว่าปัญหาหนึ่งของเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีกับชุมชนคือปัญหาการจ้างงานซึ่งไม่เป็นไปตามนโยบาย การจ้างงานที่ให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ภายในพื้นที่ในการพิจารณาเข้าทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ก่อนพื้นที่อื่น โดยตำแหน่งงานที่กลุ่มตัวอย่างได้เข้าไปทำงานคือลูกจ้างในระดับล่างโดยไม่ได้มีรายได้ที่ เพิ่มขึ้นสาเหตุหนึ่งเนื่องมาจากลูกจ้างเหล่านี้มีการศึกษาในระดับที่ต่ำจึงไม่มีโอกาสทำงานในตำแหน่ง ที่มีรายได้สูงกว่า แต่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังคงเห็นด้วยกับการส่งเสริมกิจกรรมด้านเศรษฐกิจจาก เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีบางส่วนไม่มีโอกาสได้เข้าไป ทำงานเพราะไม่มีตำแหน่งว่างงาน จึงอยากให้ทางเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีเปิดโอกาสการรับเข้าทำงาน มากกว่านี้

ในส่วนที่สองตามวัตถุประสงค์คือทำให้ท้องถิ่นมีรายได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยวและธุรกิจ การลงทุนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่าในชุมชนมีรายได้ดีขึ้นจากธุรกิจที่เกี่ยวข้องคือร้านค้าและการสร้าง หอพักในชุมชนโดยได้รับผลประโยชน์จากการเข้ามาอาศัยของคนงานต่างถิ่นที่เข้ามาทำงานใน เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ในส่วนสุดท้ายคือการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนทำให้เกิดการรวมกลุ่มอาชีพ ผลิตภัณฑ์ไม้กลึง ซึ่งเป็นไปในทิศทางที่ดีคือเริ่มมีกลุ่มสมาชิกเข้าร่วมโครงการมากขึ้นซึ่งกลุ่มตัวอย่าง เหล่านี้ได้รับประโยชน์จากโครงการคือมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมากขึ้นและมีตลาดในการ จำหน่ายสินค้าที่กว้างขึ้น แต่ในด้านเงินทุนนั้นพบว่ายังมีเพียงเงินทุนสนับสนุนจากภาครัฐในการจัด อบรมพัฒนาผลิตภัณฑ์เท่านั้น แต่กลุ่มตัวอย่างยังมีหนี้สินที่เกิดจากการลงทุนประกอบอาชีพอยู่ ซึ่งถ้า มีการสนับสนุนด้านทุนทรัพย์จะช่วยให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้กลึงดำเนินไปได้ดียิ่งขึ้น

ดังนั้นผลการวิเคราะห์ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี พบว่ายังมีปัญหาการจ้างงานและรายได้ของกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี แต่ธุรกิจที่ เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์จากโครงการ และในส่วนของวิสาหกิจชุมชนพบว่าดำเนินไปในทิศทางที่ดี ตามนโยบายแต่ยังมีปัญหาทางด้านทุนบ้างเล็กน้อย

7.3 ข้อเสนอแนะ

- ข้อเสนอแนะจากการศึกษา ทางภาครัฐควรวางแผนทางการสนับสนุนเรื่องทุนสำหรับการส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพ
- ควรมีการกำหนด วางแผน เพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์ในพื้นที่ร่วมกัน
- ควรวางแผนเพื่อรองรับการขยายตัวในพื้นที่ต่อไปในอนาคต เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- ควรมีการศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่อื่นๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป
- จากผลกระทบทางเศรษฐกิจที่มีปัจจัยด้านการศึกษาเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลในทางเศรษฐกิจ ดังนั้นทางโครงการควรมีการพิจารณาในรูปแบบ หลักเกณฑ์ นโยบายที่ส่งเสริมให้เกิดอาชีพและรายได้กับชุมชนโดยรอบ โดยให้มีความสอดคล้องกับรูปแบบทางด้านลักษณะทางสังคมของประชากรในพื้นที่ นอกจากนี้เรื่องระดับการศึกษาแล้วยังรวมถึงลักษณะทางสังคมด้านอื่นๆ และควรส่งเสริมด้านอื่นๆอีก เช่น การสนับสนุนและให้ทุนสำหรับวิสาหกิจชุมชน และจากปัญหาที่ประชาชนในพื้นที่ไปสมัครงานแต่ไม่มีตำแหน่งว่างงาน ทางเชียงใหม่ในทศวรรษควรพิจารณาเรื่องตำแหน่งสำหรับรองรับประชาชนในพื้นที่มากกว่านี้เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์จากโครงการอย่างแท้จริง

รายการอ้างอิง

- กรณีพงศ์ ทองศรี (2552). ผลกระทบด้านเศรษฐกิจของรูปแบบการถือครองที่ดิน: กรณีศึกษาเปรียบเทียบบ้านมั่นคงชนบทตำบลวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมาและบ้านมั่นคงชนบทตำบลดอนยอ จังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมการปกครอง (2541). เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง : แนวความคิดและยุทธศาสตร์. กรมการปกครอง. กรุงเทพมหานคร: 56.
- กรณีการ อักขากุล (2515). ดัชนีที่ใช้วัดฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของประชากรในเขตเมืองของประเทศไทย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2556). "ความมั่นคงด้านการมีงานทำและรายได้." from <http://www.m-society.go.th/>.
- ก้องไพโรจน์ ต้นสุชาติ (2550). ผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมต่อชุมชนจากโครงการสวนสัตว์กลางคืนจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- คณะอนุกรรมการสถิติสาขารายได้และรายจ่ายของครัวเรือน. (2555). "ผังสถิติทางการสาขารายได้รายจ่ายของครัวเรือน." from <http://osthailand.nic.go.th/ผังสถิติทางการ/รายสาขา/ผังสถิติทางการรายได้และรายจ่ายของครัวเรือน.html>.
- ธเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์ (2555). การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน. เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปัทมา วาพัฒนาวงศ์ (2550). "วิธีการสร้างดัชนีวัดสถานภาพเศรษฐกิจสังคม." การประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ.
- พรพงษ์ สิริประ (2551). ผลกระทบทางเศรษฐกิจชุมชนจากการจัดการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ กรณีศึกษา: ขอนแก่นมาราธอนนานาชาติ 2008. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พีรพงศ์ มหาวงศ์นันท์ (2545). ผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการจ้างคนงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ขยายตัวด้านเหนือของกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนัส สุวรรณ (2538). ผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยว. นิเวศวิทยากับการพัฒนาเศรษฐกิจ. กรุงเทพมหานคร, โอเดียนสโตร์.
- มรรค คงดี (2551). ปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรชัย ทองไทย (2550). "ทรัพย์สินครัวเรือนใช้วัดฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนได้จริงหรือ." วารสารการประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ.
- สำนักงานพัฒนาพิงคนคร(องค์การมหาชน) (2556). ข้อกำหนดและเกณฑ์การจ้างงาน. เชียงใหม่.
- สุวณี ทรัพย์วิบูลย์ผล (2544). การท่องเที่ยวทางนิเวศกับการเปลี่ยนแปลงชุมชนปกากะญอ (กะเหรี่ยง) บ้านแม่กลางหลวงและบ้านอ่ากาน้อย อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์. ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน(องค์การมหาชน) (2554). รายงาน
ความก้าวหน้าการบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. เชียงใหม่.

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองควาย (2556). ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานระดับหมู่บ้าน. องค์การบริหาร
ส่วนตำบลหนองควาย. เชียงใหม่.

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองควาย (2556). บัญชีครัวเรือนบ้านตองกายและบ้านตองกายเหนือ ปี
พ.ศ.2555. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองควาย. เชียงใหม่.

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองควาย (2556). รายงานผลการดำเนินงานประจำปี2555. องค์การบริหาร
ส่วนตำบลหนองควาย. เชียงใหม่.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสอบถามงานวิจัยสำหรับผู้ร่วมงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี
เรื่อง ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีที่มีต่อชุมชนและพื้นที่โดยรอบ

วันที่.....

เวลา.....

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบทางเศรษฐกิจ

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านความพึงพอใจและข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย / ให้ตรงกับข้อความที่ท่านเห็นว่าถูกต้องหรือตรงกับความเป็นจริงในปัจจุบันของท่านมากที่สุด

ท่านตั้งถิ่นฐานอยู่ที่นี่มาแล้วเป็นเวลา.....ปี

- ก่อนการดำเนินโครงการ (ก่อนปี พ.ศ.2546)
- ระหว่างการดำเนินโครงการ (ในระหว่างปี พ.ศ.2546-2549)
- หลังการดำเนินโครงการ (หลังปี พ.ศ.2549)

ท่านได้เข้าร่วมทำงานใดกับโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

- วิสาหกิจชุมชนร้านดอยแก้ว
- วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตอาหารสัตว์
- กลุ่มบริการรถรับ – ส่งนักท่องเที่ยวเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี
- กลุ่มลูกจ้างทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

- หัวหน้าครอบครัว
- ถ้าไม่ใช่หัวหน้าครอบครัว (โปรดระบุความสัมพันธ์กับหัวหน้าครอบครัว).....

2. ที่อยู่ปัจจุบัน (หมู่บ้าน).....

3. ระดับการศึกษา

- ไม่เคยศึกษา   ประถมศึกษา   มัธยมศึกษาตอนต้น
- มัธยมศึกษาตอนปลาย   ปริญญาตรี   อื่นๆ โปรดระบุ

4. ท่านประกอบอาชีพมากกว่า 1 อาชีพหรือไม่

- ใช่   ไม่ใช่

4.1 ถ้ามากกว่า 1 อาชีพ โปรดระบุ (เรียงตามลำดับความสำคัญ)

(1).....

(2).....

(3).....

5. จำนวนสมาชิกและอาชีพหลักของครัวเรือนท่านก่อนทำงานในโครงการ(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

(อาชีพที่ครอบครัวท่านใช้เวลาส่วนใหญ่ทำ)

- รับจ้างชั่วคราว จำนวน.....คน สถานะในครอบครัว (สามี / ภรรยา / บุตร / อื่นๆ)
- รับจ้างประจำ จำนวน.....คน สถานะในครอบครัว (สามี / ภรรยา / บุตร / อื่นๆ)
- ค้าขาย จำนวน.....คน สถานะในครอบครัว (สามี / ภรรยา / บุตร / อื่นๆ)
- พนักงานเอกชน จำนวน.....คน สถานะในครอบครัว (สามี / ภรรยา / บุตร / อื่นๆ)
- รับราชการ จำนวน.....คน สถานะในครอบครัว (สามี / ภรรยา / บุตร / อื่นๆ)
- อื่นๆ ได้แก่..... จำนวน.....คน สถานะในครอบครัว (สามี / ภรรยา / บุตร / อื่นๆ)

6. อาชีพหลักของครัวเรือนท่านในปัจจุบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (อาชีพที่ครอบครัวท่านใช้เวลาส่วนใหญ่ทำ)

- เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี จำนวน.....คน สถานะในครอบครัว (สามี / ภรรยา / บุตร / อื่นๆ)
- รับจ้างชั่วคราว จำนวน.....คน สถานะในครอบครัว (สามี / ภรรยา / บุตร / อื่นๆ)
- รับจ้างประจำ จำนวน.....คน สถานะในครอบครัว (สามี / ภรรยา / บุตร / อื่นๆ)
- ค้าขาย จำนวน.....คน สถานะในครอบครัว (สามี / ภรรยา / บุตร / อื่นๆ)
- พนักงานเอกชน จำนวน.....คน สถานะในครอบครัว (สามี / ภรรยา / บุตร / อื่นๆ)
- รับราชการ จำนวน.....คน สถานะในครอบครัว (สามี / ภรรยา / บุตร / อื่นๆ)
- อื่นๆ ได้แก่..... จำนวน.....คน สถานะในครอบครัว (สามี / ภรรยา / บุตร / อื่นๆ)

7. โปรดระบุลักษณะงานของท่านในการเข้าร่วมโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

- ลูกจ้างประจำชั่วคราว
- ลูกจ้างประจำ
- ผู้ผลิตสินค้า
- อื่นๆ.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบทางเศรษฐกิจ

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย / ให้ตรงกับข้อความที่ท่านเห็นว่าถูกต้องหรือตรงกับความเป็นจริงในปัจจุบันของท่านมากที่สุด

1. โปรดระบายจ่ายในชีวิตประจำวัน ก่อนและหลัง เข้าร่วมโครงการ โดยแบ่งเป็น

รายการ	ก่อน (ปีพ.ศ. ....)	ปัจจุบัน
1. ค่าอาหารสำหรับท่านและครอบครัว	.....บาท/เดือน	.....บาท/เดือน
2. ค่าเสื้อผ้าสำหรับท่านและครอบครัว	.....บาท/เดือน	.....บาท/เดือน
3. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักอาศัย		
- จ่ายค่าเช่า	.....บาท/เดือน	.....บาท/เดือน
- จ่ายค่าผ่อน	.....บาท/เดือน	.....บาท/เดือน
4. ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เช่น ค่าน้ำมัน ค่ารถโดยสาร		
- ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของท่านและครอบครัว	.....บาท/เดือน	.....บาท/เดือน
- ค่าใช้จ่ายในการเดินทางสำหรับไปทำงานของท่านและครอบครัว	.....บาท/เดือน	.....บาท/เดือน
5. ค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค		
- จ่ายค่าน้ำประปา	.....บาท/เดือน	.....บาท/เดือน
- จ่ายค่าไฟฟ้า	.....บาท/เดือน	.....บาท/เดือน
- จ่ายค่าโทรศัพท์บ้าน	.....บาท/เดือน	.....บาท/เดือน
- จ่ายค่าเก็บขยะ	.....บาท/เดือน	.....บาท/เดือน
- จ่ายค่า อื่นๆ (โปรดระบุ)	.....บาท/เดือน	.....บาท/เดือน
6. ค่าศึกษาเล่าเรียนภายในครัวเรือนของท่าน	.....บาท/เดือน	.....บาท/เดือน
7. ค่าใช้จ่ายรักษาพยาบาล		
- จากร้านขายยา	.....บาท/เดือน	.....บาท/เดือน
- จากสถานีอนามัย	.....บาท/เดือน	.....บาท/เดือน
- จากคลินิก	.....บาท/เดือน	.....บาท/เดือน
- จากโรงพยาบาล	.....บาท/เดือน	.....บาท/เดือน
- ไม่มี เนื่องจาก.....	.....บาท/เดือน	.....บาท/เดือน
8. ค่าพักผ่อนหย่อนใจและการบันเทิง เช่น ดูภาพยนตร์ ฟังเพลง งานประเพณี ท่องเที่ยว	.....บาท/เดือน	.....บาท/เดือน
9. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ		
- เครื่องใช้ประจำวัน เช่น สบู่ ยาสีฟัน	.....บาท/เดือน	.....บาท/เดือน
- ค่าอุปกรณ์สื่อสาร (ค่าโทรศัพท์มือถือ)	.....บาท/เดือน	.....บาท/เดือน
- ค่าอุปกรณ์เลี้ยงดู (บิดา มารดา บุตร ญาติ)	.....บาท/เดือน	.....บาท/เดือน
- ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ได้แก่.....(เช่น ค่าสุรา)	.....บาท/เดือน	.....บาท/เดือน

2. โปรดระบุรายจ่ายจากการประกอบอาชีพก่อนเข้าร่วมโครงการ

รายการ	รายจ่าย
● ค่าวัสดุ	.....บาท/เดือน
● ค่าจ้างแรงงาน	.....บาท/เดือน
● ค่าเชื้อเพลิง	.....บาท/เดือน
● ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	.....บาท/เดือน

3. โปรดระบุรายจ่ายจากการประกอบอาชีพหลังเข้าร่วมโครงการ

รายการ	รายจ่าย
วิทยาลัยชุมชนรัตนดอยแก้ว <ul style="list-style-type: none"> ● ค่าวัสดุ.....บาท/เดือน ● ค่าจ้างแรงงาน.....บาท/เดือน ● ค่าใช้จ่ายอื่นๆ.....บาท/เดือน 	.....บาท/เดือน .....บาท/เดือน .....บาท/เดือน
วิทยาลัยชุมชนผู้ผลิตอาหารสัตว์ <ul style="list-style-type: none"> ● ค่าพันธุ์สัตว์.....บาท/เดือน ● ค่าอาหารสัตว์.....บาท/เดือน ● ค่าป้องกันโรค.....บาท/เดือน ● ค่าใช้จ่ายอื่นๆ.....บาท/เดือน 	.....บาท/เดือน .....บาท/เดือน .....บาท/เดือน .....บาท/เดือน
กลุ่มบริการรถรับ – ส่งนักท่องเที่ยวเชียงใหม่ในท่าซาฟารี <ul style="list-style-type: none"> ● ค่าเชื้อเพลิง.....บาท/เดือน ● ค่าเช่า/ผ่อน.....บาท/เดือน ● ค่าใช้จ่ายอื่นๆ.....บาท/เดือน 	.....บาท/เดือน .....บาท/เดือน .....บาท/เดือน
กลุ่มลูกจ้างทำงานในโครงการเชียงใหม่ในท่าซาฟารี <ul style="list-style-type: none"> ● ค่าเดินทาง.....บาท/เดือน ● ค่าใช้จ่ายอื่นๆ.....บาท/เดือน 	.....บาท/เดือน .....บาท/เดือน
อื่นๆ(โปรดระบุ)..... <ul style="list-style-type: none"> ● .....บาท/เดือน ● .....บาท/เดือน 	.....บาท/เดือน .....บาท/เดือน

สรุป รายจ่ายจากการประกอบอาชีพก่อนร่วมโครงการ.....บาท/เดือนสรุป รายจ่ายจากการประกอบอาชีพหลังร่วมโครงการ.....บาท/เดือน4. รายได้ก่อนเข้าร่วมโครงการ.....บาท/เดือน

รายได้หลัก.....บาท/เดือน

รายได้รอง.....บาท/เดือน

5. รายได้รวมของครัวเรือนก่อนเข้าร่วมโครงการ.....บาท/เดือน
6. รายได้หลังเข้าร่วมโครงการ.....บาท/เดือน
รายได้หลัก.....บาท/เดือน
รายได้รอง.....บาท/เดือน
7. รายได้รวมของครัวเรือนหลังเข้าร่วมโครงการ โดยแบ่งเป็น
รายได้จากร้านค๋อยแก้ว.....บาท/เดือน
รายได้จากการเลี้ยงสัตว์.....บาท/เดือน
รายได้จากบริการรถรับ – ส่ง.....บาท/เดือน
รายได้จากการทำงานลูกจ้าง.....บาท/เดือน
- สรุป รายได้สุทธิ(รายได้ – รายจ่าย).....บาท/เดือน
สรุป รายได้สุทธิ(รายได้ – รายจ่าย).....บาท/เดือน
8. ก่อนเข้าร่วมโครงการครอบครัวท่านมีภาระหนี้สินเกินกำลังจ่ายของครอบครัวท่านหรือไม่
 ไม่มี มี จำนวน.....บาท เมื่อปี พ.ศ.....
9. หลังเข้าร่วมโครงการครอบครัวท่านมีภาระหนี้สินเกินกำลังจ่ายของครอบครัวท่านมีหรือไม่
 ไม่มี(ข้ามไปข้อ 11) มี จำนวน.....บาท
10. หนี้สินที่เกินกำลังจ่ายในครอบครัวท่าน มีผลมาจากการเข้าร่วมโครงการทำงานในโครงการเชียงใหม่ในทชาฟารีหรือไม่
 ไม่มีผล มีผล เนื่องจาก.....
11. หนี้สินดังกล่าวมาจากแหล่งใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 หนี้สินกับสหกรณ์.....บาท หนี้สินกับกองทุนหมู่บ้าน.....บาท
 หนี้สินกับสถาบันการเงินอื่น.....บาท หนี้สินกับเครือญาติ และ/หรือ เพื่อน
.....บาท หนี้สินกับ ธ.ก.ส.....บาท หนี้สินนอกระบบ.....บาท
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....
12. ครัวเรือนท่านมีเงินออมก่อนมาทำงานในโครงการหรือไม่
 ไม่มี มี จำนวน.....บาท
13. ครัวเรือนท่านมีเงินออมหลังมาทำงานในโครงการหรือไม่
 ไม่มี มี จำนวน.....บาท
14. เงินออมที่ท่านมีได้มาจากที่ใด
 การทำงานในโครงการ ลูกหลาน
 การทำงานอื่นนอกโครงการ อื่นๆ

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านความพึงพอใจและข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. ท่านทราบว่ามีการนำโครงการนี้จากใคร (ผู้ที่ไม่เข้าร่วมโครงการข้ามไปทำข้อ 4)
☐ ผู้นำชุมชน	☐ เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้อง
☐ หน่วยราชการ	☐ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์

อื่นๆ.....

2. เหตุที่เลือกเข้าทำงานในโครงการ

อยู่ใกล้บ้าน รายได้ดีกว่าเดิม

สวัสดิการดีกว่าเดิม คนรู้จักชักชวน

อื่นๆ.....

3. ท่านคิดว่าท่านได้รับผลดีหรือผลเสียจากการทำงานในโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

ผลเสีย ผลดี

3. หากท่านได้รับผลเสียจากการทำงานในโครงการ รูปแบบผลเสียเป็นอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ขาดสวัสดิการสำหรับลูกจ้าง ภาระหนี้สินของครัวเรือน

ความไม่มั่นคงในอาชีพ ค่าใช้จ่าย/ระยะเวลาการเดินทาง

อื่นๆ.....

2. หากท่านได้รับผลดีจากการทำงานในโครงการ รูปแบบผลดีเป็นอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

เพิ่มการผลิตในชุมชน เพิ่มรายได้

เกิดความหลากหลายอาชีพ ทำงานใกล้บ้าน

อื่นๆ.....

3. ท่านคิดว่าการประกอบอาชีพจากโครงการช่วยให้สภาพเศรษฐกิจสังคมของชุมชนท่านดีขึ้นหรือไม่

ดีขึ้น เหมือนเดิม แย่กว่าเดิม

เหตุผล.....

---

4. ปัจจุบันทางภาครัฐมีการสนับสนุนด้านอาชีพในโครงการเพิ่มขึ้น ท่านเห็นด้วยหรือไม่

เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่มีความเห็น - ไม่ตอบ

เหตุผล.....

ข้อเสนอแนะต่อโครงการ

.....

.....

ขอบคุณที่สละเวลาของท่านในการทำแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะใช้เพื่อการศึกษเท่านั้น และจะไม่มีการอ้างอิงชื่อผู้ตอบแบบสอบถามในงานวิจัยโดยไม่ได้รับอนุญาต

CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสอบถามงานวิจัยสำหรับประชาชนในพื้นที่

เรื่อง ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากโครงการเชียงใหม่ไนท์ซาฟารีที่มีต่อชุมชนและพื้นที่โดยรอบ

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย / ให้ตรงกับข้อความที่ท่านเห็นว่าถูกต้องหรือตรงกับความเป็นจริงในปัจจุบันของท่านมากที่สุด

ท่านตั้งถิ่นฐานอยู่ที่นี้มาแล้วเป็นเวลา.....ปี

- ก่อนการดำเนินโครงการ (ก่อนปี พ.ศ.2546)
- ระหว่างการดำเนินโครงการ (ในระหว่างปี พ.ศ.2546-2549)
- หลังการดำเนินโครงการ (หลังปี พ.ศ.2549)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - หัวหน้าครอบครัว
  - ถ้าไม่ใช่หัวหน้าครอบครัว (โปรดระบุความสัมพันธ์กับหัวหน้าครอบครัว).....
2. ที่อยู่ปัจจุบัน (หมู่บ้าน).....
3. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน(รวมตนเอง).....คน
4. จำนวนสมาชิกครัวเรือนที่มีรายได้.....คน
5. จำนวนสมาชิกครัวเรือนที่ไม่มีรายได้.....คน
6. ระดับการศึกษา
  - ไม่เคยศึกษา   ประถมศึกษา   มัธยมศึกษาตอนต้น
  - มัธยมศึกษาตอนปลาย   ปริญญาตรี   อื่นๆ โปรดระบุ
7. อาชีพปัจจุบัน.....
  - 7.1 ท่านประกอบอาชีพมากกว่า 1 อาชีพหรือไม่
    - ใช่   ไม่ใช่
  - 7.2 ถ้ามากกว่า 1 อาชีพ โปรดระบุ (เรียงตามลำดับความสำคัญ)
    - (1).....
    - (2) .....
    - (3) .....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบทางเศรษฐกิจ

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย / ให้ตรงกับข้อความที่ท่านเห็นว่าถูกต้องหรือตรงกับความเป็นจริงในปัจจุบันของท่านมากที่สุด

1. ท่านมีรายได้.....บาท/เดือน
2. โปรดระบุรายจ่ายในชีวิตประจำวันของท่าน โดยแบ่งเป็น

รายการ	รายจ่าย
1. ค่าอาหารสำหรับท่านและครอบครัว	.....บาท/เดือน
2. ค่าเสื้อผ้าสำหรับท่านและครอบครัว	.....บาท/เดือน
3. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักอาศัย	.....บาท/เดือน
- จ่ายค่าเช่า	.....บาท/เดือน

- จ่ายค่าผ่อน	
4. ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เช่น ค่าน้ำมัน ค่ารถโดยสาร	.....บาท/เดือน
- ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของท่านและครอบครัว	.....บาท/เดือน
- ค่าใช้จ่ายในการเดินทางสำหรับไปทำงานของท่านและครอบครัว	
5. ค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค	.....บาท/เดือน
- จ่ายค่าน้ำประปา	.....บาท/เดือน
- จ่ายค่าไฟฟ้า	.....บาท/เดือน
- จ่ายค่าโทรศัพท์บ้าน	.....บาท/เดือน
- จ่ายค่าเก็บขยะ	.....บาท/เดือน
- จ่ายค่า อื่นๆ (โปรดระบุ)	
6. ค่าศึกษาเล่าเรียนภายในครัวเรือนของท่าน	.....บาท/เดือน
7. ค่าใช้จ่ายรักษาพยาบาล	.....บาท/เดือน
- จากร้านขายยา	.....บาท/เดือน
- จากสถานอนามัย	.....บาท/เดือน
- จากคลินิก	.....บาท/เดือน
- จากโรงพยาบาล	.....บาท/เดือน
- ไม่มี เนื่องจาก.....	
8. ค่าพักผ่อนหย่อนใจและการบันเทิง เช่น ดูภาพยนตร์ ฟังเพลง งานประเพณี ท่องเที่ยว	.....บาท/เดือน
9. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	.....บาท/เดือน
- เครื่องใช้ประจำวัน เช่น สบู่ ยาสีฟัน จากที่ไหน	.....บาท/เดือน
- ค่าอุปกรณ์สื่อสาร (ค่าใช้จ่ายโทรศัพท์มือถือ)	.....บาท/เดือน
- ค่าอุปกรณ์เลี้ยงดู (บิดา มารดา บุตร เครือญาติ)	.....บาท/เดือน
- ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ได้แก่.....(เช่น ค่าสุรา)	.....บาท/เดือน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านความพึงพอใจและข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

- ท่านทราบว่ามีโครงการนี้จากใคร (ผู้ที่ไม่เข้าร่วมโครงการข้ามไปทำข้อ 4)

☐ ผู้นำชุมชน	☐ เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้อง
☐ หน่วยราชการ	☐ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์
☐ อื่นๆ.....	
- เหตุผลที่ไม่เข้าร่วมโครงการ

☐ อาชีพในปัจจุบันมีรายได้ดีกว่า
☐ สวัสดิการตามโครงการไม่เพียงพอ
☐ ไม่สะดวกในการเดินทาง
☐ ไม่มีตำแหน่งว่างงาน
- หากท่านได้เข้าร่วมโครงการ ท่านคิดว่าจะได้รับผลดีหรือผลเสียจากการทำงานในโครงการเชียงใหม่ที่
ชาพารี

- ผลเสีย ผลดี
5. หากท่านได้รับผลเสียจากการทำงานในโครงการ รูปแบบผลเสียเป็นอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ขาดสวัสดิการสำหรับลูกจ้าง ภาระหนี้สินของครัวเรือน
 ความไม่มั่นคงในอาชีพ ค่าใช้จ่าย/ระยะเวลาการเดินทาง
 อื่นๆ.....
6. หากท่านได้รับผลดีจากการทำงานในโครงการ รูปแบบผลดีเป็นอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- เพิ่มการผลิตในชุมชน เพิ่มรายได้
 เกิดความหลากหลายอาชีพ ทำงานใกล้บ้าน
 อื่นๆ.....
7. ท่านคิดว่าการประกอบอาชีพจากโครงการช่วยให้สภาพเศรษฐกิจสังคมของชุมชนท่านดีขึ้นหรือไม่
- ดีขึ้น เหมือนเดิม แย่กว่าเดิม
- เหตุผล.....

8. ปัจจุบันทางภาครัฐมีการสนับสนุนด้านอาชีพในโครงการเพิ่มขึ้น ท่านเห็นด้วยหรือไม่
- เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่มีความเห็น
- ไม่ตอบ
- เหตุผล.....

ข้อเสนอแนะต่อโครงการ

.....

.....

ขอบคุณที่สละเวลาของท่านในการทำแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น และจะไม่มีการอ้างอิงชื่อผู้ตอบแบบสอบถามในงานวิจัยโดยไม่ได้รับอนุญาต

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวพนิดา คมขำ เกิดวันที่ 14 กันยายน พ.ศ.2532 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาภูมิศาสตร์ จากคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปี พ.ศ.2554 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรการวางแผนภาคและเมือง สาขาวิชา การวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีเดียวกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY